

UCHWAŁA NR X/127/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 19 czerwca 2019 r.

w sprawie przyjęcia Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2018.

Na podstawie art. 14 ust 1 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 512, z późn. zm) art. 21 pkt. 8 w związku z art. 16a ust 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2018 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

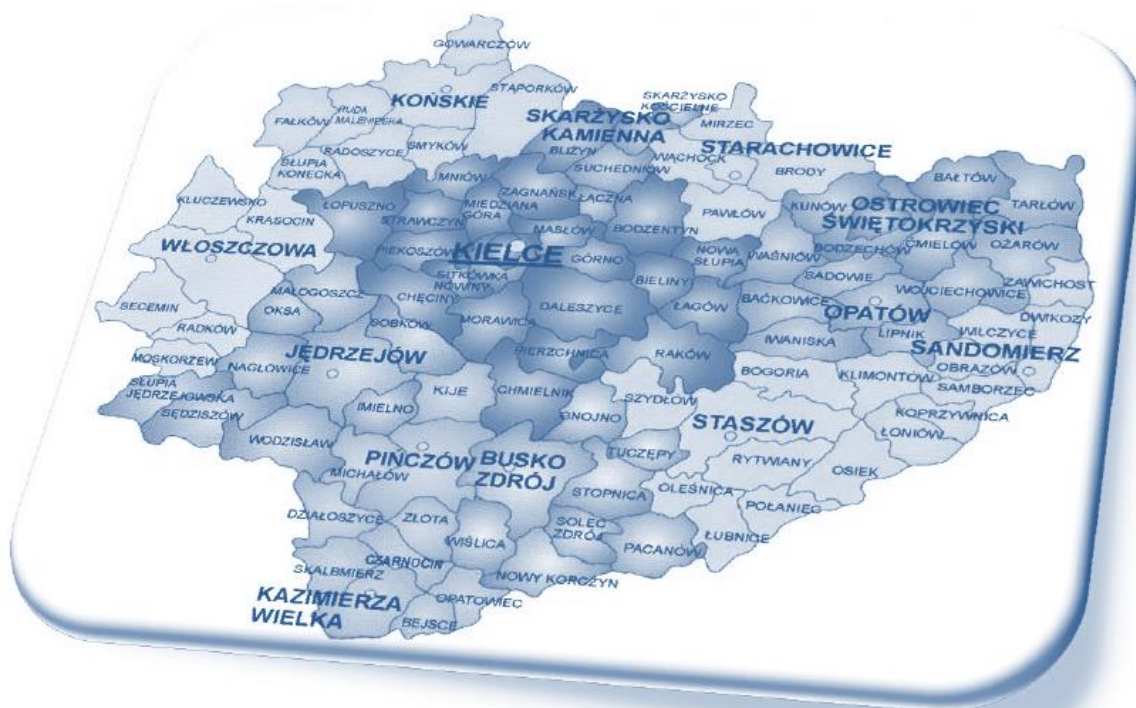
Przewodniczący Sejmiku

Andrzej Pruś

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA 2018 ROK

Kielce, maj 2019 rok

Opracowanie:

*Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego*

Spis treści

WSTĘP.....	4
I. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA.....	6
II. ANALIZA ORAZ CHARAKTERYSTYKA OSÓB I RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA.....	17
1. ZADANIA OPS ORAZ MOPS I MOPR.....	48
2. ZADANIA PCPR ORAZ MOPR.....	53
III. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ.....	63
IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA	74
V. KADRA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ.....	92
VI. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I W INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO.....	97
VII. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO - KONKURSOWA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	104
VIII. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM	109
REKOMENDACJE:.....	116
SPIS	119
SCHEMATÓW:	119
MAP:	119
TABEL:	121
WYKRESÓW:.....	123

WSTĘP

Zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej samorząd województwa ma obowiązek przygotować ocenę zasobów pomocy społecznej. Na podstawie zapisów ustawy pojęcie zasobów obejmuje w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena dotyczy osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, rodzajów ich problemów oraz ich rozkładu ilościowego. Ocena wraz z rekomendacjami może być podstawą do planowania przez samorządy budżetu na zadania szeroko rozumianej pomocy społecznej na rok następny.

Ocena zasobów pomocy społecznej opracowywana na szczeblu regionu oparta jest na cząstkowych sprawozdaniach poszczególnych samorządów gminnych oraz powiatowych z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z przyjętej strategii. Ocena zasobów pomocy społecznej stanowi podstawowe narzędzie w zakresie monitorowania Strategii Polityki Społecznej oraz regionalnych programów z obszaru polityki społecznej.

Na podstawie analiz danych zawartych w ocenie opracowane zostały rekomendacje zmian w prowadzonych działaniach oraz zostaną przedstawione propozycje nowych działań. Ocena zasobów pomocy społecznej to merytoryczny dokument niezbędny do kreowania polityki społecznej w regionie na wszystkich szczeblach samorządu.

Wdrożenie nowego narzędzia do opracowania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej

Na szczeblu Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej stwierdzono, że gminy i powiaty nie wykorzystują pełnej funkcjonalności narzędzia. Traktują je raczej jako portal sprawozdawczy, nie wykorzystując wprowadzonych danych do planowania działań długofalowych mających odzwierciedlenie w lokalnych dokumentach strategicznych (strategie rozwiązywania problemów społecznych) i programach wykonawczych. Poza tym stosowany schemat sprawozdawczy w ramach oceny zasobów pomocy społecznej kończy się raportem na poziomie regionalnym. Co prawda jednostki samorządu województwa przekazują zatwierdzone dane na poziom Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, gdzie są one przechowywane w systemie CAS, jednak nie są one agregowane w jeden spójny raport krajowy.

W styczniu 2018 roku celem stworzenia nowego narzędzia został uruchomiony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w partnerstwie z Instytutem Pracy i Spraw

Socjalnych projekt pod nazwą „Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

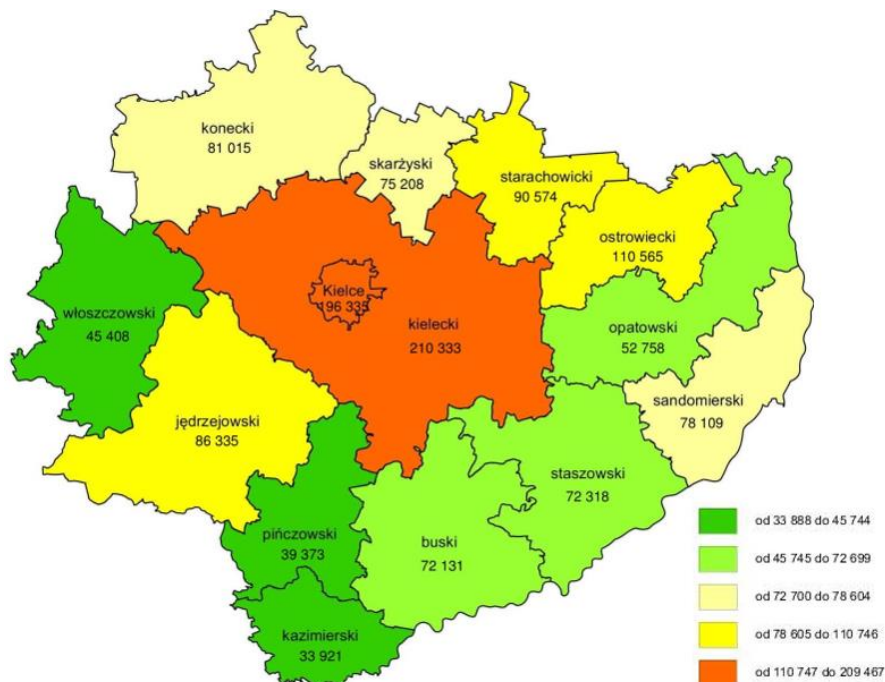
W obecnej edycji oceny zasobów pomocy społecznej wdrożone zostało nowe narzędzie wypracowane w ramach ww. projektu. Realizacja zadania po raz pierwszy przy pomocy nowego narzędzia miała charakter pilotażowy i wiązała się z licznymi utrudnieniami. Na poziomie samorządów gminnych oraz powiatowych zasilenie danymi odbyło się z dużym opóźnieniem, ponadto często jakość danych była niezgodna ze stanem rzeczywistym, co wiązało się z licznymi korektami. Pozytywnym aspektem wdrożenia nowego narzędzia na poziomie gmin i powiatów była możliwość wygenerowania gotowego raportu łącznie z raportami graficznymi i szablonami tekstów, co w przyszłości - kiedy zniwelowane zostaną problemy techniczne - znacznie usprawni i podniesie jakość realizacji tego zadania.

W przypadku oceny zasobów pomocy społecznej realizowanej według nowego narzędzia na szczeblu regionu, zasadniczym elementem utrudniającym realizację zadania był brak wielu kluczowych danych zagregowanych do poziomu województwa. Opracowując ocenę posiłkowano się informacjami z wielu sprawozdań resortowych, baz, rejestrów itp. W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu usprawnienie funkcjonowania nowego narzędzia, za co odpowiedzialne są służby szczebla centralnego.

I. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Jak wynika z art. 16b ustawy o pomocy społecznej nieodłącznym elementem Oceny jest analiza sytuacji społeczno-demograficznej regionu. Województwo świętokrzyskie zaraz po opolskim jest najmniejszym regionem – jego powierzchnia wynosi **11 711 km²**, co stanowi **3,7%** terytorium kraju. Gęstość zaludnienia w województwie wynosi **106 osób/km²**. Województwo w 2018 roku zamieszkiwało **1 244 383** osób (wg danych Urzędu Statystycznego w Kielcach stan na 31.06.2018 roku), co stanowi **3,2%** ludności kraju (mapa 1). Województwo świętokrzyskie ma ujemny przyrost naturalny wynoszący minus **2 266**, co odpowiada przyrostowi naturalnemu **-3,6** na 1000 mieszkańców. W 2018 roku zarejestrowano **5 042** zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz **6 189** wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi **-1 147**. Z kolei saldo migracji zagranicznych za 2018 rok jest dodatnie i wynosi **64** dla województwa świętokrzyskiego (**149** osób zameldowało się z zagranicy, zarejestrowano **85** wymeldowań za granicę). Ogólne saldo migracji dla województwa świętokrzyskiego w roku oceny było ujemne i wynosiło **-1 083**.

Mapa 1. Liczba mieszkańców regionu świętokrzyskiego wg powiatów w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku odnotowany został spadek ludności zamieszkującej województwo świętokrzyskie o **5 327** mieszkańców w odniesieniu do 2017 roku. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (**1 001**) oraz w powiecie ostrowieckim (**896**). Najmniejszy odpływ ludności odnotowano w powiatach: kazimierskim (**158**), włoszczowskim

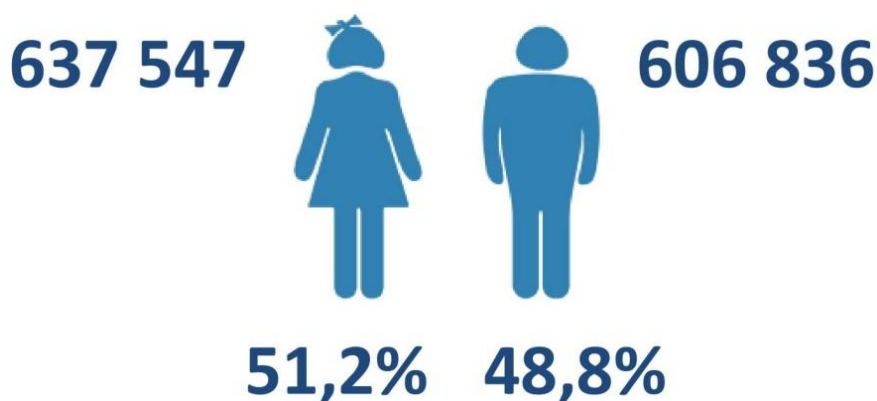
(167), staszowskim (251) oraz pińczowskim (264). Jedynym powiatem, w którym odnotowano wzrost liczby ludności był powiat kielecki (tabela 1).

Tabela 1. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w latach 2014-2018.

Powiat/miasto na prawach powiatu	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017
buski	73 591	73 068	72 921	72 538	72 131	-407
jędrzejowski	87 987	87 141	86 945	86 697	86 335	-362
kazimierski	34 943	34 449	34 322	34 079	33 921	-158
kielecki	207 588	208 526	208 798	209 342	210 333	991
konecki	83 392	82 336	82 092	81 602	81 015	-587
opatowski	54 656	53 821	53 581	53 146	52 758	-388
ostrowiecki	114 418	112 417	112 036	111 461	110 565	-896
pińczowski	40 611	40 081	39 922	39 637	39 373	-264
sandomierski	80 069	79 266	79 082	78 558	78 109	-449
skarżyski	78 072	77 039	76 664	76 051	75 208	-843
starachowicki	93 406	92 032	91 780	91 119	90 574	-545
staszowski	73 505	73 036	72 857	72 569	72 318	-251
włoszczowski	46 321	45 921	45 781	45 575	45 408	-167
m. Kielce	199 870	198 046	197 724	197 336	196 335	-1 001
woj. świętokrzyskie	1 268 429	1 257 179	1 254 505	1 249 710	1 244 383	-5 327

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego - tak jak w latach poprzednich - zamieszkiwało więcej kobiet (51,2%) niż mężczyzn (48,8%). W 2018 roku liczba kobiet zamieszkujących region wynosiła 637 547, natomiast liczba mężczyzn 606 836 (schemat 1).

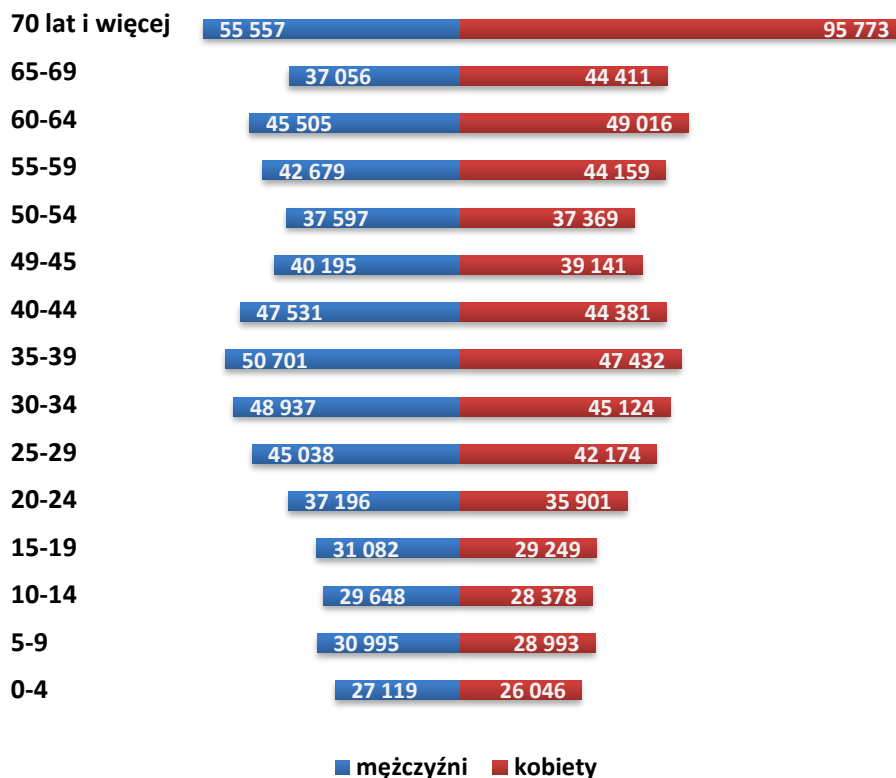

Schemat 1. Liczba i odsetek kobiet i mężczyzn zamieszkujących województwo świętokrzyskie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując populację województwa świętokrzyskiego według struktury wiekowej oraz płci obserwuje się przewagę mężczyzn wśród mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59, mężczyźni 18-64). Zdecydowana przewaga

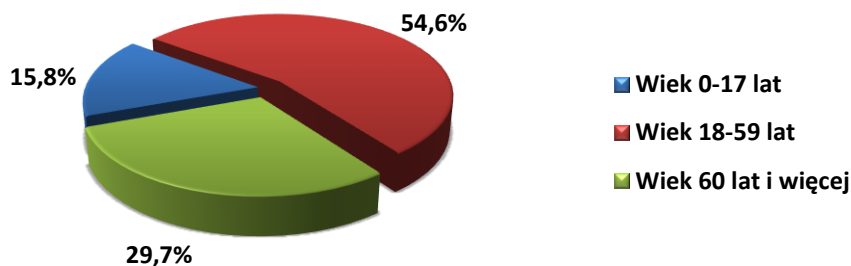
liczby kobiet występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym (tzw. zjawisko feminizacji starości). Szczegółowe zestawienie danych zawarte jest w piramidzie wieku opracowanej dla województwa świętokrzyskiego (schemat 2).

Schemat 2. Piramida płci i wieku dla województwa świętokrzyskiego na 2018 rok.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

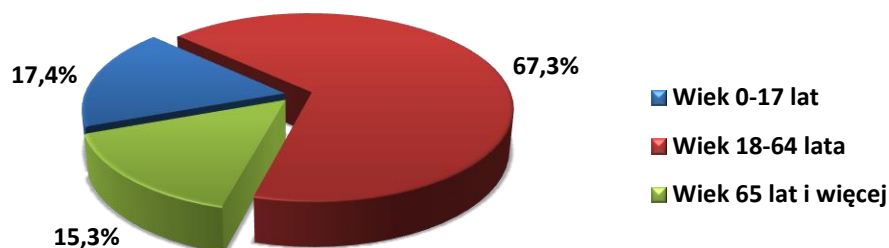
Wśród populacji kobiet mieszkających w województwie świętokrzyskim w 2018 roku **15,8%** stanowiły kobiety w wieku **przedprodukcyjnym**, **54,6%** - w wieku **produkcyjnym**; blisko **30%** kobiet było w wieku **poprodukcyjnym** (wykres 1).

Wykres 1. Struktura populacji kobiet w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim kształtuje się następująco: w wieku **przedprodukcyjnym** stanowili **17,4%**, w wieku **produkcyjnym** - **67,3%**; mężczyźni w wieku **poprodukcyjnym** 65 lat i więcej byli najmniejszą grupą w badanej populacji w województwie świętokrzyskim, w 2018 roku i stanowili **15,3%** (wykres 2).

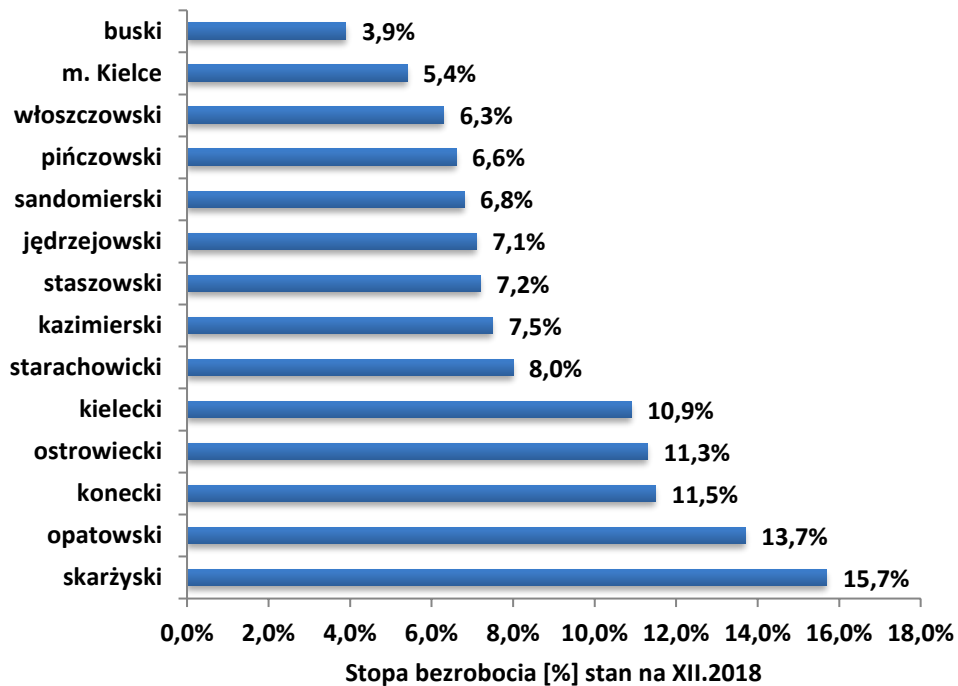

Wykres 2. Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rynek pracy

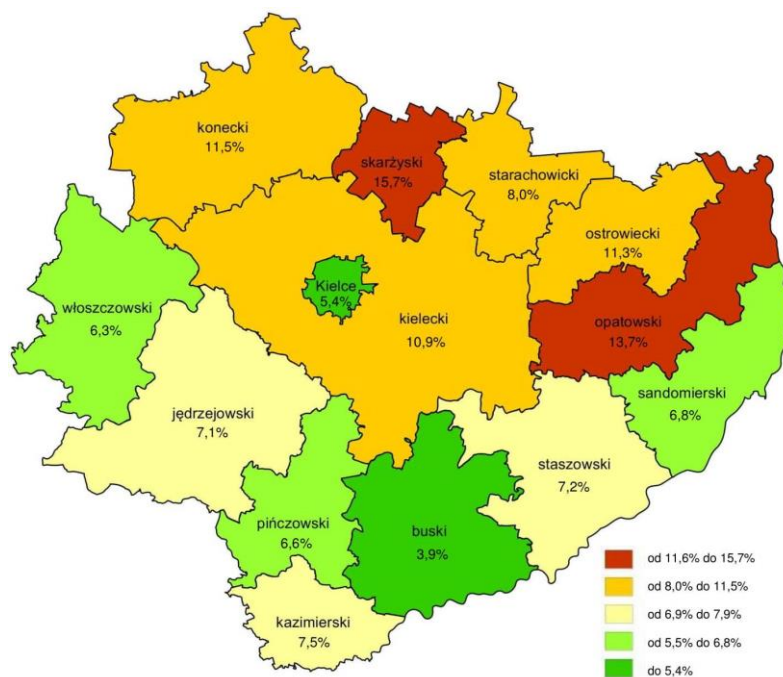
Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na 31.XII.2018 r. ukształtowała się na poziomie **8,3%** i była wyższa o **2,5%** od stopy bezrobocia odnotowanej w tym okresie w Polsce (**5,8%**). Na koniec badanego okresu stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim była niższa o **0,5%** w odniesieniu do 2017 roku (stan na XII). W regionie utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia stopy bezrobocia (wykres 3).

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w XII 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP w Kielcach.

Mapa 2. Przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP w Kielcach.

Najwyższą stopę bezrobocia (stan na XII.2018r.) odnotowano w powiatach:

- skarżyskim – 15,7%,
- opatowskim – 13,7%,

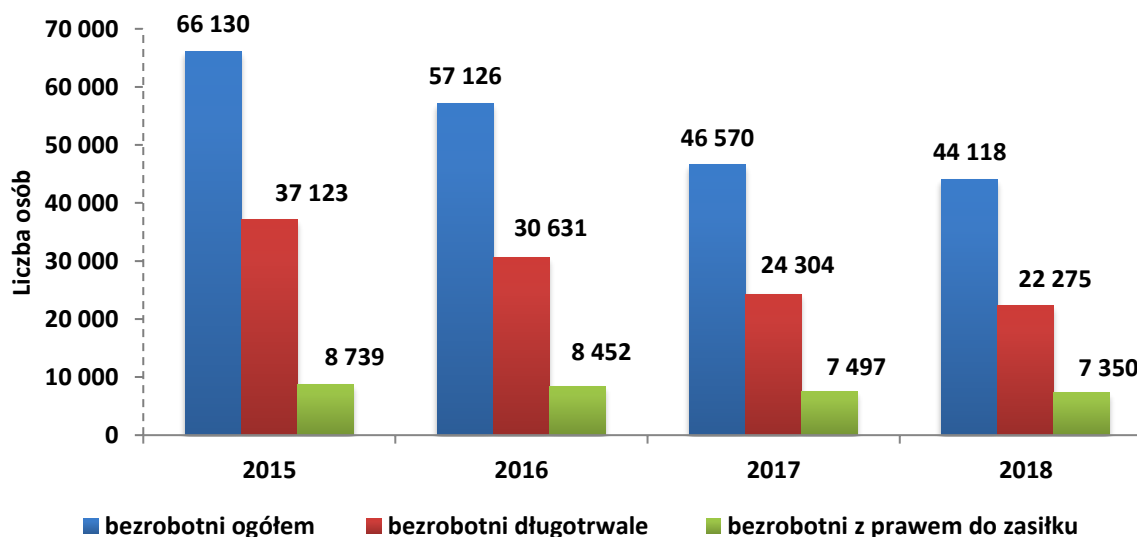
najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

- buskim – **3,9%**,
- mieście Kielce – **5,4%**,
- włoszczowskim – **6,3%**,
- pińczowskim – **6,6%**,
- sandomierskim – **6,8%**.

Liczba osób bezrobotnych niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy w województwie świętokrzyskim według stanu na dzień 31.XII.2018 roku wynosiła **44 118** osób, w tym:

- **22 275** osób długotrwale bezrobotnych ogółem, czyli pozostających bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy¹,
- **7 350** osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (osób zarejestrowanych w urzędzie pracy, dla których nie ma propozycji pracy czy stażu).

W 2018 roku w województwie świętokrzyskim w odniesieniu do 2017 roku nastąpił spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych o **5,3%**, **8,3%** spadek osób długotrwale bezrobotnych oraz **2,0%** spadek bezrobotnych z prawem do zasiłku (**11,3%**). Dynamikę zmian liczby osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2013- 2017 prezentuje wykres 4.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP w Kielcach.

¹ Art. 2 ust. 1 pkt. 5 ustawy o promocji zatrudnienia (...).

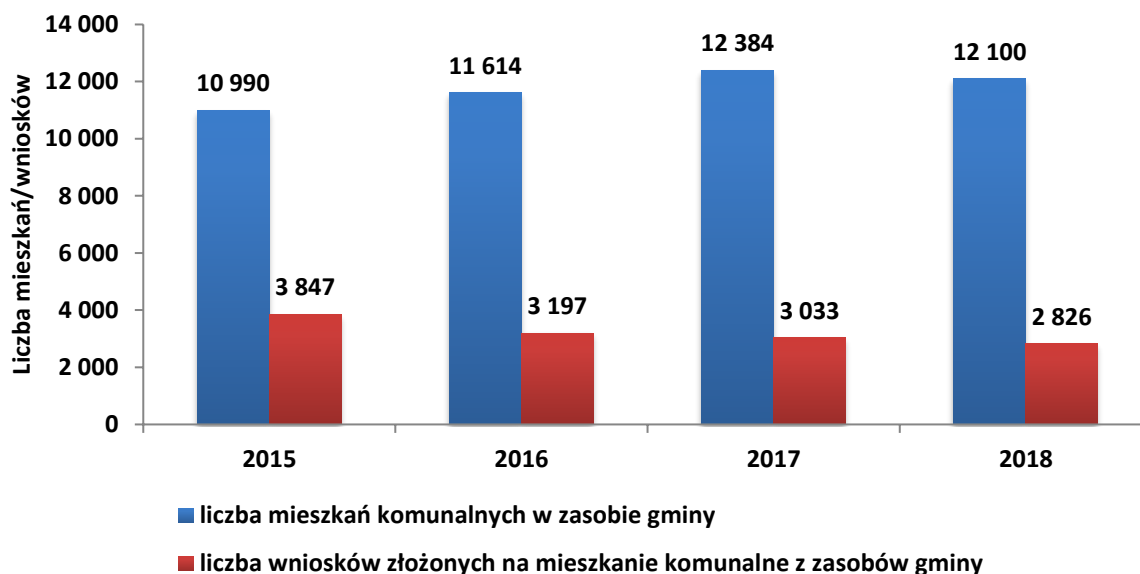
Infrastruktura społeczna

Dane dotyczące infrastruktury społecznej zbierane na potrzeby oceny zasobów pomocy społecznej obejmują m.in. liczbę: mieszkań komunalnych, mieszkań/lokalii socjalnych, żłobków, liczbę świetlic i klubów dla seniorów oraz liczbę hospicjów.

Mieszkania komunalne

W 2018 roku liczba wszystkich mieszkań w województwie świętokrzyskim stanowiących własność gminy albo gminnych osób prawnych bądź spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystwa budownictwa społecznego wyniosła **12 100**.

Mieszkania komunalne to mieszkania znajdujące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz mieszkania będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, a także mieszkania stanowiące własność Skarbu Państwa, ale zarządzane przez gminę.

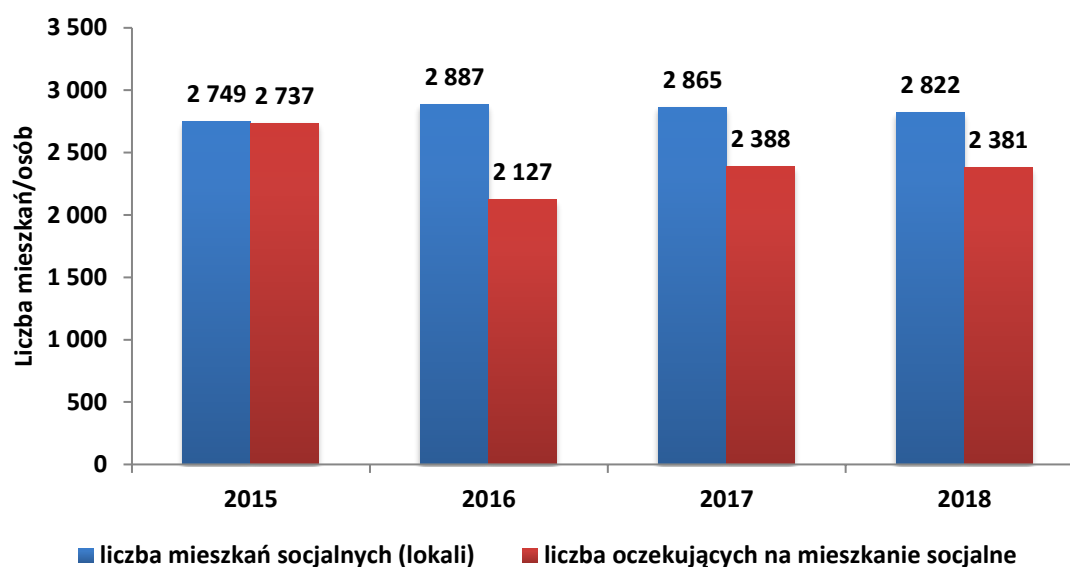

Wykres 5. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w zasobie gminy na przestrzeni lat 2015-2018 w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin województwa świętokrzyskiego zmniejszyła się o **3,1%** w odniesieniu do 2017 roku. W latach 2015-2018 obserwowana jest tendencja spadkowa liczby wniosków złożonych o przyznanie mieszkania komunalnego z **3 847** w roku 2015 do **2 826** w roku oceny (o **6,8%**).

Mieszkania socjalne

Wykres 6. Liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2015-2018 w województwie świętokrzyskim.

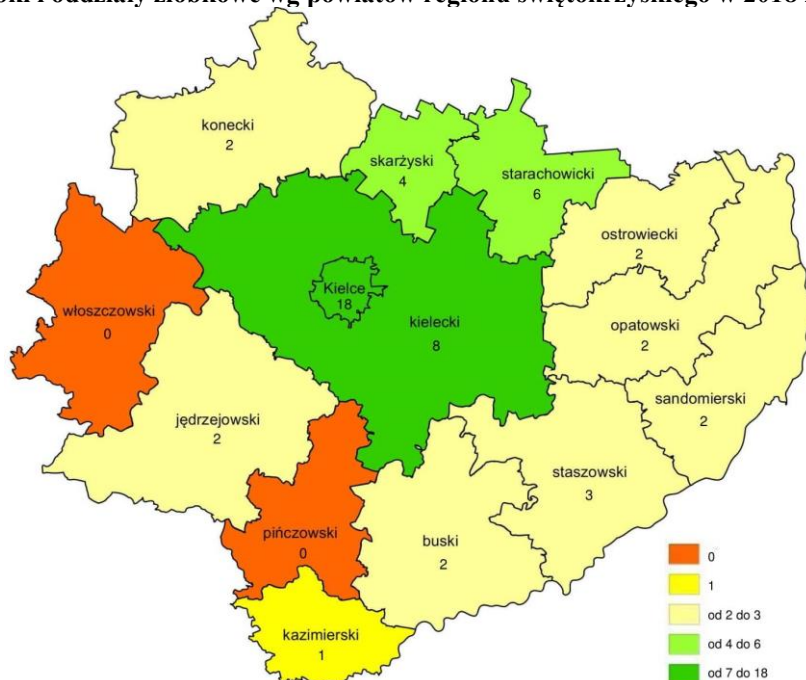
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Liczba mieszkań socjalnych, które gminy wynajmują, bądź mogą wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego w 2018 roku wyniosła **2 822** (wykres 6). W 2018 roku odnotowano spadek liczby mieszkań socjalnych o **1,5%** w odniesieniu do 2017 roku. W przypadku liczby osób, które oczekują na najem lokalu socjalnego według stanu na 31 grudnia 2018 roku liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne wyniosła **2 381** osób i była mniejsza o **0,3%**. W 2018 roku odnotowano **101** wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, tj. o **18,5%** mniej w odniesieniu do 2017 roku.

Żłobki i oddziały żłobkowe

W 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowały **52** żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce (publiczne i niepubliczne), w tym: **22** prowadzonych było przez gminę, **23** przez osobę fizyczną, **6** przez osobę prawną, a **1** placówkę prowadziła jednostka nie posiadająca osobowości prawnej. Liczba placówek w 2018 roku była mniejsza o **5** placówek w odniesieniu do 2017 roku.

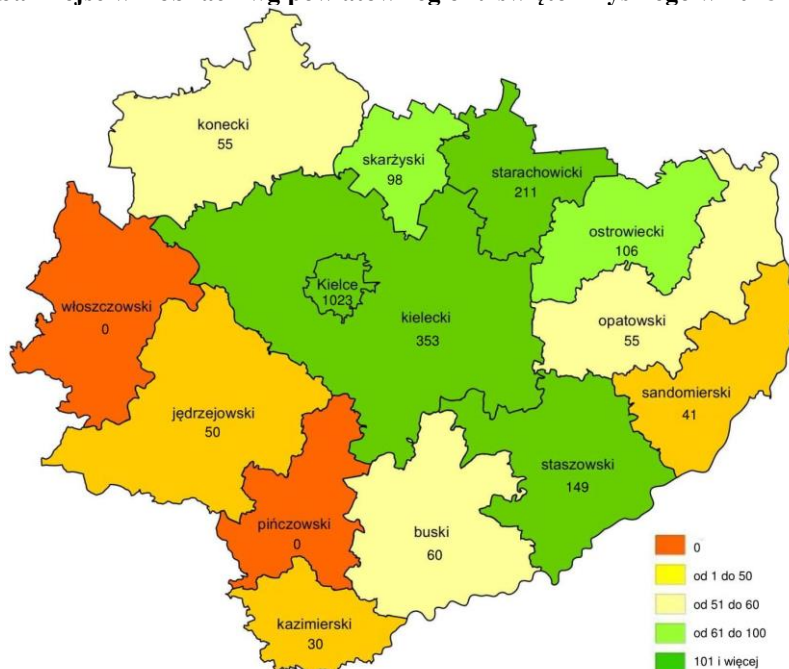
Mapa 3. Żłobki i oddziały żłobkowe wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

W 2018 roku największa liczba żłobków zlokalizowana była na terenie miasta Kielce (18), następnie na terenie powiatów: kieleckiego (8), starachowickiego (6) i skarżyskiego (4). Najmniejszą liczbę żłobków w roku oceny odnotowano w powiatach: kazimierskim (1), buskim (2), jędrzejowskim (2), koneckim (2), ostrowieckim (2), opatowskim (2), sandomierskim (2), staszowskim (2). W 2018 roku w powiecie pińczowskim i włoszczowskim nie odnotowano funkcjonowania żłobków (mapa 4).

Mapa 4. Liczba miejsc w żłobkach wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2018 roku.

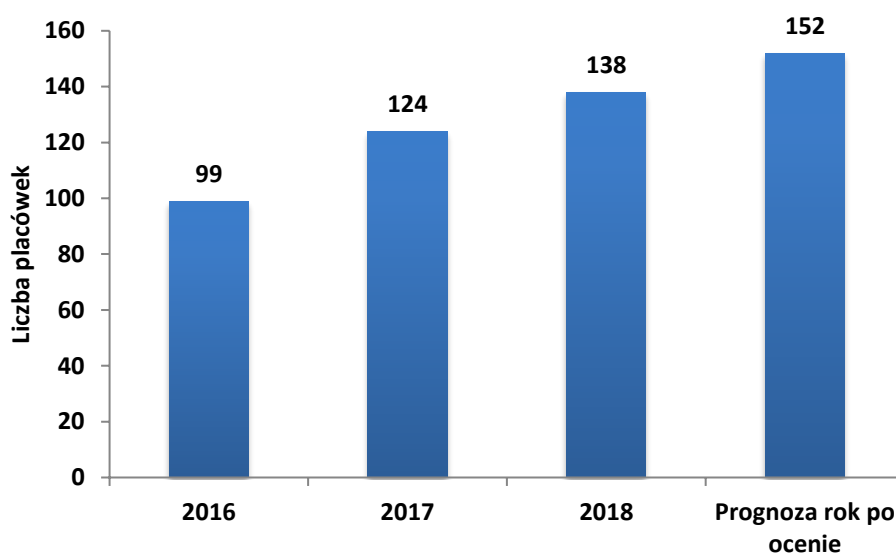

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

Liczba miejsc w w/w placówkach wynosiła **2 231** i zwiększyła się o **9,9%** - w 2017 roku oferowanych było **2 031** miejsc w żłobkach. W 2018 roku największą liczbę miejsc w żłobkach oferowano w mieście Kielce (**1 023**) oraz w powiecie: kieleckim (**353**), starachowickim (**211**) i staszowskim (**149**).

Kluby seniora

W 2018 roku łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gminy, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych wynosiła **138**. Odnotowano **11,3%** wzrost liczby placówek w odniesieniu do 2017 roku, a samorządy gminne szacują wzrost liczby tego typu placówek w kolejnych latach (wykres 7).

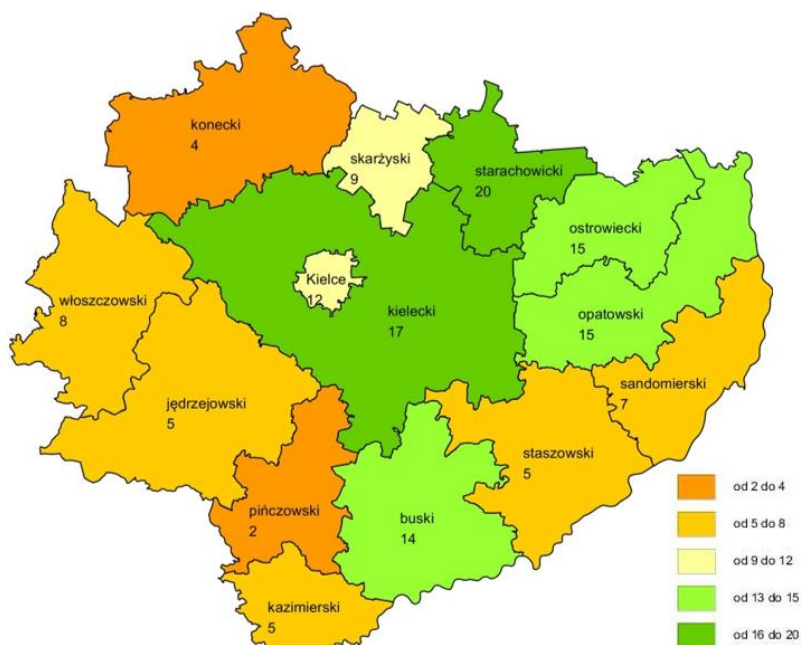

Wykres 7. Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów ogółem w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Najwięcej klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów zlokalizowanych jest na terenie powiatu: starachowickiego (**20**), kieleckiego (**17**), opatowskiego (**15**), ostrowieckiego (**15**), buskiego (**14**) oraz na terenie miasta Kielce (**12**). Na mapie województwa świętokrzyskiego najmniejsza liczba placówek znajduje się w powiatach: pińczowskim (**2**) i koneckim (**4**) – mapa 5.

Mapa 5. Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów ogółem wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2018 roku.

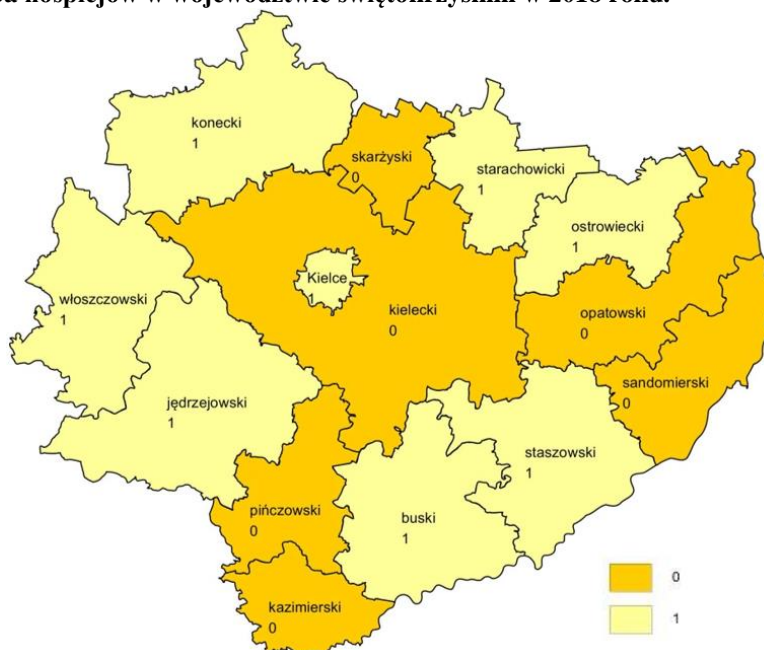

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Hospicja

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2018 roku funkcjonowało **8** hospicjów w powiatach: buskim (**1**), jędrzejowskim (**1**), koneckim (**1**), ostrowieckim (**1**), starachowickim (**1**), staszowskim (**1**), włoszczowskim (**1**) oraz mieście Kielce (**1**). W 2018 roku nie odnotowano działających hospicjów w powiatach: kazimierskim, kieleckim, opatowskim, pińczowskim, sandomierskim, skarżyskim (mapa 6).

Mapa 6. Liczba hospicjów w województwie świętokrzyskim w 2018 roku.

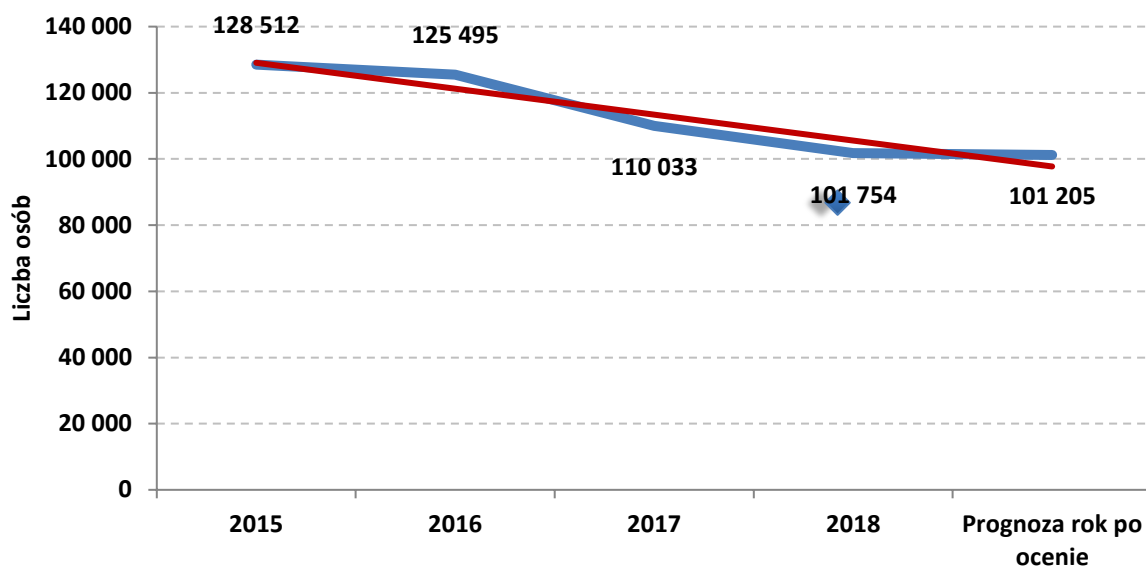
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

II. ANALIZA ORAZ CHARAKTERYSTYKA OSÓB I RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

Niniejszy rozdział poświęcony jest analizie oraz charakterystyce osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia. W części wspólnej dla gmin i miast na prawach powiatu ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie. Opracowano wskaźnik deprivacji lokalnej oraz wskaźnik udziału osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców dla każdej gminy. W opracowaniu danych ujęta została rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną: świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania). W badanej grupie ujęte zostały również osoby i rodziny, które uzyskały wsparcie pieniężne i niepieniężne. Szczegółowej analizie zostały poddane dane każdej z gmin dotyczące liczby świadczeń pieniężnych na 1000 mieszkańców (granica ubóstwa ustawowego). Opracowano najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej. Uwzględniono osoby objęte usługami opiekuńczymi, specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (liczba osób, świadczeń i kwota świadczeń). W niniejszym rozdziale zagregowano dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym (prawne, psychologiczne, rodzinne), pracą socjalną i interwencją kryzysową, zawartych kontraktów/projektów socjalnych oraz liczbę osób objętą wsparciem. Szczegółowej analizie poddane zostały typy rodzin objętych pomocą społeczną ze względu na liczbę dzieci w rodzinach w roku oceny.

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

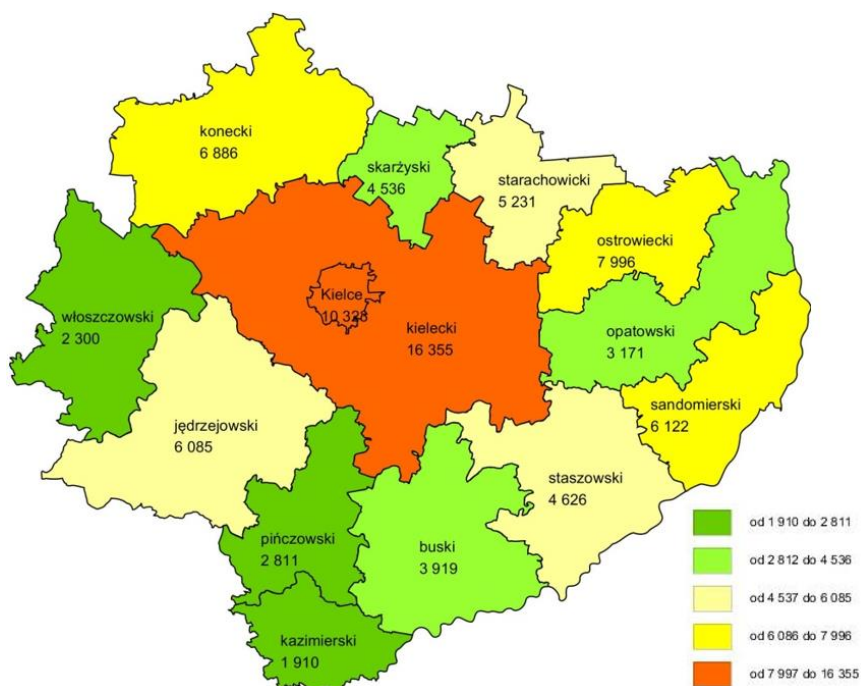
W 2018 roku odnotowany został spadek liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia blisko o **7,5%** w stosunku do 2017 roku. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w regionie świętokrzyskim, w swych prognozach, zakładają dalsze utrzymywanie się tego trendu (wykres 8).

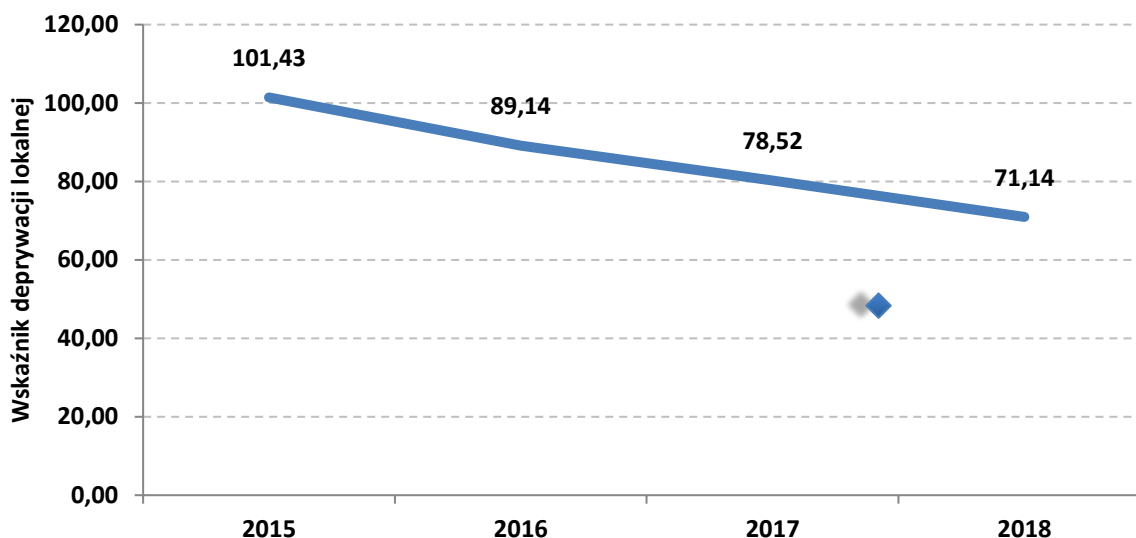
Wykres 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Mapa 7. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2018 roku.

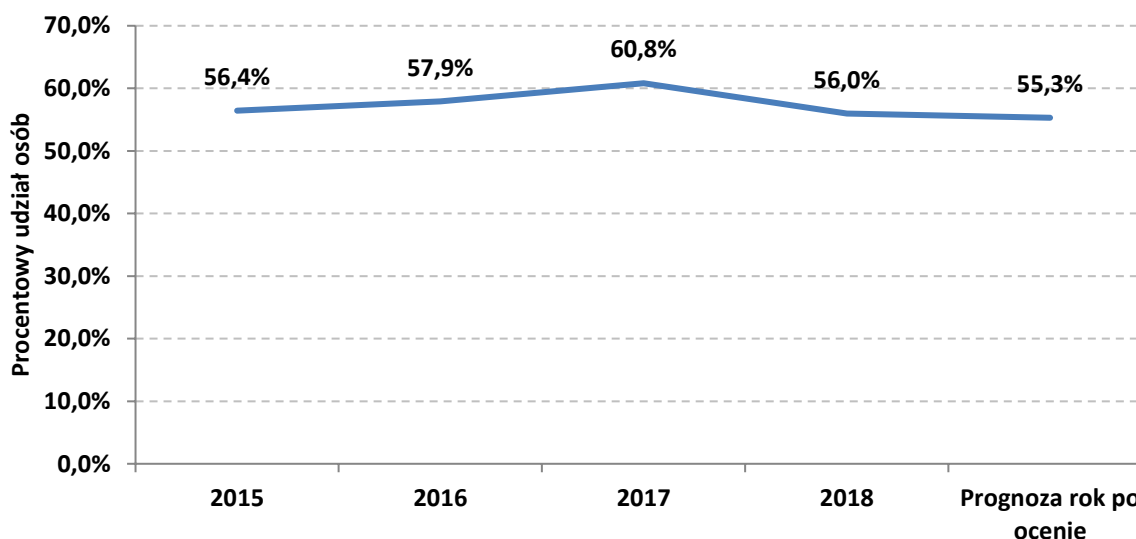
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Wykres 9. Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2015-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W latach 2015-2018 widoczna jest tendencja spadkowa wskaźnika deprivacji lokalnej w województwie świętokrzyskim (tj. liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1 000 mieszkańców²). W 2018 roku średnia wartość wskaźnika deprivacji lokalnej dla regionu wyniosła **71,14** i była mniejsza o **7,38%** w odniesieniu do 2017 roku, gdzie wskaźnik deprivacji lokalnej wynosił **78,52** (wykres 9).

Wykres 10. Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) w latach 2015-2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

² Sprawozdanie MRPiPS-03R, DZIAŁ 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) na 1000 mieszkańców.

Ponad połowa wszystkich beneficjentów pomocy społecznej to osoby długotrwale z niej korzystające. W 2018 roku procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców wyniósł **56,0%** i był mniejszy o **4,8%** w odniesieniu do 2017 roku.

Na podstawie danych ze sprawozdania OZPS opracowano wskaźnik deprivacji lokalnej oraz procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców dla wszystkich gmin i powiatów województwa świętokrzyskiego (tabela 2).

Tabela 2. Wskaźnik deprivacji lokalnej w 2018 r. - gmina i miasto na prawach powiatu.

		Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców		Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	
Lp.	Gmina	2017	2018	2017	2018
powiat buski					
1.	Busko-Zdrój	50,17	43,08	57,30%	73,29%
2.	Gnojno	215,85	216,34	75,40%	54,43%
3.	Nowy Korczyn	46,56	44,25	71,43%	62,09%
4.	Pacanów	114,00	106,45	24,55%	20,75%
5.	Solec-Zdrój	127,65	113,59	95,24%	94,70%
6.	Stopnica	65,61	60,80	77,74%	59,00%
7.	Tuczępy	96,46	88,61	38,69%	28,57%
8.	Wiślica	85,92	77,52	79,22%	45,00%
Wartość na powiat:		78,76	72,04	61,72%	57,07%
powiat jędrzejowski					
9.	Imielno	219,95	183,61	77,87%	74,76%
10.	Jędrzejów	83,25	66,78	49,92%	63,81%
11.	Małogoszcz	101,16	91,35	47,85%	64,40%
12.	Nagłowice	93,51	75,67	43,65%	66,99%
13.	Oksa	98,78	96,23	39,86%	64,75%
14.	Sędziszów	73,27	69,43	47,88%	41,73%
15.	Słupia	87,14	74,73	59,51%	58,62%
16.	Sobków	64,16	60,41	51,11%	46,98%
17.	Wodzisław	92,77	78,62	56,20%	58,97%
Wartość na powiat:		91,72	79,27	52,05%	60,54%
powiat kazimierski					
18.	Bejsce	61,21	67,22	79,86%	45,39%
19.	Czarnocin	60,10	60,72	33,64%	33,05%
20.	Kazimierza Wielka	63,31	70,76	69,82%	31,06%
21.	Opatowiec	65,16	52,34	41,03%	48,42%
22.	Skalbmierz	71,21	74,70	36,54%	38,60%
Wartość na powiat:		64,39	68,19	56,98%	35,94%
miasto Kielce					
23.	Kielce	58,70	53,71	70,43%	67,08%
powiat kielecki					
24.	Bieliny	151,56	142,48	84,77%	66,32%

25.	Bodzentyn	110,61	87,56	71,37%	56,66%
26.	Chęciny	60,10	55,57	75,95%	77,05%
27.	Chmielnik	101,16	79,51	40,06%	60,15%
28.	Daleszyce	119,01	105,41	3,20%	52,60%
29.	Górno	108,74	92,92	74,37%	68,16%
30.	Łagów	74,53	78,84	85,38%	34,88%
31.	Łopuszno	110,36	105,94	57,97%	55,45%
32.	Masłów	88,87	81,30	59,12%	51,19%
33.	Miedziana Góra	64,58	49,18	46,27%	44,55%
34.	Mniów	104,06	96,07	77,15%	59,33%
35.	Morawica	52,57	48,86	46,52%	39,60%
36.	Nowa Słupia	92,27	81,32	58,08%	53,92%
37.	Piekoszków	47,74	43,58	41,18%	52,43%
38.	Pierzchnica	115,46	100,92	68,04%	71,83%
39.	Raków	201,90	181,22	49,21%	49,29%
40.	Sitkówka-Nowiny	77,25	68,42	79,39%	36,11%
41.	Strawczyn	73,15	62,37	38,08%	56,46%
42.	Zagnańsk	57,01	48,82	37,79%	71,07%
Wartość na powiat:		89,81	79,39	56,00%	55,93%
powiat konecki					
43.	Fałków	116,14	96,66	39,38%	66,67%
44.	Gowarczów	161,66	159,47	100,00%	51,78%
45.	Końskie	63,56	58,16	86,52%	60,47%
46.	Radoszyce	131,72	119,21	40,09%	61,92%
47.	Ruda Maleniecka	119,01	104,74	19,56%	47,96%
48.	Słupia (konecka)	186,56	171,33	100,00%	65,00%
49.	Smyków	104,90	97,97	42,48%	61,95%
50.	Stąporków	75,25	64,49	49,77%	55,45%
Wartość na powiat:		91,23	82,58	65,45%	59,16%
powiat opatowski					
51.	Baćkowice	79,49	70,81	69,09%	67,02%
52.	Iwaniska	119,02	114,85	60,04%	60,98%
53.	Lipnik	69,90	60,66	65,37%	55,49%
54.	Opatów	53,90	56,57	60,96%	57,18%
55.	Ożarów	101,73	91,19	63,53%	61,11%
56.	Sadowie	55,80	55,79	44,44%	52,17%
57.	Tarłów	102,77	95,20	66,90%	45,32%
58.	Wojciechowice	84,87	82,49	50,27%	48,09%
Wartość na powiat:		83,32	78,57	61,70%	57,26%
powiat ostrowiecki					
59.	Bałtów	111,11	106,00	58,40%	0,45%
60.	Bodzechów	81,94	74,11	71,58%	68,03%
61.	Ćmielów	104,80	106,65	61,05%	53,01%
62.	Kunów	115,69	100,54	69,59%	63,29%
63.	Ostrowiec Świętokrzyski	33,29	29,32	58,69%	54,21%
64.	Waśniów	115,76	108,54	29,94%	23,85%
Wartość na powiat:		58,83	53,66	58,40%	50,16%
powiat pińczowski					
65.	Działoszyce	98,10	94,93	37,79%	60,25%

66.	Kije	132,59	127,69	40,12%	70,20%
67.	Michałów	78,17	70,84	61,27%	60,54%
68.	Pińczów	50,64	46,64	52,68%	55,68%
69.	Złota	60,19	46,39	60,38%	74,42%
Wartość na powiat:		70,23	64,66	49,16%	61,31%
powiat sandomierski					
70.	Dwikozy	77,04	67,30	20,59%	22,80%
71.	Klimontów	162,17	158,47	72,38%	45,91%
72.	Koprzywnica	90,18	84,57	50,48%	49,83%
73.	Łoniów	179,99	159,40	92,33%	93,28%
74.	Obrazów	123,93	115,05	17,41%	18,08%
75.	Samborzec	189,62	164,25	0,00%	63,11%
76.	Sandomierz	41,80	37,17	34,84%	35,10%
77.	Wilczyce	120,91	109,84	89,92%	62,35%
78.	Zawichost	104,48	91,64	88,79%	66,67%
Wartość na powiat:		105,96	95,92	47,48	51,45
powiat skarżyski					
79.	Bliżyn	107,34	97,98	68,71%	59,16%
80.	Łączna	100,19	95,62	96,75%	45,21%
81.	Skarżysko-Kościelne	121,84	138,13	61,01%	59,12%
82.	Skarżysko Kamienna	55,29	50,11	77,48%	76,33%
83.	Suchedniów	56,56	50,04	40,74%	81,69%
Wartość na powiat:		69,48	65,51	71,38%	69,38%
powiat starachowicki					
84.	Brody	87,85	82,24	43,92%	49,17%
85.	Mirzec	65,62	62,48	83,76%	52,52%
86.	Pawłów	62,03	53,73	96,59%	26,89%
87.	Starachowice	65,44	56,70	55,56%	61,50%
88.	Wąchock	69,34	65,27	45,41%	50,17%
Wartość na powiat:		67,88	60,46	61,08%	53,48%
powiat staszowski					
89.	Bogoria	162,77	152,21	63,99%	75,48%
90.	Łubnice	181,07	165,77	26,70%	50,27%
91.	Oleśnica	92,26	83,53	67,76%	63,37%
92.	Osiek	119,27	111,68	36,39%	58,18%
93.	Połaniec	126,04	97,03	51,15%	61,44%
94.	Rytwiany	73,93	61,60	59,62%	59,74%
95.	Staszów	71,28	80,04	65,56%	67,15%
96.	Szydłów	67,58	62,87	84,81%	33,54%
Wartość na powiat:		109,82	96,32	54,35%	62,98%
powiat włoszczowski					
97.	Kluczewsko	91,17	83,69	53,81%	55,13%
98.	Krasocin	72,26	67,17	92,64%	45,41%
99.	Moskorzew	90,91	84,22	68,61%	44,19%
100.	Radków	101,19	99,12	38,19%	61,48%
101.	Secemin	72,94	53,12	57,89%	63,53%
102.	Włoszczowa	48,92	44,19	67,25%	60,76%
Wartość na powiat:		67,19	60,50	68,32%	55,04%
województwo świętokrzyskie		78,52	71,14	60,82%	55,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania wskaźnika deprivacji lokalnej wskazuje, iż w 2018 roku najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej (na 1000 mieszkańców) odnotowano w powiatach: staszowskim (**96,32**), sandomierskim (**95,76**) i koneckim (**82,64**). Najniższe średnie wartości wskaźnika deprivacji lokalnej odnotowano powiecie ostrowieckim (**53,54**) oraz w mieście Kielce (**53,71**).

Gminy, w których ww. wskaźnik osiąga najwyższe wartości powyżej **140,00** to: Gnojno (**217,80**), Imielno (**183,61**), Raków (**181,22**), Słupia (Konecka) (**171,33**), Łubnice (**165,77**), Samborzec (**164,25**), Gowarczów (**159,47**), Łoniów (**158,47**), Klimontów (**157,86**), Bogoria (**152,21**) oraz Bieliny (**142,48**).

Tabela 3. Wskaźnik deprivacji lokalnej >140 w gminach województwa świętokrzyskiego w 2018 roku.

Gmina	Powiat	Typ Gminy	Wartość wskaźnika
Gnojno	buski	wiejska	216,34
Imielno	jędrzejowski	wiejska	183,61
Raków	kielecki	wiejska	181,22
Słupia (konecka)	konecki	wiejska	171,33
Łubnice	staszowski	wiejska	165,77
Samborzec	sandomierski	wiejska	164,25
Gowarczów	konecki	wiejska	159,47
Łoniów	sandomierski	wiejska	158,47
Klimontów	sandomierski	wiejska	157,86
Bogoria	staszowski	wiejska	152,21
Bieliny	kielecki	wiejska	142,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

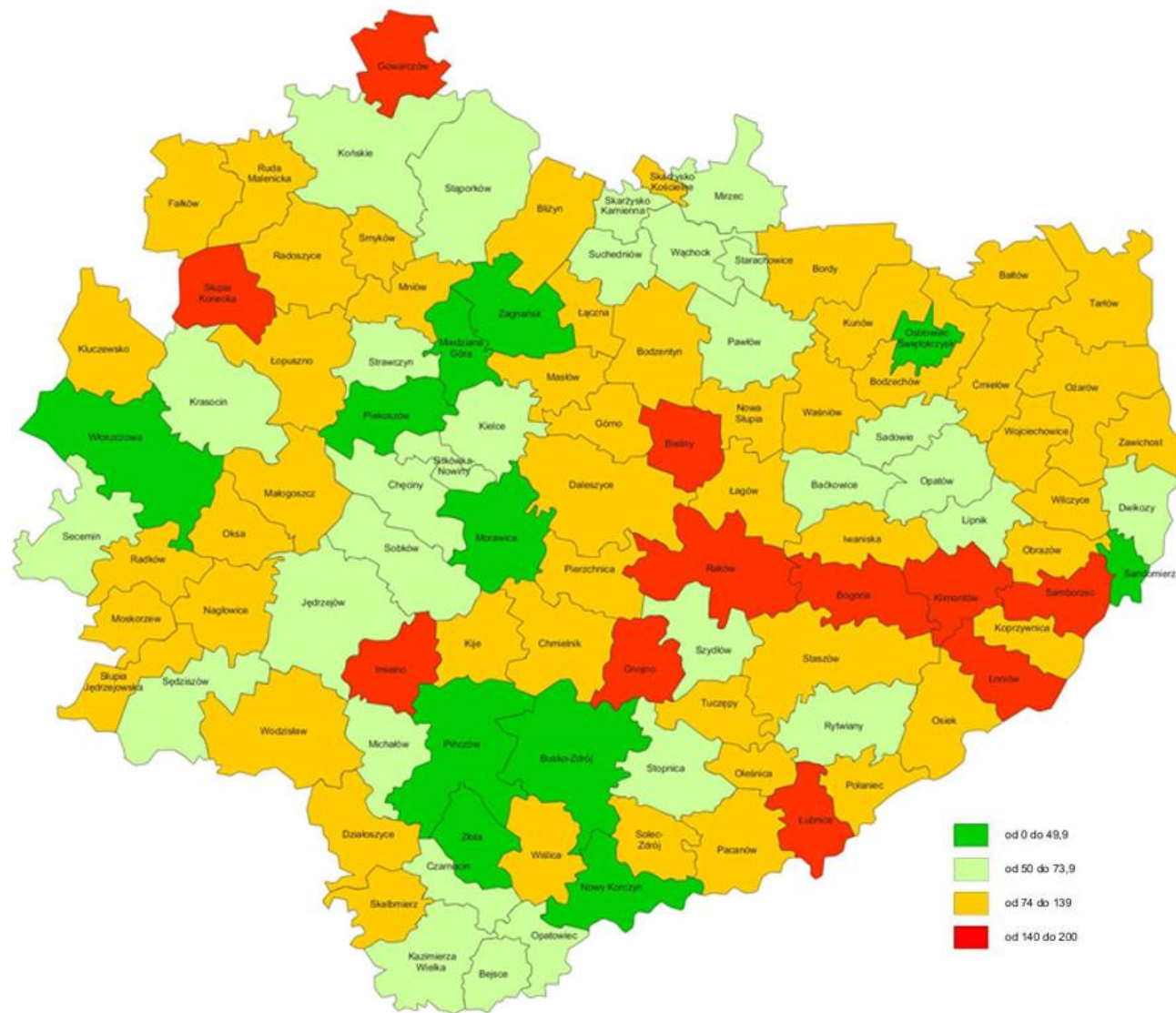
Najmniejszą wartość wskaźnika deprivacji lokalnej, nie przekraczającą **50,00** odnotowano w 12 gminach; szczegółowe dane zawarto w tabeli 4.

Tabela 4. Wskaźnik deprivacji lokalnej <50 w świętokrzyskich gminach w 2018 roku.

Gmina	Powiat	Typ Gminy	Wartość wskaźnika
Ostrowiec Świętokrzyski	ostrowiecki	miejska	29,32
Sandomierz	sandomierski	miejska	37,17
Nowy Korczyn	buski	wiejska	42,58
Busko-Zdrój	buski	miejsko-wiejska	43,08
Piekoszów	kielecki	wiejska	43,58
Włoszczowa	włoszczowski	miejsko-wiejska	44,19
Złota	pińczowski	wiejska	46,39
Pińczów	pińczowski	miejsko-wiejska	46,64
Suchedniów	skarżyski	miejsko-wiejska	47,99
Zagnańsk	kielecki	wiejska	48,82
Morawica	kielecki	wiejska	48,86
Miedziana Góra	kielecki	wiejska	49,18

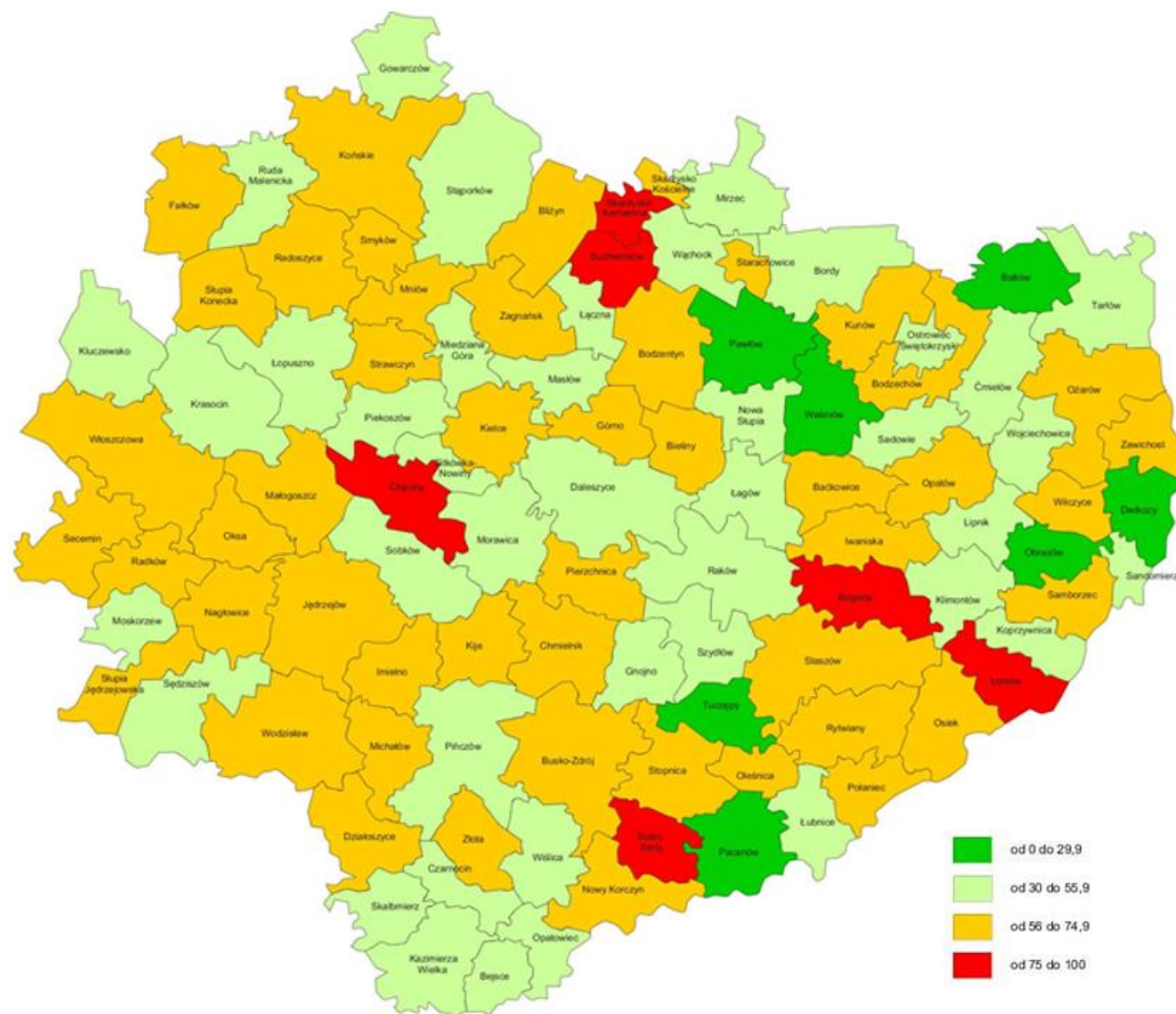
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Mapa 8. Wewnętrzne zróżnicowanie wskaźnika deprivacji lokalnej wg gmin województwa świętokrzyskiego w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Mapa 9. Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) wg gmin regionu świętokrzyskiego w 2018r.

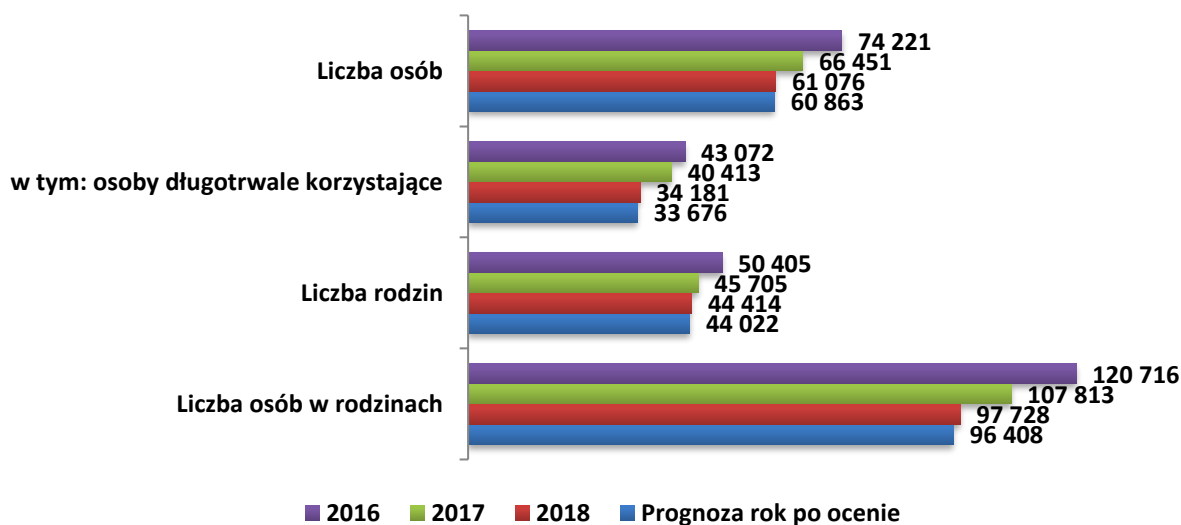

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Wysoki udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców powyżej 75,1% odnotowano w gminie: Solec-Zdrój (**94,7%**), Łoniów (**93,3%**), Suchedniów (**81,7%**), Chęciny (**77,0%**), Skarżysko-Kamienna (**76,3%**), Bogoria (**75,5%**), w przedziale od 70,1 do 75,0 - w gminie: Busko-Zdrój (**81,7%**), Imielno (**74,8%**), Złota (**74,4%**), Pierzchnica (**71,8%**), Zagnańsk (**71,1%**), Kije (70,2%).

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie

W poniższej analizie ujęte zostały osoby, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie **wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej**, w tym osoby długotrwale korzystające ze świadczeń, które w ciągu 3 lat były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy. W grupie tej ujęte zostały również rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę i źródło – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, lub świadczeń bez decyzji (wykres 11).

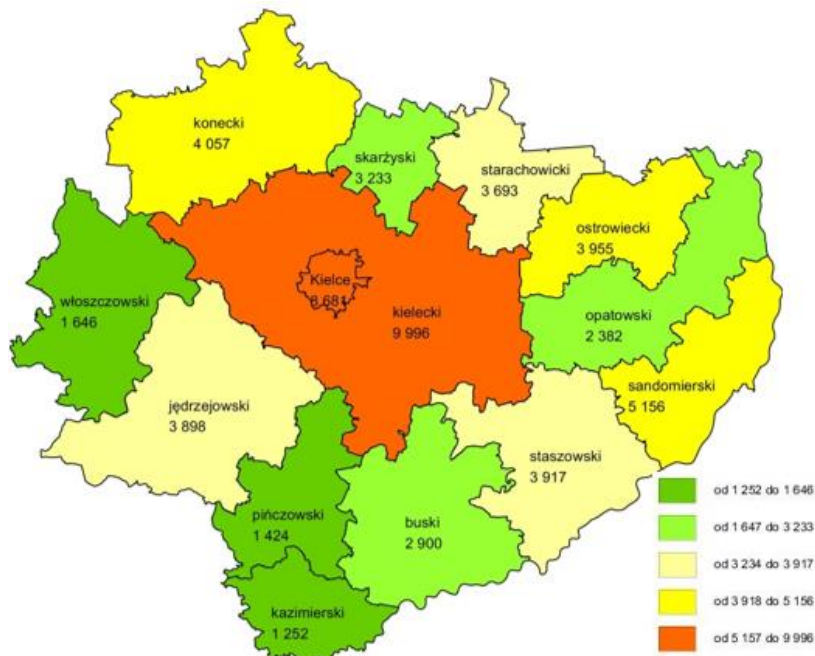
Wykres 11. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W okresie lat 2016-2018 odnotowujemy rok do roku spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia. W 2018 roku odnotowano **8,1%** spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia w odniesieniu do 2017 roku. Wśród grupy świadczeniobiorców **56,0%** stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej i jest to mniej o **4,1%** w stosunku do 2017 roku. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego w swych prognozach dotyczących liczby osób korzystających ze świadczeń

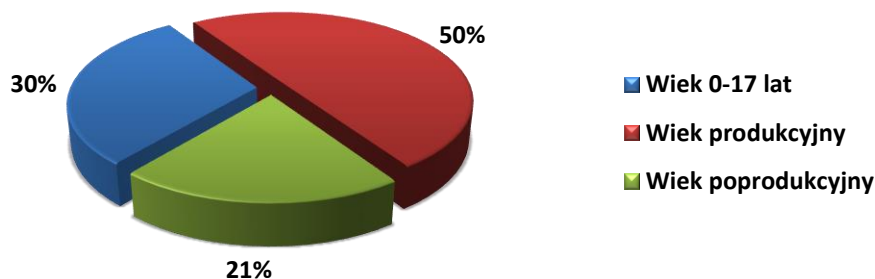
pomocy społecznej zakładają spadek liczby osób, liczby osób długotrwale korzystających, liczby rodzin oraz osób w rodzinach, które uzyskują świadczenia z systemu pomocy społecznej.

Mapa 10. Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie ustawy o pomocy społecznej wg świętokrzyskich powiatów w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Mapa 10 prezentuje zróżnicowanie liczby osób, które uzyskały świadczenia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania, świadczenia w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji na poziomie powiatów. W 2018 roku podobnie jak w roku poprzedzającym ocenę, najwięcej tego typu osób odnotowano w powiecie kieleckim (9 996) i mieście Kielce (8 681), najmniej w powiatach: kazimierskim (1 252), pińczowskim (1 424) i włoszczowskim (1 646).

Wykres 12. Struktura beneficjentów świadczeń pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim według ekonomicznych grup wieku w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Charakterystyczną cechą obecnej sytuacji społecznej regionu jest fakt, iż pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem systematycznie

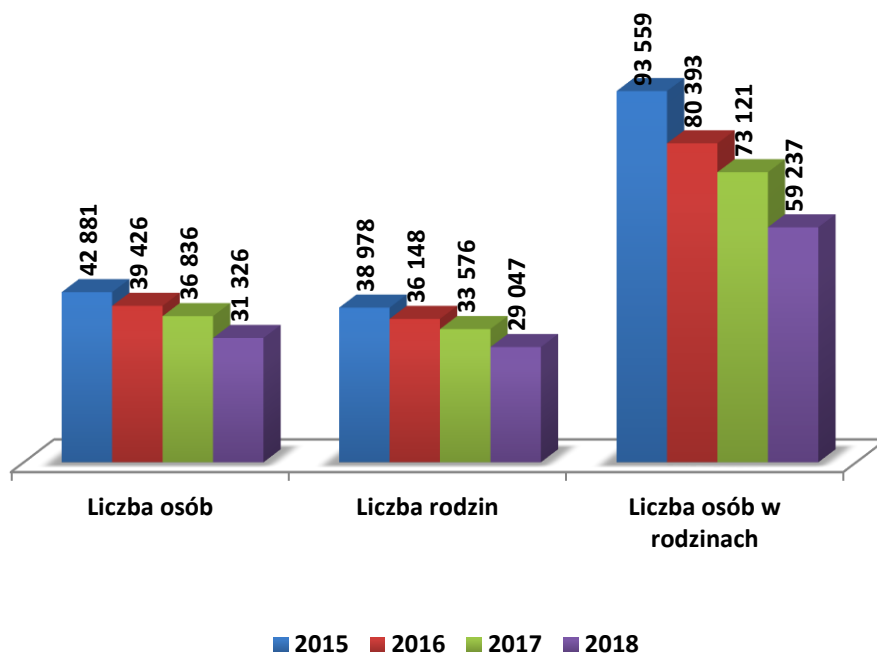
odnotowywany jest wzrost beneficjentów w wieku poprodukcyjnym. Fakt ten sugeruje, iż to seniorzy są grupą, która boryka się z deprivacją różnego rodzaju potrzeb, w tym również materialnych. Warto również nadmienić, iż jest to tendencja ogólnokrajowa.

W 2018 roku największą grupę osób, którym przyznano świadczenia stanowią osoby w wieku produkcyjnym **50%** osób, następnie **30%** w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat). **21%** beneficjentów stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób, którym przyznano świadczenia w wieku 0-17 lat wyniosła **18 329**, tj. o **6,0%** mniej niż w 2017 roku, w wieku produkcyjnym wynosi **30 828** osób - o **10,6%** mniej. W przypadku liczby osób w wieku poprodukcyjnym, którym przyznano świadczenie była to liczba **12 719** osób, w tej grupie wiekowej odnotowano **14,9%** wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do roku poprzedzającego ocenę.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia pieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w 2018 r. uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pieniężnych, tj.:

- zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- inne zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłku lub pożyczki,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

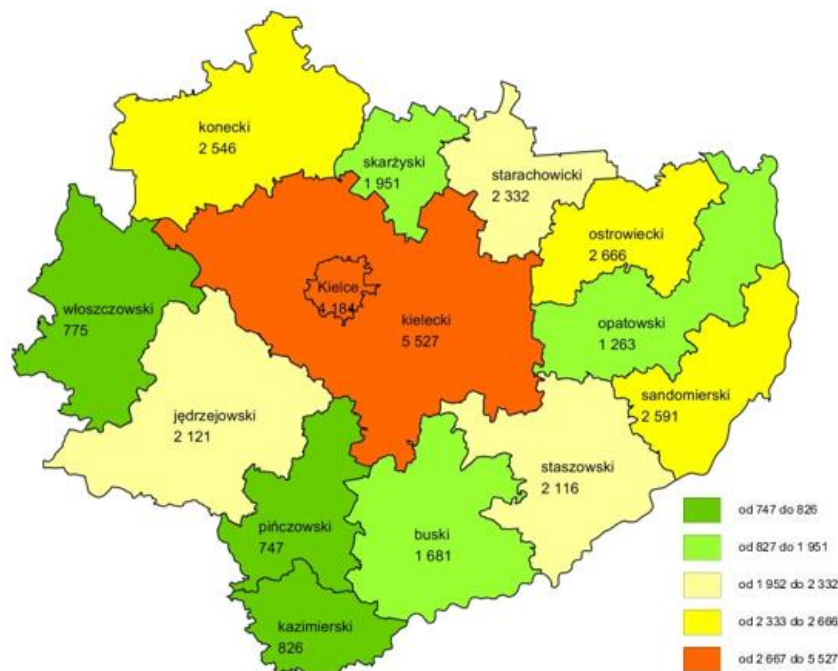
Wykres 13. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2018 roku wynosiła **31 326** osób, tj. mniej o **15,0%** w stosunku do 2017 roku. Liczba rodzin, które uzyskały świadczenie pieniężne w roku oceny wyniosła **29 047**, tj. o **13,5%** mniej w stosunku do 2017 roku. **19,0%** spadek liczby przyznanych świadczeń pieniężnych w 2018 roku odnotowano w przypadku liczby osób w rodzinach.

W 2018 roku podobnie jak w 2017 r., najwięcej tego typu osób odnotowano w powiecie kieleckim (**5 527**) oraz mieście Kielce (**4 814**), najmniej w powiatach: ostrowieckim (**2 666**), sandomierskim (**2 591**) i koneckim (**2 546**). Najmniejszą rzeczywistą liczbę osób pobierających świadczenia pieniężne odnotowano w powiatach: pińczowskim (**747**), włoszczowskim (**775**) i kazimierskim (**826**).

Mapa 11. Liczba osób, które w 2018 roku otrzymały świadczenie pieniężne wg powiatów w regionie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Na potrzeby oceny zasobów pomocy społecznej obliczono wskaźnik liczby osób na 1000 mieszkańców, które otrzymały świadczenie pieniężne. Sporządzenie takiego zestawienia może pokazywać obszary biedy tj. takie gminy, w których względnie najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym musi spełnić kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Próg interwencji socjalnej od 1 października 2018 r. zostały podwyższone:

- dla osoby samotnie gospodarującej do 701 zł (z 634 zł, co oznacza wzrost o 67 zł, czyli o ok. 11 proc.);
- dla osoby w rodzinie do 528 zł (z 514 zł, co oznacza wzrost o 14 zł, czyli o ok. 3 proc.).

Próg interwencji socjalnej wyznacza granice ubóstwa tzw. ustawowego.

Tabela 5. Wartość wskaźnika liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców w gminach województwa świętokrzyskiego.

Lp.	Gmina	Typ gminy	Wartość wskaźnika		Zmiana wskaźnika
			2017	2018	2018-2017
powiat buski					
1.	Busko-Zdrój	miejsko-wiejska	77,92	35,24	-42,68
2.	Gnojno	wiejska	130,99	120,26	-10,72
3.	Nowy Korczyn	wiejska	42,30	38,07	-4,23
4.	Pacanów	wiejska	68,59	59,45	-9,13
5.	Solec-Zdrój	wiejska	27,10	28,25	1,15
6.	Stopnica	wiejska	47,49	44,03	-3,46
7.	Tuczępy	wiejska	63,95	61,20	-2,75
8.	Wiślica	wiejska	63,28	53,18	-10,09
Wskaźnik na powiat buski			68,60	46,29	-22,31
powiat jędrzejowski					
9.	Imielno	wiejska	96,16	87,84	-8,32
10.	Jędrzejów	miejsko-wiejska	60,82	54,88	-5,94
11.	Małogoszcz	miejsko-wiejska	74,09	69,10	-4,99
12.	Nagłowice	wiejska	34,02	32,00	-2,02
13.	Oksa	wiejska	85,04	66,62	-18,42
14.	Sędziszów	miejsko-wiejska	58,76	59,63	0,88
15.	Słupia	wiejska	35,08	29,89	-5,19
16.	Sobków	wiejska	38,82	35,96	-2,86
17.	Wodzisław	wiejska	59,42	45,76	-13,66
Wskaźnik na powiat jędrzejowski			60,27	54,61	-5,66
powiat kazimierski					
18.	Bejsce	wiejska	34,84	34,95	0,11
19.	Czarnocin	wiejska	34,20	40,57	6,37
20.	Kazimierza Wielka	miejsko-wiejska	54,09	51,84	-2,25
21.	Opatowiec	wiejska	41,63	29,38	-12,24
22.	Skalbmierz	miejsko-wiejska	64,23	63,51	-0,72
Wskaźnik na powiat buski kazimierski			50,27	48,61	-1,66
miasto Kielce					
23.	Kielce	miejska	41,09	34,26	-6,83
powiat kielecki					
24.	Bieliny	wiejska	79,50	69,25	-10,25
25.	Bodzentyn	miejsko-wiejska	58,95	56,62	-2,33
26.	Chęciny	miejsko-wiejska	34,08	29,28	-4,80
27.	Chmielnik	miejsko-wiejska	57,20	39,84	-17,35
28.	Daleszyce	miejsko-wiejska	61,83	59,15	-2,68
29.	Górno	wiejska	88,91	71,05	-17,86
30.	Łagów	wiejska	61,07	48,12	-12,95
31.	Łopuszno	wiejska	52,91	43,97	-8,94
32.	Masłów	wiejska	72,28	69,74	-2,54
33.	Miedziana Góra	wiejska	51,40	39,99	-11,41
34.	Mniów	wiejska	47,97	41,03	-6,94
35.	Morawica	wiejska	37,65	33,86	-3,79
36.	Nowa Słupia	wiejska	80,97	76,37	-4,60

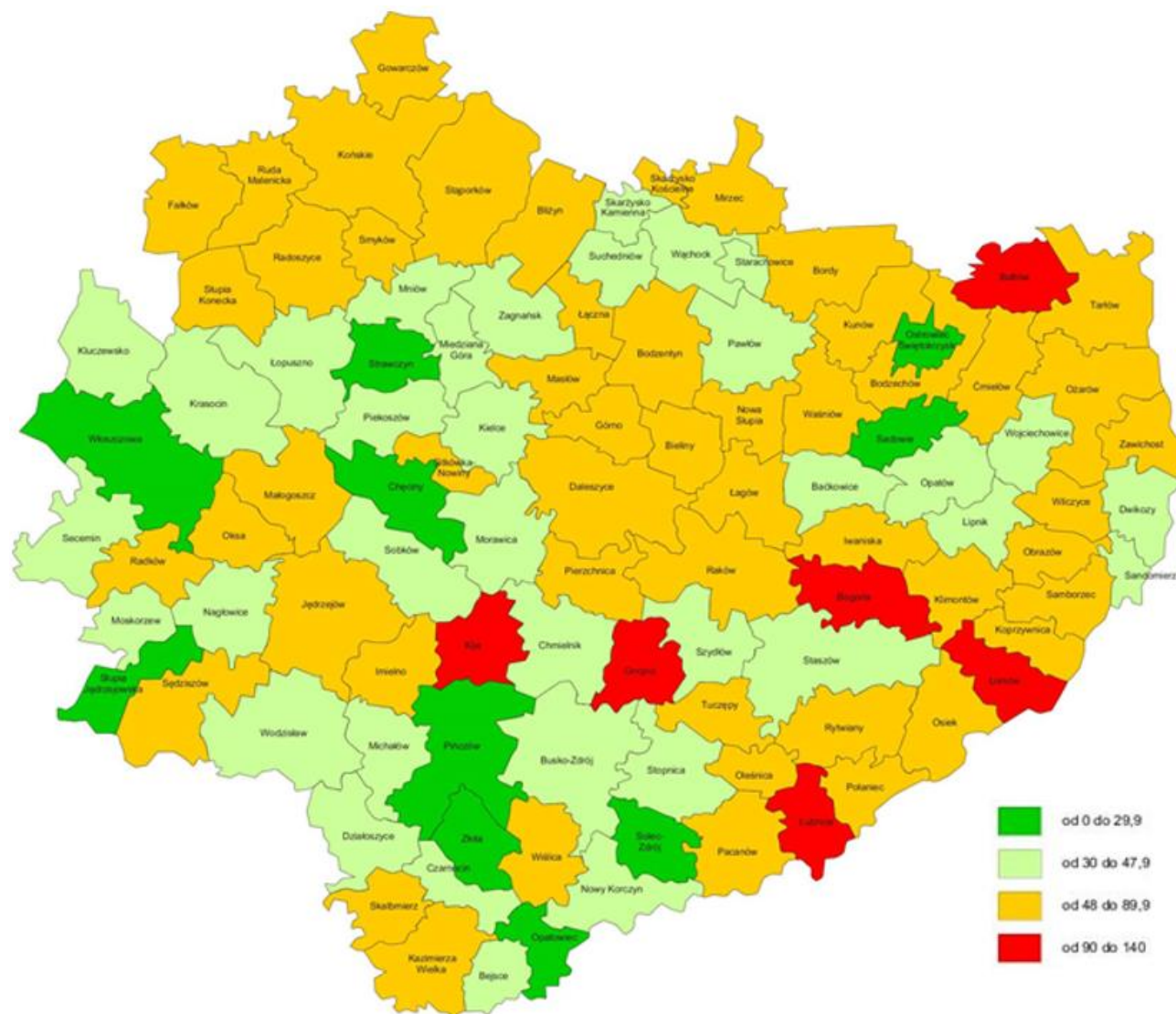
37.	Piekoszków	wiejska	44,38	36,90	-7,48
38.	Pierzchnica	wiejska	57,94	61,90	3,96
39.	Raków	wiejska	97,60	82,55	-15,05
40.	Sitkówka-Nowiny	wiejska	74,79	66,11	-8,68
41.	Strawczyn	wiejska	33,88	28,48	-5,40
42.	Zagnańsk	wiejska	47,77	40,51	-7,25
Wskaźnik na powiat kielecki			57,79	50,12	-7,67
powiat konecki					
43.	Falków	wiejska	73,49	62,36	-11,13
44.	Gowarczów	wiejska	112,78	73,93	-38,85
45.	Końskie	miejsko-wiejska	57,05	53,06	-3,99
46.	Radoszyce	wiejska	101,97	88,66	-13,31
47.	Ruda Maleniecka	wiejska	95,53	80,40	-15,13
48.	Słupia (konecka)	wiejska	48,63	52,74	4,11
49.	Smyków	wiejska	78,28	74,53	-3,75
50.	Stąporków	miejsko-wiejska	64,02	53,07	-10,95
Wskaźnik na powiat konecki			69,69	60,78	-8,91
powiat opatowski					
51.	Baćkowice	wiejska	46,76	45,16	-1,60
52.	Iwaniska	wiejska	94,42	84,46	-9,95
53.	Lipnik	wiejska	38,58	36,28	-2,30
54.	Opatów	miejsko-wiejska	45,26	42,34	-2,92
55.	Ożarów	miejsko-wiejska	60,31	61,22	0,92
56.	Sadowie	wiejska	32,24	28,90	-3,34
57.	Tarłów	wiejska	61,10	57,73	-3,36
58.	Wojciechowice	wiejska	35,51	33,09	-2,41
Wskaźnik na powiat opatowski			53,90	51,03	-2,87
powiat ostrowiecki					
59.	Bałtów	wiejska	94,06	92,86	-1,20
60.	Bodzechów	wiejska	76,32	67,96	-8,36
61.	Ćmielów	miejsko-wiejska	79,80	80,39	0,59
62.	Kunów	miejsko-wiejska	97,21	71,22	-25,99
63.	Ostrowiec Świętokrzyski	miejska	25,60	21,27	-4,33
64.	Waśniów	wiejska	85,63	81,23	-4,40
Wskaźnik na powiat ostrowiecki			47,59	41,37	-6,22
powiat pińczowski					
65.	Działoszyce	miejsko-wiejska	44,25	43,68	-0,58
66.	Kije	wiejska	125,22	106,83	-18,40
67.	Michałów	wiejska	36,61	41,07	4,46
68.	Pińczów	miejsko-wiejska	30,97	27,93	-3,03
69.	Złota	wiejska	27,22	15,76	-11,46
Wskaźnik na powiat pińczowski			43,50	38,94	-4,57
powiat sandomierski					
70.	Dwikozy	wiejska	42,91	35,80	-7,11
71.	Klimontów	wiejska	67,64	59,41	-8,23
72.	Koprzywnica	miejsko-wiejska	49,15	51,19	2,04
73.	Łoniów	wiejska	141,68	139,39	-2,29
74.	Obrazów	wiejska	60,89	64,00	3,11
75.	Samborzec	wiejska	106,82	84,70	-22,12

76.	Sandomierz	miejska	32,80	30,03	-2,78
77.	Wilczyce	wiejska	64,41	69,05	4,63
78.	Zawichost	miejsko-wiejska	79,34	73,98	-5,36
Wskaźnik na powiat sandomierski			63,95	59,26	-4,69
powiat skarżyski					
79.	Bliżyn	wiejska	64,79	62,66	-2,13
80.	Łączna	wiejska	78,64	73,74	-4,90
81.	Skarżysko-Kościelne	wiejska	92,07	87,23	-4,84
82.	Skarżysko Kamienna	miejska	45,21	37,49	-7,72
83.	Suchedniów	miejsko-wiejska	50,68	41,24	-9,44
Wskaźnik na powiat skarżyski			54,11	47,22	-6,89
powiat starachowicki					
84.	Brody	wiejska	51,41	51,35	-0,05
85.	Mirzec	wiejska	46,75	48,10	1,35
86.	Pawłów	wiejska	32,98	33,19	0,21
87.	Starachowice	miejska	51,08	43,57	-7,51
88.	Wąchock	miejsko-wiejska	52,98	46,54	-6,44
Wskaźnik na powiat starachowicki			47,85	43,40	-4,45
powiat staszowski					
89.	Bogoria	wiejska	135,58	127,61	-7,97
90.	Łubnice	wiejska	95,12	90,56	-4,57
91.	Oleśnica	wiejska	69,39	69,82	0,43
92.	Osiek	miejsko-wiejska	74,45	76,82	2,38
93.	Połaniec	miejsko-wiejska	114,90	86,17	-28,72
94.	Rytwiany	wiejska	61,04	49,34	-11,70
95.	Staszów	miejsko-wiejska	51,41	41,45	-9,96
96.	Szydłów	wiejska	46,17	42,06	-4,11
Wskaźnik na powiat staszowski			82,74	66,93	-15,81
powiat włoszczowski					
97.	Kluczewsko	wiejska	44,15	40,69	-3,45
98.	Krasocin	wiejska	52,26	33,16	-19,09
99.	Moskorzew	wiejska	63,38	44,87	-18,51
100.	Radków	wiejska	64,43	50,16	-14,27
101.	Secemin	wiejska	40,27	37,83	-2,45
102.	Włoszczowa	miejsko-wiejska	32,99	26,23	-6,76
Wskaźnik na powiat włoszczowski			43,12	33,19	-9,93
województwo świętokrzyskie			55,30	47,60	-7,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

W 2018 roku wartość opracowanego wskaźnika liczby osób, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego wyniosła **47,60** i była mniejsza w odniesieniu do 2017 roku gdzie wartość wskaźnika wynosiła **55,30**.

Mapa 12. Przestrzenne zobrazowanie wartości wskaźnika liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku.

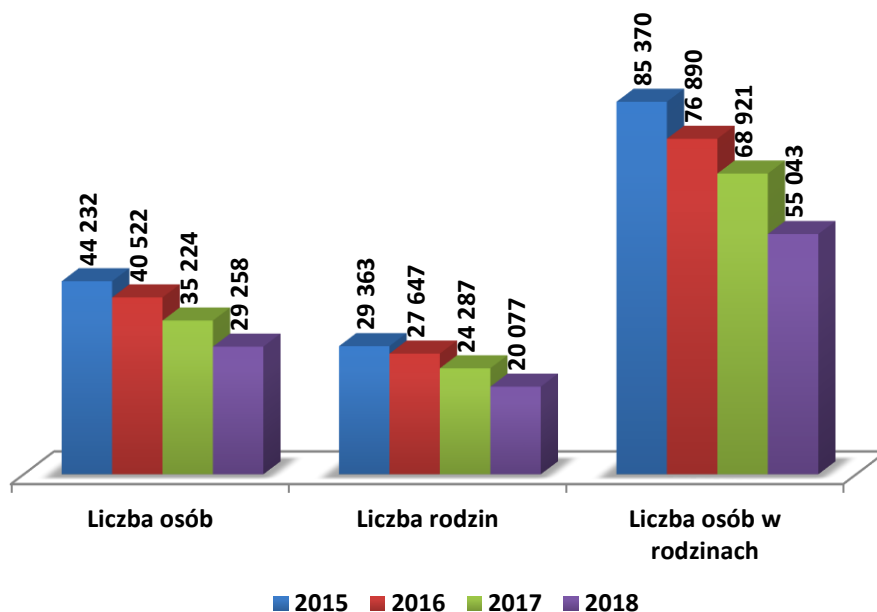
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Wysokie wskaźniki liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców powyżej 80,0% odnotowano w 16 gminach: Łoniów (**139,39**), Bogoria (**127,61**), Gnojno (**120,26**), Kije (**106,83**), Bałtów (**92,86**), Łubnice (**90,56**), Radoszyce (**88,66**), Imielno (**87,84**), Skarżysko Kościelne (**87,23**), Połaniec (**86,17**), Samborzec (**84,70**), Iwaniska (**84,46**), Raków (**82,55**), Waśniów (**81,23**), Ruda Maleniecka (**80,40**), Ćmielów (**80,39**).

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia niepieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- schronienie,
- posiłek,
- ubranie,
- inna pomoc,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego,
- sprawienie pogrzebu,
- pomoc na usamodzielnienie w naturze,
- uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych (w ramach pomocy na usamodzielnianie), pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej (w ramach pomocy na usamodzielnianie).

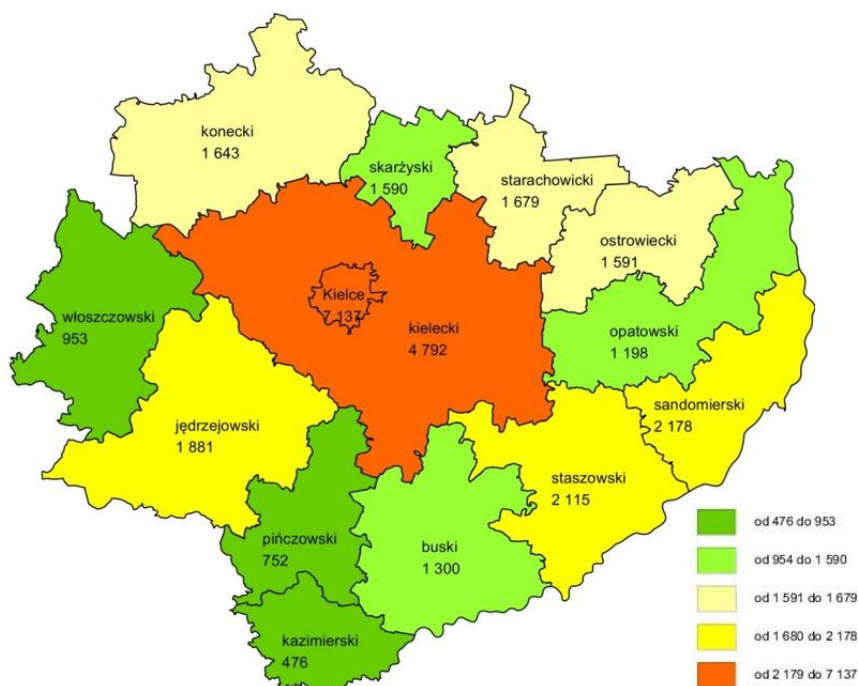

Wykres 14. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2015–2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2018 roku w województwie świętokrzyskim wynosiła 29 258 osób, tj. mniej o 17,0% w stosunku do 2017 roku. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2018 roku była mniejsza o 17,3% i wyniosła 24 287 rodzin.

Mapa 13. Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

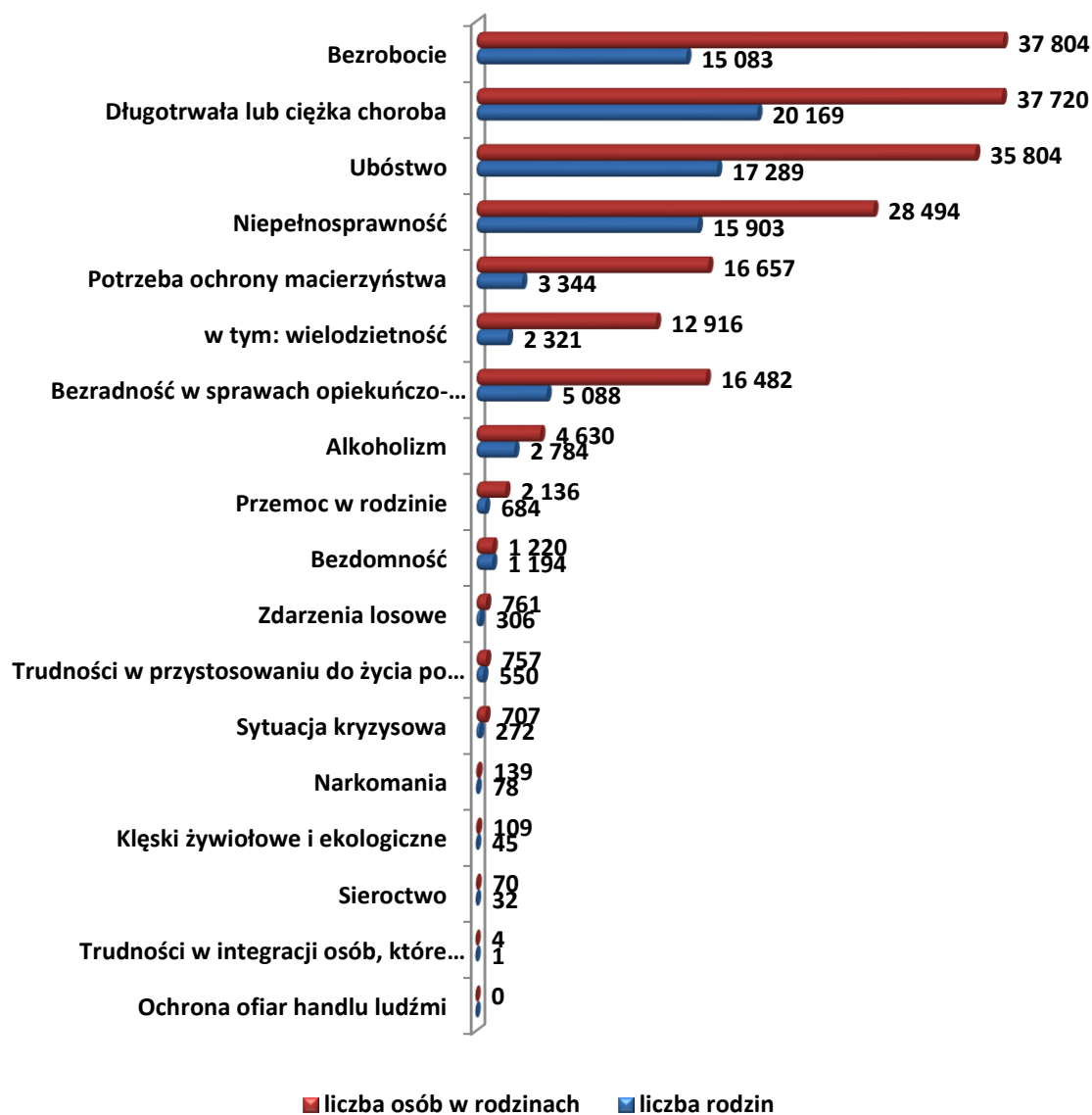

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Mapa 13 prezentuje zróżnicowanie w zakresie liczby osób, które uzyskały świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej zagregowane do poziomu powiatów. Najwięcej tego typu osób odnotowano w mieście Kielce (7 137) oraz powiecie kieleckim (4792), najmniej w powiecie kazimierskim (476), pińczowskim (752) i włoszczowskim (953).

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Dane dotyczące powodów przyznania pomocy uwzględniają wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Analizując dane należy mieć na uwadze fakt, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, w związku z tym jedna rodzina może być wykazana przy jednej lub przy kilku przyczynach przyznawania pomocy społecznej.

Wykres 15. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2018 roku w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Wykres 15 przedstawia liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach według powodów przyznania pomocy w roku oceny. Niezmiennie w województwie świętokrzyskim najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej i wsparcia to: bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba oraz ubóstwo i niepełnosprawność.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Bezrobocie				
Liczba rodzin	24 020	21 017	17 919	15 083
Liczba osób w rodzinach	66 667	55 689	45 174	37 804
Długotrwała lub ciężka choroba				
Liczba rodzin	19 611	19 458	19 659	20 169
Liczba osób w rodzinach	43 208	40 316	38 712	37 720
Ubóstwo				
Liczba rodzin	24 114	22 925	20 542	17 289
Liczba osób w rodzinach	60 175	54 180	45 839	35 804
Niepełnosprawność				
Liczba rodzin	16 475	16 449	16 004	15 903
Liczba osób w rodzinach	34 326	32 127	30 390	28 494
Potrzeba ochrony macierzyństwa				
Liczba rodzin	4 380	3 932	3 492	3 344
Liczba osób w rodzinach	22 350	20 095	17 593	16 657
<i>w tym: wielodzietność</i>				
Liczba rodzin	3 113	2 848	2 521	2 321
Liczba osób w rodzinach	17 695	16 075	14 075	12 916
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych				
Liczba rodzin	7 002	6 245	5 505	5 088
Liczba osób w rodzinach	24 602	21 463	18 240	16 482
<i>w tym rodziny niepełne</i>				
Liczba rodzin	3 903	3 406	2 976	2 622
Liczba osób w rodzinach	11 648	10 009	8 587	7 551
<i>w tym rodziny wielodzietne</i>				
Liczba rodzin	1 584	1 374	1 027	891
Liczba osób w rodzinach	8 882	7 640	5 678	4 923
Alkoholizm				
Liczba rodzin	3 354	3 239	3 027	2 784
Liczba osób w rodzinach	6 989	6 079	5 364	4 630
Przemoc w rodzinie				
Liczba rodzin	610	669	721	684
Liczba osób w rodzinach	2 192	2 230	2 244	2 136
Bezdomność				
Liczba rodzin	1 188	1 143	1 122	1 194
Liczba osób w rodzinach	1 373	1 247	1 210	1 220
Zdarzenia losowe				
Liczba rodzin	378	316	312	306
Liczba osób w rodzinach	972	813	769	761
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego				
Liczba rodzin	738	668	532	550
Liczba osób w rodzinach	1 127	964	780	757

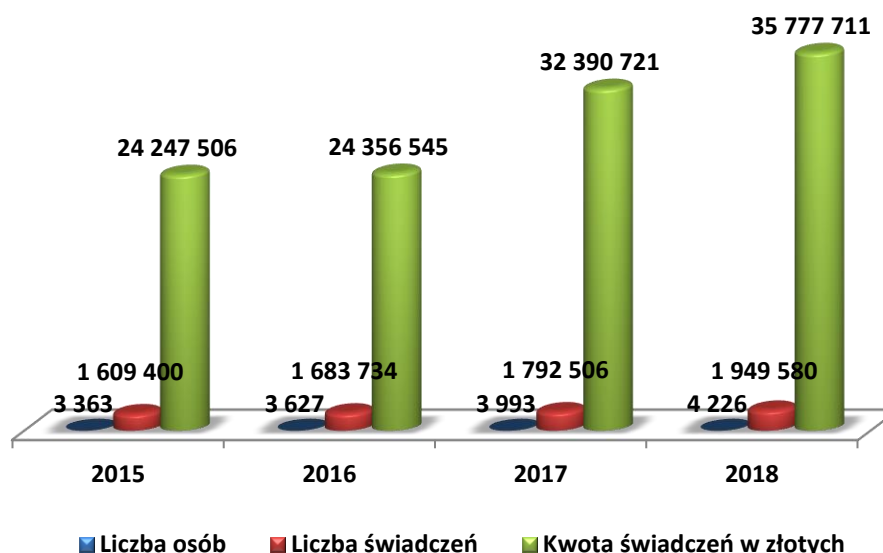
Sytuacja kryzysowa				
Liczba rodzin	239	276	357	272
Liczba osób w rodzinach	726	789	1 139	707
Narkomania				
Liczba rodzin	82	85	80	78
Liczba osób w rodzinach	159	163	141	139
Kłęski żywiołowe i ekologiczne				
Liczba rodzin	63	43	69	45
Liczba osób w rodzinach	176	119	211	109
Sieroctwo				
Liczba rodzin	68	53	47	32
Liczba osób w rodzinach	189	119	101	70
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą				
Liczba rodzin	8	12	12	1
Liczba osób w rodzinach	28	53	38	4
Ochrona ofiar handlu ludźmi				
Liczba rodzin	1	2	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

W przypadku najczęstszych powodów przyznania pomocy w 2018 roku, w każdym z powodów odnotowano spadek liczby osób w rodzinach - w przypadku bezrobocia spadek wyniósł **16,3%**, zmniejszyła się skala liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy z powodu ubóstwa o **21,9%**.

Usługi pomocy społecznej

Usługi opiekuńcze są realizowane w ramach zadań własnych gminy.

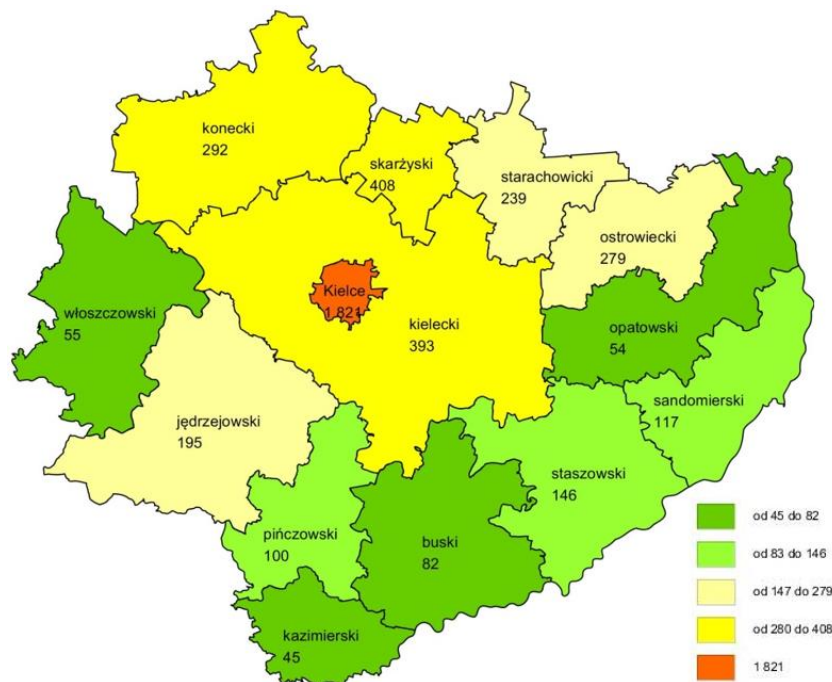
Wykres 16. Usługi opiekuńcze ogółem na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

W 2018 roku z usług opiekuńczych ogółem skorzystało **4 226** osób, o **5,8%** więcej niż w 2017 roku. Liczba świadczeń usług opiekuńczych w 2018 roku wyniosła **1 949 580**,

w stosunku do 2017 roku odnotowano wzrost o **8,8%** ogółu liczby świadczeń. Wysokość wolumenu kwoty świadczeń ogółem w 2018 roku wyniosła **35 777 711 zł**, w odniesieniu do 2017 roku odnotowano wzrost o **10,5%** kwoty świadczeń w zł.

Mapa 14. Liczba osób, które korzystają ze świadczeń opiekuńczych ogółem w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

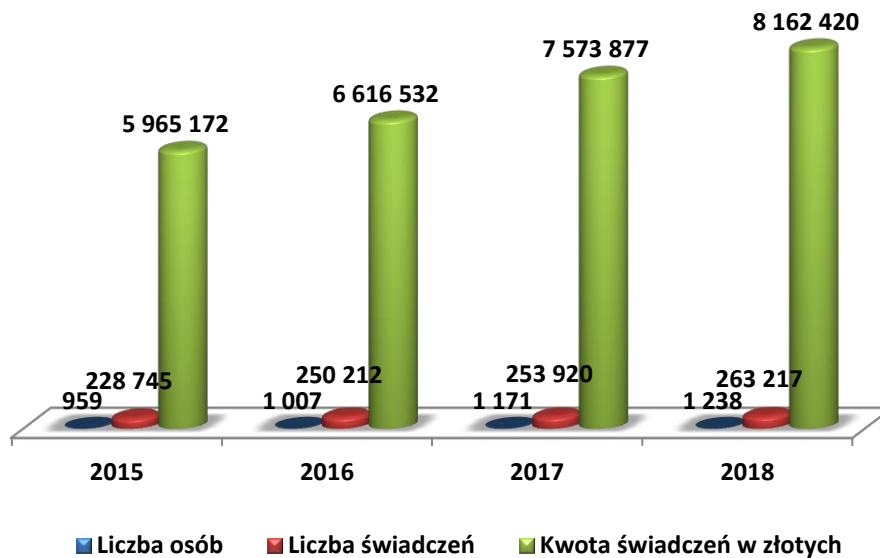
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Najwięcej tego typu osób odnotowano w mieście Kielce (**1 821**), najmniej w powiecie kazimierskim (**45**), włoszczowskim (**55**), opatowskim (**54**) i buskim (**82**).

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest określonej grupie osób, realizowana w miejscu ich zamieszkania w ramach zadań zleconych gminie. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych regulacje gminne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, iż ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodów choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

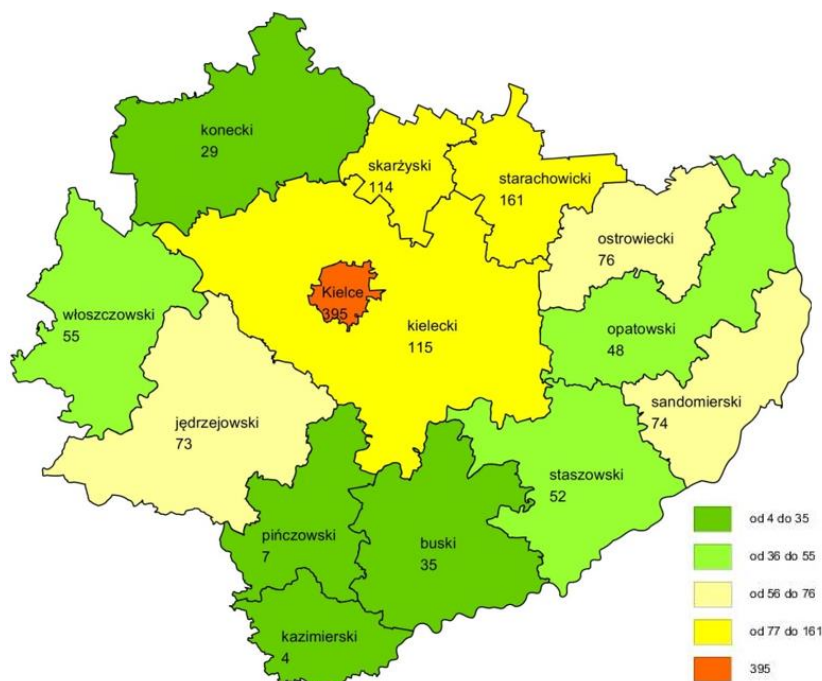
Wykres 17. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi lat 2015-2018 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Na przestrzeni lat 2015-2018 obserwuje się wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także wzrost liczby świadczeń i wolumenu kwoty świadczeń przeznaczonych na realizację tego typu usługi (wykres 17). W 2018 roku odnotowano **5,7%** wzrost liczby osób korzystających z tego typu świadczeń, **3,7%** wzrost liczby świadczeń. Wzrost kwoty świadczeń w 2018 roku wyniósł **7,8%** w odniesieniu do 2017 roku.

Mapa 15 prezentuje liczbę osób, objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego. Największa liczba omawianych usług odnotowana jest w mieście Kielce (**395**), najmniejsza w powiecie kazimierskim (**4**), pińczowskim (**7**), koneckim (**29**) i buskim (**35**).

Mapa 15. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

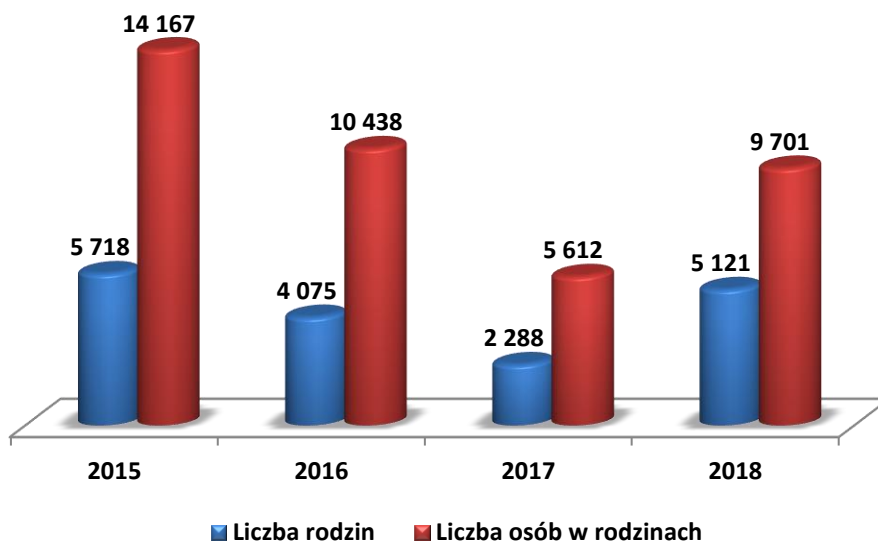

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizowane jest poprzez udzielenie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

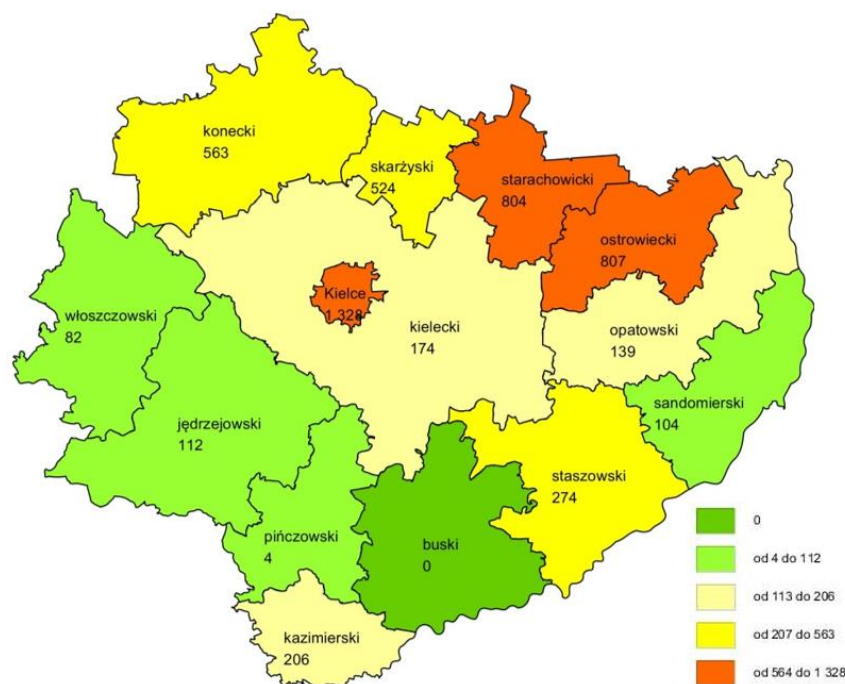
W 2018 roku odnotowano ponad dwukrotny **wzrost** liczby rodzin korzystających z formy wsparcia jaką jest poradnictwo specjalistyczne oraz wzrost liczby osób w rodzinach korzystających z omawianego wsparcia o **72,9%** (wykres 18).

Wykres 18. Poradnictwo specjalistyczne na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Mapa 16. Poradnictwo specjalistyczne w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

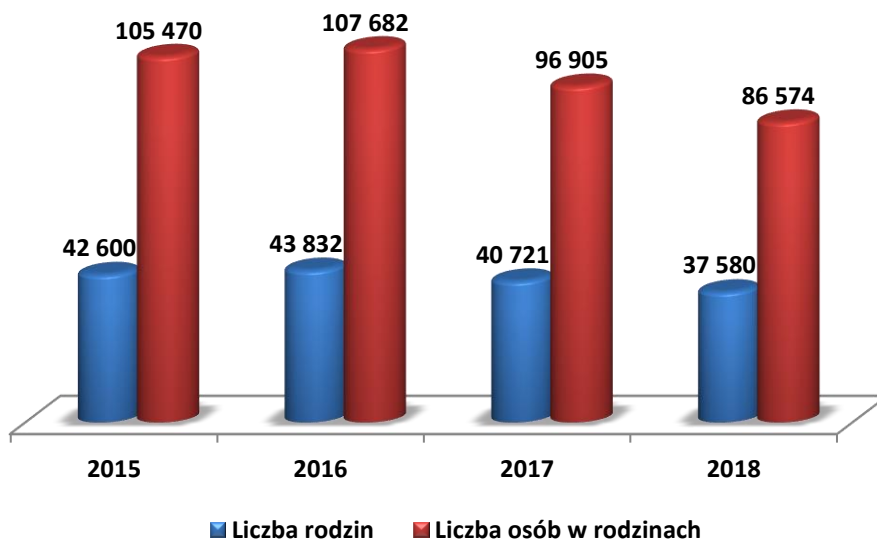

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Najwięcej osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego odnotowano w mieście Kielce (1 328) oraz w powiecie ostrowieckim (807) i starachowickim (804). W 2018 roku, podobnie jak w latach poprzednich realizacji poradnictwa specjalistycznego nie odnotowano w powiecie buskim.

Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

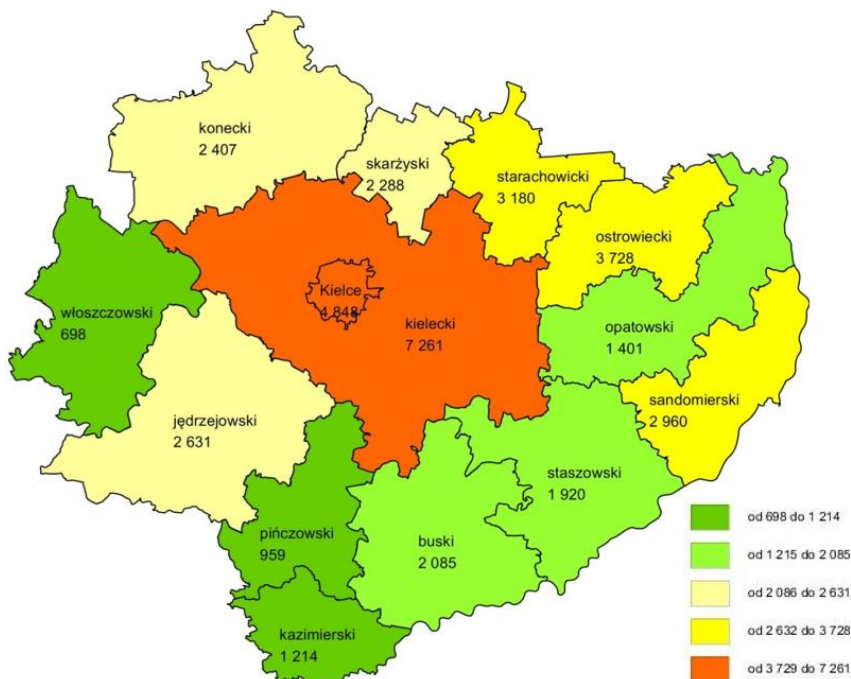
Wykres 19. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2015-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

W 2018 roku odnotowano spadek o **7,7%** liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do roku poprzedzającego ocenę; liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną zmniejszyła się o **10,7%** w odniesieniu do 2017 roku.

Poniższa mapa prezentuje liczbę rodzin objętych pracą socjalną w 2018 roku w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiecie kieleckim (**7 261**) i mieście Kielce (**4 848**), najmniej w powiatach: włoszczowskim (**698**), pińczowskim (**659**) i kazimierskim (**1 214**).

Mapa 17. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2018 roku wg powiatów świętokrzyskiego.

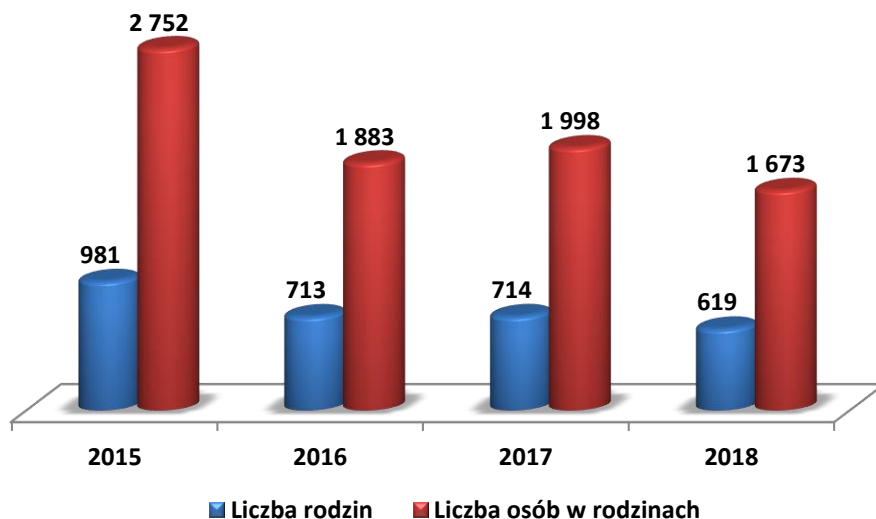

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany przez nie dochód oraz udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

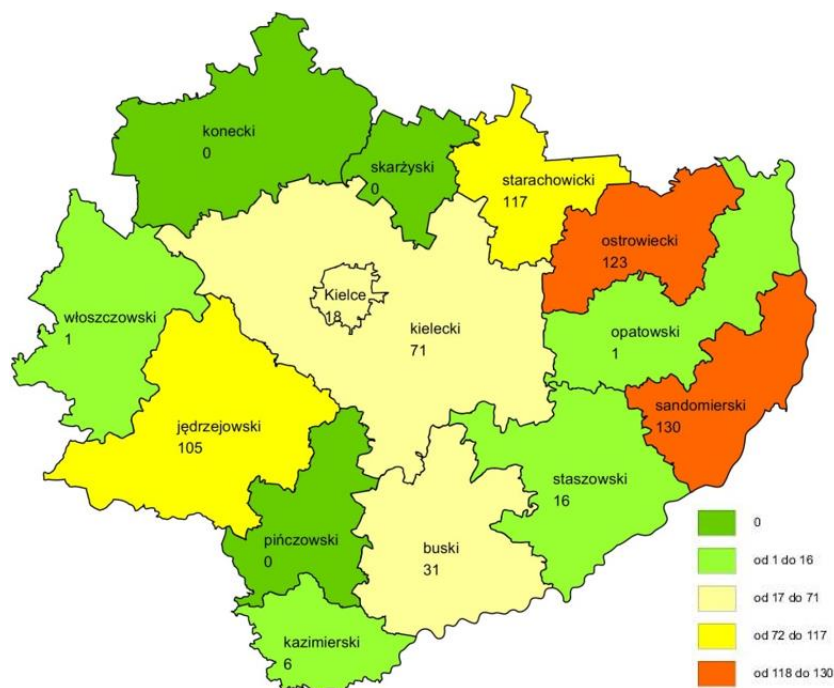
Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2018 roku była mniejsza o **13,3%** w stosunku do 2017 roku. W przypadku liczby osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w roku oceny odnotowano **16,3%** spadek w stosunku do roku poprzedzającego ocenę (wykres 20).

Wykres 20. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Mapa 18. Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych interwencją kryzysową w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego. Najwięcej rodzin objętych interwencją kryzysową odnotowano w powiatach: sandomierskim (**130**), ostrowieckim (**123**), starachowickim (**117**) i jędrzejowskim (**105**). W powiecie pińczowskim i włoszczowskim nie wykazano rodzin objętych interwencją kryzysową.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta między ośrodkami pomocy społecznej, a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego.

Tabela 7. Liczba zawartych kontraktów/projektów socjalnych oraz liczba osób objęta kontraktem/projektem socjalnym w latach 2017-2018 w województwie świętokrzyskim.

	2017	2018
Kontrakt socjalny część A zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej ¹⁾	2 094	1 510
Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi część A ¹⁾	2 599	1 989
Kontrakt socjalny część B dotyczący osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy ²⁾	813	436
Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi część B ²⁾	1 058	559
Projekt socjalny	11	36
Liczba osób objęta projektem socjalnym	439	878

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

W 2018 roku w odniesieniu do 2017 roku poprzedzającego ocenę odnotowano mniejszą liczbę zawartych kontraktów socjalnych oraz osób objęta kontraktami socjalnymi zarówno w części A jak i w części B. Liczba kontraktów socjalnych zawieranych w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej zmniejszyła się o **27,9%**, liczba osób objęta kontraktem w części A zmniejszyła się o **23,5%**. Liczba kontraktów socjalnych w części B, dotyczący osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była mniejsza o **46,4%**, liczba osób objęta omawianymi kontraktami zmniejszyła się o **47,2%**. W 2018 roku zwiększyła się liczba projektów socjalnych oraz liczba osób objęta projektem socjalnym.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w roku oceny

Tabela 8. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2018 roku w województwie świętokrzyskim.

	2017	2018
RODZINY OGÓŁEM	45022	41 027
<i>w tym rodziny z dziećmi ogółem,</i>	15436	13 348
<i>o liczbie dzieci: 1</i>	5873	4 965
<i>2</i>	5821	5 158
<i>3</i>	2590	2 233
<i>4</i>	794	682
<i>5</i>	240	198
<i>6</i>	60	63
<i>7 i więcej dzieci</i>	58	49
RODZINY NIEPEŁNE	4162	3 673
<i>o liczbie dzieci: 1</i>	2165	1 892
<i>2</i>	1300	1 172
<i>3</i>	494	419
<i>4 i więcej dzieci</i>	203	190

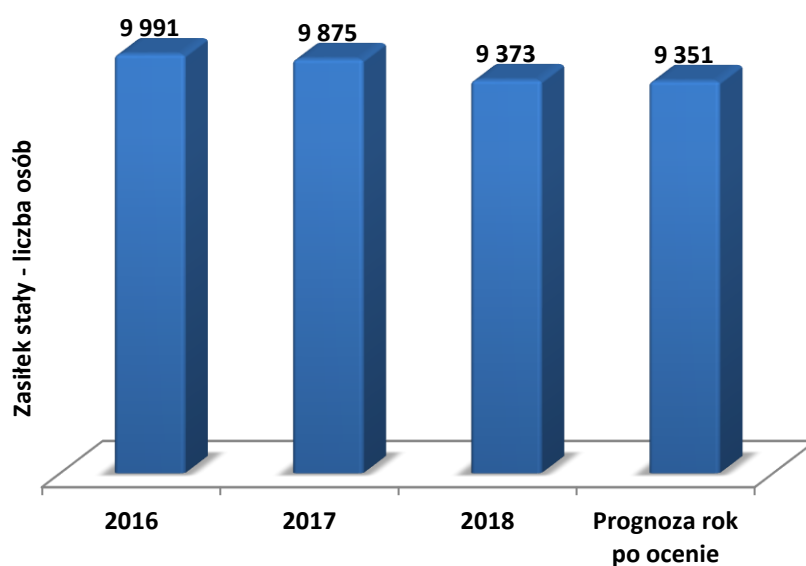
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW	9141	9 317
o liczbie osób: 1	5139	5 535
2	2318	2 309
3	851	782
4 i więcej	833	691

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03R.

Przedmiotem analizy w ocenie zasobów pomocy społecznej są również typy rodzin objętych pomocą i wsparciem. Porównanie danych w dwuletnim okresie potwierdza fakt poprawy sytuacji rodzin z dziećmi uwidocznioną spadkiem liczby rodzin objętych pomocą i wsparciem zarówno rodzin z mniejszą liczbą dzieci, rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych. Z odwrotną sytuacją mamy w przypadku rodzin emerytów i rencistów. Widać tu szczególnie wzrost gospodarstw jednoosobowych objętych pomocą. Świadczy to o pogłębianiu się zjawiska tzw. singularyzacji starości oraz pogłębiającym się zjawiskiem deprivacji potrzeb seniorów.

1. ZADANIA OPS ORAZ MOPS I MOPR

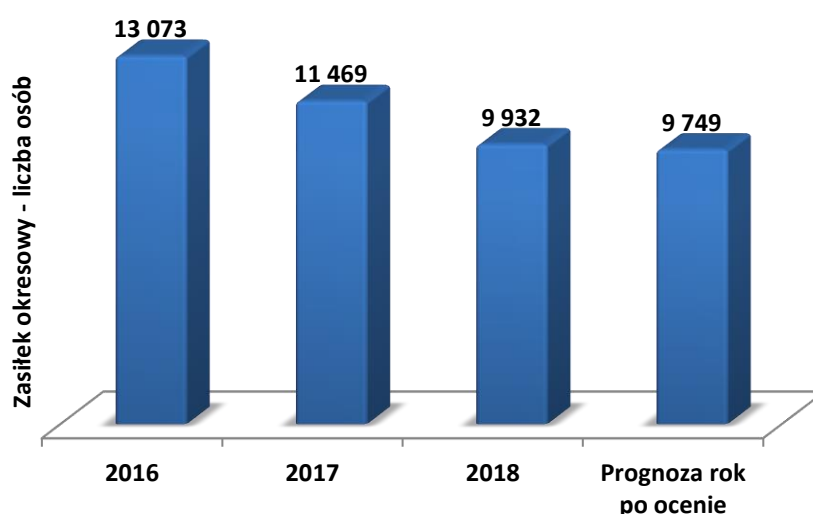
W 2018 roku odnotowano spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek stały oraz kwoty wydatkowanej na zasiłki stałe. Spadek liczby osób, które otrzymały zasiłek stały w 2018 roku oceny w stosunku do 2017 roku, wyniósł **5,1%**. Kwota przeznaczona na świadczenia w 2018 roku zmniejszyła się w stosunku do 2017 roku o **3,6%** i wyniosła w sumie **48 523 058 zł**. Prognozowany jest dalszy spadek liczby osób, które uzyskają zasiłek stały (wykres 21).

Wykres 21. Zasiłek stały w latach 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Zasilek okresowy

Wykres 22. Zasilek okresowy w latach 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku odnotowano spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych o **13,4%** w stosunku do 2017 roku. Kwota przeznaczona na zasiłki okresowe w 2018 roku wyniosła **16 053 530 zł** i była mniejsza o **15,6%**.

Tabela 9. Zasilek okresowy wg powodów przyznawania w 2018 roku.

Zasilek przyznawany z tytułu:	Liczba osób	Kwota świadczeń (zł)
bezrobocia	6 753	11 767 068
długotrwałej choroby	2 183	1 960 521
niepełnosprawności	1 114	1 040 275
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	42	28 853

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Najczęstszym powodem przyznania zasiłków okresowych było bezrobocie **66,9%**, następnie długotrwała i ciężka choroba **21,6%** oraz niepełnosprawność - **11,0%**.

Zasilek celowy

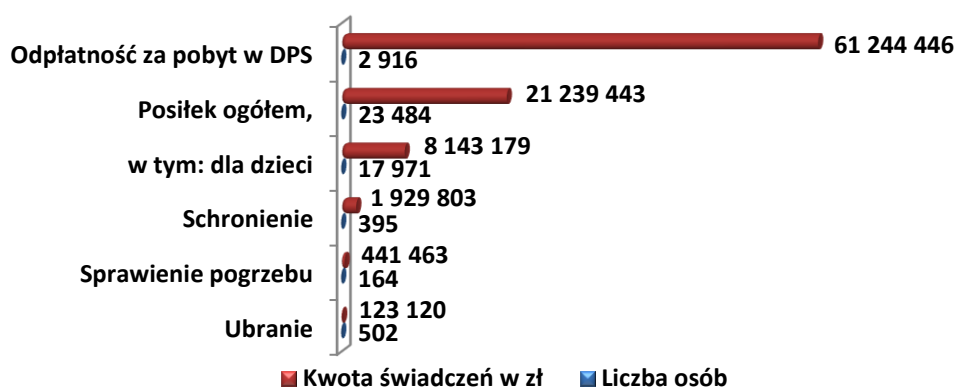
Tabela 10. Zasilek celowy ogółem w latach 2016-2018 wraz z prognozą.

	2016	2017	2018	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	30 487	30 549	25 975	25 975
Kwota świadczeń (zł)	24 433 309	25 384 460	24 623 515	24 451 688
w tym: zasilek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"				
Liczba osób	23 268	22 139	19 177	18 929
Kwota świadczeń (zł)	16 750 653	16 683 475	16 642 883	16 732 404

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku odnotowano **15,0%** spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek celowy. Wolumen środków przeznaczonych na wypłatę tego świadczenia wyniósł **24 623 515 zł** i był niższy o **3,0%** w odniesieniu do 2017 roku.

Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w 2018 roku w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniosła **19 177**, co stanowiło **74,0%** wszystkich osób, którym przyznano zasiłek celowy. W roku oceny odnotowano spadek liczby osób, którym przyznano ten zasiłek w ramach Programu o **13,4%**. W 2018 roku oceny zwiększyła się kwota świadczeń zasiłku celowego przyznanego w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" o **0,24%** w stosunku do 2017 roku.

Wykres 23. Świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

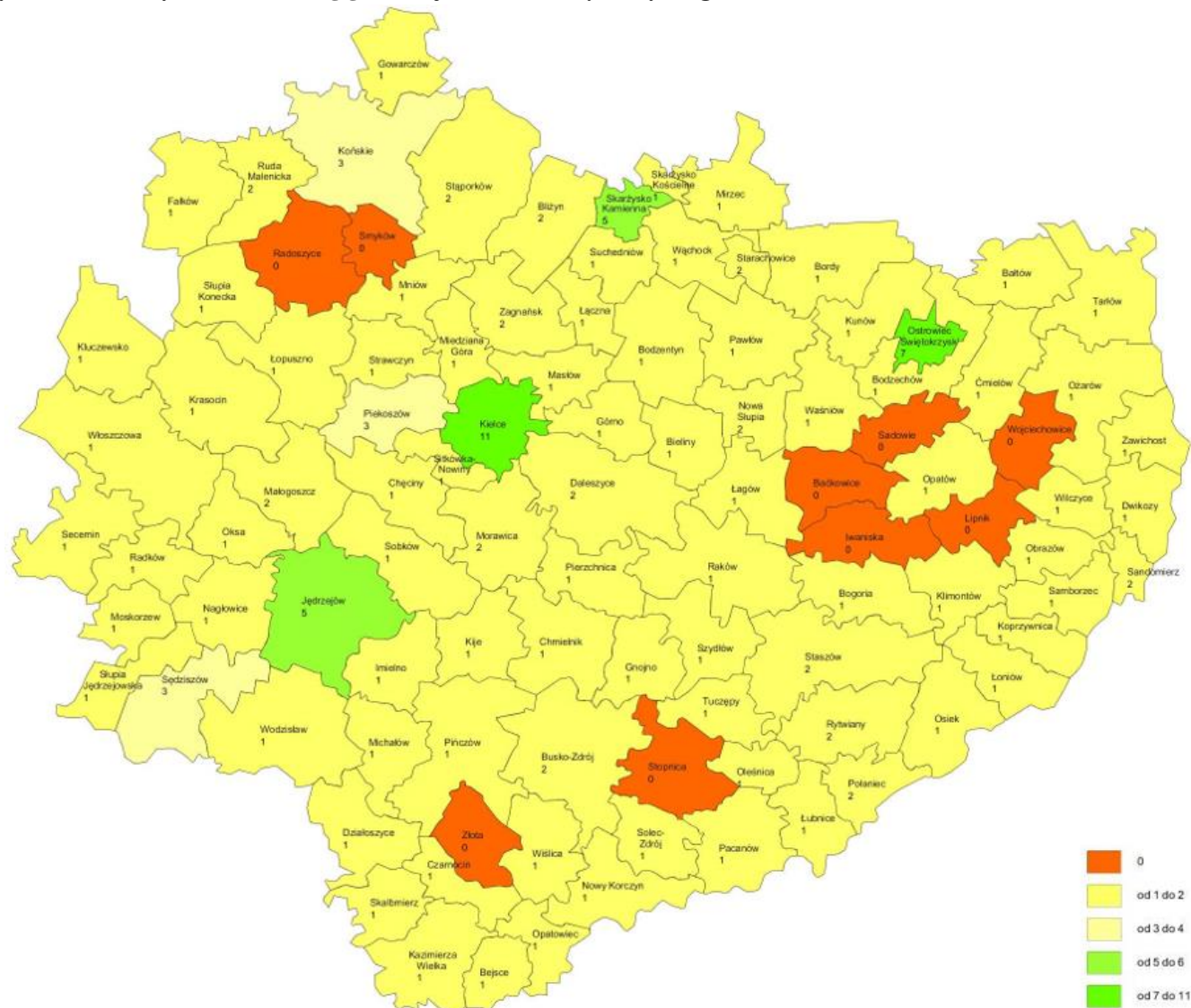
Spośród świadczeń niepieniężnych największe obciążenie finansowe stanowi odpłatność za pobyt w DPS, kwota wydatkowana na to świadczenie w roku 2018 w województwie zwiększyła się o **11,6%** i wyniosła **61 244 446 zł**.

Kolejnym analizowanym świadczeniem niepieniężnym jest posiłek. Tego typu świadczeniem w 2018 roku objętych zostało **23 484** osób, co stanowi **32,8%** ogółu. W grupie osób otrzymujących to świadczenie **77,0%** stanowią dzieci. Kwota wydatkowana na posiłki ogółem w 2018 roku wyniosła **21 239 443 zł** i była większa o **24,8%** w odniesieniu do 2017 roku. Z kolei wsparcie w postaci schronienia otrzymało **0,6%** ogółu beneficjentów, kwota wydatkowana na to świadczenie w 2018 roku wyniosła **1 929 803 zł** i jest o **21,2%** większa w odniesieniu do roku poprzedzającego ocenę.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o *wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* ośrodki pomocy społecznej realizują m.in.: zadania związane z asystenturą rodzinną, ponoszą odpłatność za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej oraz podpisują stosowne umowy z rodzinami wspierającymi.

Mapa 19. Liczba asystentów rodziny w 2018 roku wg gmin województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Największą liczbę asystentów rodziny odnotowano w powiecie kieleckim (25). Nie odnotowano zatrudnienia asystenta rodziny w 9 ośrodków pomocy społecznej w gminach: Baćkowice, Sadowie, Iwaniska, Lipnik, Wojciechowice, Stopnica, Radoszyce, Smyków i Złota.

Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być bardzo różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi. Dotyczyć one mogą: wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 11. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w latach 2016-2018 w regionie świętokrzyskim.

	2016	2017	2018	Prognoza rok po ocenie
Liczba asystentów rodziny	149	143	137	138
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	1 540	1 566	1481	1 483
Liczba rodzin wspierających	1	3	9	9
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (zł)	6 311 523	6 820 522	8034417	8971618

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Liczba asystentów rodziny w województwie świętokrzyskim w 2018 roku wyniosła **137** - o 6 mniej w stosunku do 2017 roku. W roku oceny widoczny jest spadek liczby rodzin objętych pracą asystenta rodziny o **4,2%** w stosunku do 2017 roku.

W 2018 roku w województwie świętokrzyskim liczba rodzin wspierających utrzymuje się na stabilnym poziomie i wynosi **9** rodzin. Obecnie tego typu rodziny funkcjonują w: Końskich, Mircu oraz Ostrowcu Świętokrzyskim.

2. ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nakładają obowiązek opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowanej przez samorząd powiatu. Celem programu jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie, uznanie przez sprawcę przemocy w rodzinie faktu jej stosowania i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.

Tabela 12. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób korzystających z usług	145	160	160

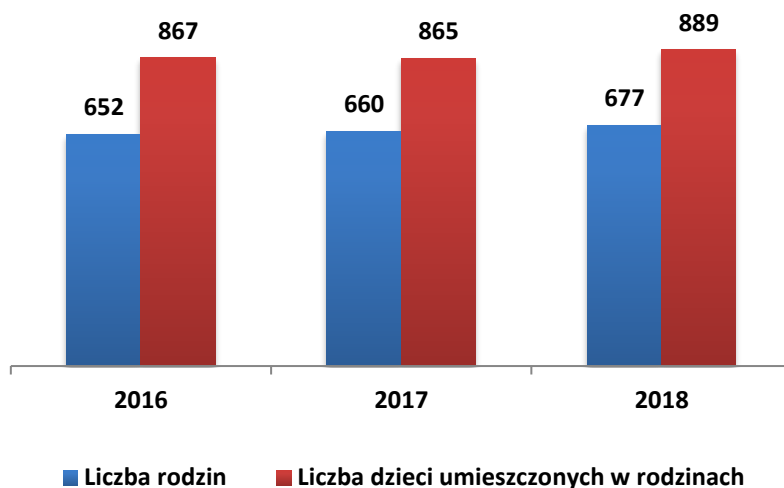
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku odnotowano wzrost liczby osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym o **10,3%** w odniesieniu do 2017 roku. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2018 roku realizowany jest w **9** powiatach: buskim (**10 osób**), jędrzejowskim (**22 osoby**), kazimierskim (**2 osoby**), kieleckim (**18 osób**), koneckim (**17 osób**), skarżyskim (**27 osób**), starachowickim (**11 osób**), włoszczowskim (**11 osób**) oraz w mieście Kielce (**42 osoby**). Pozostałe samorządy powiatowe nie realizują programu korekcyjno-edukacyjnego, który jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Rodziny spokrewnione

Rodzina zastępcza spokrewniona, to taka w której opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo.

Wykres 24. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w latach 2016-2018 (stan na 31 XII danego roku).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła **677** i w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła o **17** rodzin tego typu (tabela 13).

Tabela 13. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego (stan na 31 XII danego roku).

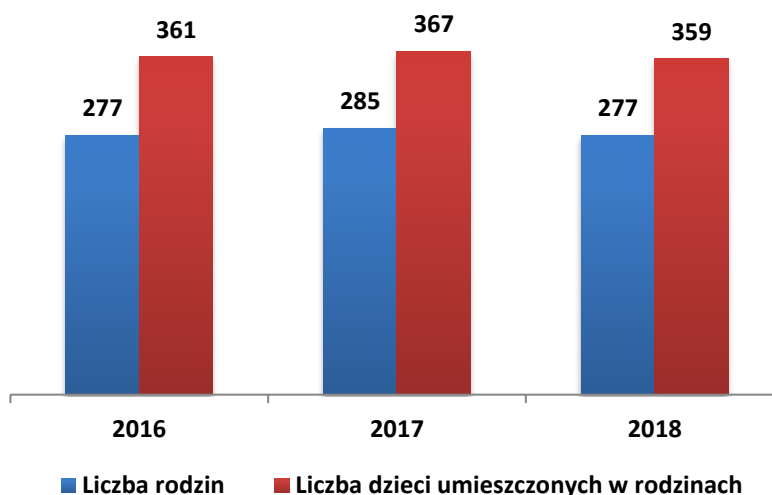
Lp.	Powiat	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem
		2018
1	buski	13
2	jędrzejowski	49
3	kazimierski	14
4	miasto Kielce	111
5	kielecki	74
6	konecki	43
7	opatowski	26
8	ostrowiecki	86
9	pińczowski	31
10	sandomierski	53
11	skarżyski	79
12	starachowicki	59
13	staszowski	26
14	włoszczowski	13
	Razem	677

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku najwięcej rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem odnotowuje się w mieście Kielce (**111**), powiecie ostrowieckim (**86**) i powiecie skarżyskim (**79**), najmniej w powiatach: buskim (**13**), włoszczowskim (**13**), kazimierskim (**14**), opatowskim (**26**) oraz staszowskim (**26**).

Rodziny zastępcze niezawodowe

Rodziny zastępcze niezawodowe – tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi.

Wykres 25. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w latach 2016-2018 (na 31 XII danego roku).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

W 2018 roku (stan na 31 grudnia) funkcjonowało **277** rodzin zastępczych niezawodowych; w odniesieniu do 2017 roku jest to mniej o **8** rodzin.

Tabela 14. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego (stan na 31 XII danego roku).

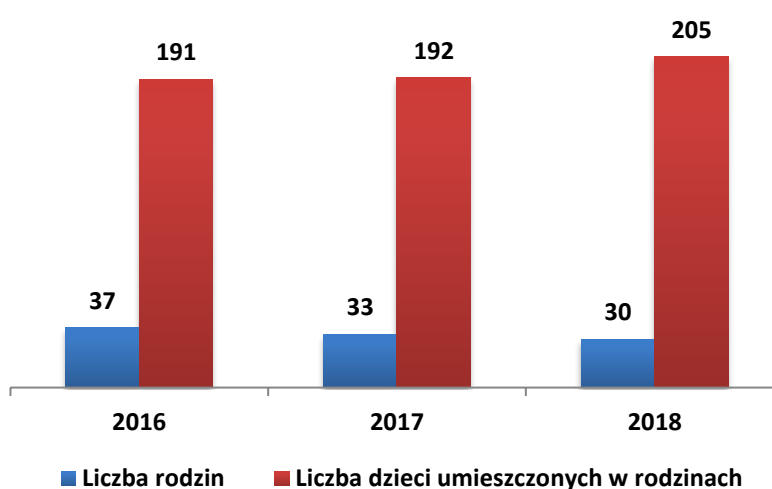
Lp.	Powiat	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych
		2018
1	buski	14
2	jędrzejowski	14
3	kazimierski	4
4	miasto Kielce	41
5	kielecki	29
6	konecki	17
7	opatowski	20
8	ostrowiecki	29
9	pińczowski	11
10	sandomierski	14
11	skarżyski	27
12	starachowicki	28
13	staszowski	18
14	włoszczowski	11
Razem		277

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w mieście Kielce (**41**), powiecie kieleckim (**29**), w powiecie ostrowieckim (**29**) oraz powiecie starachowickim (**28**), natomiast najmniej w powiatach: kazimierskim (**4**), pińczowskim (**11**) oraz włoszczowskim (**11**).

Rodziny zastępcze zawodowe

W zawodowej rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnych sytuacjach pobyt może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej).

Wykres 26. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2016-2018 (stan na 31 XII danego roku).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

W 2018 roku w regionie funkcjonowało mniej rodzin zastępczych zawodowych niż w roku 2017. Wśród zawodowych rodzin zastępczych w 2018 roku funkcjonowało **5** rodzin zastępczych specjalistycznych, **10** rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i **14** rodzin prowadziło rodzinny dom dziecka.

Tabela 15. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego (stan na 31 XII 2018 roku).

Lp.	Powiat	Liczba rodzin zastępczych zawodowych
		2018
1	buski	3
2	jędrzejowski	1
3	kazimierski	0
4	miasto Kielce	4
5	kielecki	6
6	konecki	2
7	opatowski	1
8	ostrowiecki	2
9	pińczowski	1
10	sandomierski	2
11	skarżyski	2
12	starachowicki	4
13	staszowski	0
14	włoszczowski	2
	Razem	30

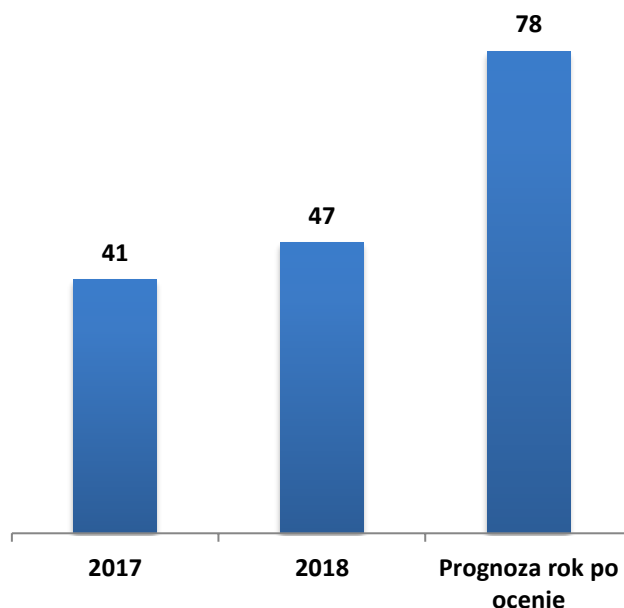
Źródło: Opracowanie własne na podstawie platformy Oracle Business Intelligence.

Tabela prezentuje liczbę rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego na dzień 31 grudnia 2018 roku. Najwięcej tego typu rodzin odnotowujemy w powiecie kieleckim (6), starachowickim (4) oraz mieście Kielce (4). Podobnie jak w 2017 roku, rodzin zastępczych zawodowych nie odnotowano w powiecie kazimierskim i staszowskim.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

Dane dotyczą osób usamodzielnianych, które opuszczają:

- dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- schronisko dla nieletnich;
- zakład poprawczy;
- specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy;
- specjalny ośrodek wychowawczy;
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę;
- lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- po osiągnięciu pełnoletniości – ogółem, niezależnie od formy przyznanej pomocy (na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, a także pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia).

Wykres 27. Liczba osób pełnoletnich opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w latach 2017-2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w 2018 roku wyniosła **47**. Łączna kwota świadczeń wypłacanych osobom pełnoletnim opuszczającym w roku 2018 placówki opiekuńczo-wychowawcze ukształtowała się na poziomie **166 412 zł**, mniej o **11,6%** w stosunku do 2017 roku.

Wśród pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2018 roku:

- **3** osoby otrzymały pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **12 218 zł**;
- **40** osób otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **148 262 zł**;
- **3** osoby otrzymały pomoc pieniężną na zagospodarowanie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **5 932 zł**.

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Dane tabelaryczne wykazują ogólną kwotę dofinansowania ze źródła PFRON i środków własnych powiatów skierowanej na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w regionie świętokrzyskim. W 2018 roku kwota dofinansowania wzrosła o **2,8%** w odniesieniu do 2017 roku. Prognoza wykazuje wzrost kwoty dofinansowania na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 16. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Ogólna kwota dofinansowania: PFRON, środki własne powiatów (zł)	34 480 433	35 443 134	38 541 785

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się

W powyższym zakresie pomocy dofinansowany może być zakup sprzętu, mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz barier technicznych. Dofinansowaniu podlegały osoby fizyczne (w tym małoletnie), pod warunkiem uzasadnienia potrzeb wynikającymi z ich niepełnosprawności.

Tabela 17. Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w regionie świętokrzyskim w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	503	545	537
Wartość dofinansowania (zł)	1 586 250	1 689 496	1 772 602

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Na przestrzeni lat 2017-2018 odnotowano wzrost liczby osób, które otrzymały ww. dofinansowanie. W roku 2018 w stosunku do roku poprzedzającego ocenę odnotowano wzrost liczby osób objętych tego typu wsparciem o **6,5%**. Wartość dofinansowania udzielonego na likwidację barier w 2018 roku była mniejsza o **2,9%** i wyniosła **1 586 250 zł**. W kolejnym roku prognozowany jest wzrost liczby osób, które otrzymają dofinansowanie oraz wzrost wartość dofinansowania na ten cel.

Turnusy rehabilitacyjne

Pomoc dotyczy wszystkich osób z niepełnosprawnościami, które posiadają ważne jedno z niżej wymienionych orzeczeń:

- zlikwidowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności;
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów;
- niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia;
- grupie inwalidzkiej.

Tabela 18. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	2 341	2 080	2 029
Wartość dofinansowania (zł)	2 344 198	2 424 354	2 548 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku nastąpił spadek liczby osób, które uzyskały pomoc w zakresie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych o **11,1%** w odniesieniu do 2017 roku. W 2018 roku odnotowano **3,4%** wzrost wartości dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych w stosunku do roku poprzedzającego ocenę. Prognoza rok po ocenie wykazuje spadek liczby osób otrzymujących wsparcie w ww. formie. Natomiast w przypadku wartości dofinansowania na wsparcie w formie turnusów rehabilitacyjnych prognozowany jest dalszy wzrost kwoty świadczeń.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Dotyczy osób, które złożyły wnioski i uzyskały w danym roku pozytywną decyzję o dofinansowaniu w przypadku:

- 100% udziału własnego osoby z niepełnosprawnościami w limicie ceny ustalonym, na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
- 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby z niepełnosprawnościami w zakupie przedmiotów i środków, jeżeli cena jest wyższa niż ustalony limit.

Średni miesięczny dochód wnioskodawcy nie może przekroczyć:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia członka rodziny wspólnego gospodarstwa domowego;
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osób samotnych.

Tabela 19. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	5 610	5 417	5 579
Wartość dofinansowania (zł)	4 617 563	4 905 147	4 904 543

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku liczba osób, które uzyskały pomoc na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny wyniosła **5 417**, w stosunku

do 2017 roku zmalała o **3,4%**. W roku 2018 odnotowano wzrost wartości dofinansowania o **6,2%** w odniesieniu do 2017 roku.

Program „AKTYWNY SAMORZĄD”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Tabela 20. Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	5 610	5 417	5 579
Wartość dofinansowania (zł)	4 617 563	4 905 147	4 904 543

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W roku 2018 odnotowano **9,2%** spadek liczby świadczeń w programie „AKTYWNY SAMORZĄD”, nieznacznie zwiększyła się natomiast wartość dofinansowania ww. Programu o **0,3%** w stosunku do 2017 roku.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Dotyczy osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność statutową na rzecz osób z niepełnosprawnościami przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku;
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania;
- udokumentują posiadanie środków własnych pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem z Funduszu.

Tabela 21. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie.

	2017	2018	Prognoza na rok po ocenie
Liczba dofinansowanych imprez	72	73	75
Liczba niepełnosprawnych uczestników	5 779	4 075	3 795
Wartość dofinansowania ogółem (zł)	212 030	220 386	248 557

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku odnotowano wzrost wartości dofinansowania skierowaną na wsparcie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w regionie świętokrzyskim, w roku oceny wartość dofinansowania na ww. cel była wyższa o **3,9%** w odniesieniu do 2017 roku. Pomimo

wzrostu wartości dofinansowania zmalała zdecydowanie liczba niepełnosprawnych uczestników o **29,5%** w stosunku do roku poprzedzającego ocenę. W przypadku liczby dofinansowanych wydarzeń z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki w 2018 roku odnotowano o **1** dofinansowane imprezy więcej niż w 2017 roku. Prognoza na kolejny rok zakłada wzrost zarówno liczby dofinansowanych imprez, jak i wartości dofinansowania.

III. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Jednym z zadań pomocy społecznej jest przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń.

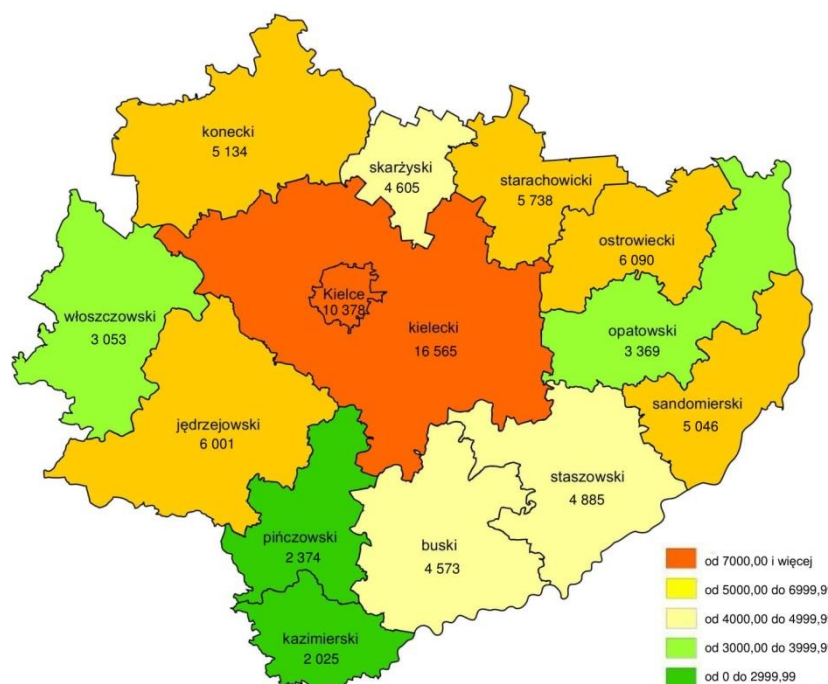
W katalogu świadczeń, które można uzyskać na podstawie ustaw: *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* oraz *o świadczeniach rodzinnych* znajdują się:

1. Świadczenie wychowawcze.
2. Świadczenia rodzinne, w tym:
 - a) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
 - b) świadczenia opiekuńcze, w tym:
 - zasiłek pielęgnacyjny, w tym:
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnościami,
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat
 - specjalny zasiłek opiekuńczy
 - c) świadczenie pielęgnacyjne;
 - d) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art.22a;
 - e) świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art.22b;
 - f) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
 - g) świadczenie rodzicielskie.

Świadczenie wychowawcze

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości **500,00 zł** miesięcznie na dziecko w rodzinie (dotyczy wyłącznie dzieci do ukończenia 18 roku życia). Świadczenie wychowawcze w 2018 roku przysługiwało również na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty **800,00 zł**, a jeżeli członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne - kwoty **1 200,00 zł**.

Mapa 20. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w 2018 roku według powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Zgromadzone dane odzwierciedlają rzeczywistą liczbę rodzin objętych pomocą w formie świadczenia wychowawczego, bez względu na to przez ile miesięcy dana rodzina była objęta pomocą. W 2018 roku ogółem z tego rodzaju świadczenia skorzystało **79 836** rodzin na ogólną kwotę **713 837 593 zł**. W roku oceny, w stosunku do 2017 roku odnotowano spadek zarówno liczby rodzin jak i kwoty świadczeń odpowiednio o **4,4%** (w 2017 roku ze świadczenia wychowawczego skorzystało 83 490 rodzin) i **6%** (w 2017 roku była to kwota **759 538 628 zł**).

W 2018 roku zdecydowanie najwięcej rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego odnotowano w powiecie kieleckim (**15 565**) oraz mieście Kielce (**10 378**). Najmniejsza liczba rodzin pobierających świadczenie z Programu „Rodzina 500+” zamieszkuje w powiatach: kazimierskim (**2 025**), pińczowskim (**2 374**), włoszczowskim (**3 053**) oraz opatowskim (**3 369**).

Kwoty przyznanych świadczeń wychowawczych wypłaconych rodzinom w poszczególnych powiatach przedstawione zostały w tabeli.

Tabela 22. Kwoty świadczeń wychowawczych przyznanych w latach 2017-2018 według powiatów regionu świętokrzyskiego.

Lp.	Powiat	Świadczenie wychowawcze (zł)	
		2017	2018
1	buski	46 053 731	42 223 271
2	jędrzejowski	58 754 091	55 481 366
3	kazimierski	19 989 512	18 363 261
4	miasto Kielce	91 772 502	88 229 141
5	kielecki	157 988 941	150 156 606
6	konecki	49 031 762	46 258 890
7	opatowski	33 851 343	31 198 245
8	ostrowiecki	58 147 076	53 974 674
9	pińczowski	23 816 949	21 888 742
10	sandomierski	49 139 175	46 091 356
11	skarżyski	38 099 898	35 751 343
12	starachowicki	52 500 772	49 261 491
13	staszowski	49 365 381	45 735 083
14	włoszczowski	31 027 495	29 224 124
	Razem	759 538 628	713 837 593

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku w województwie świętokrzyskim średnio **72%** rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze pobierało je także na pierwsze dziecko. Najwyższy wskaźnik tego typu rodzin odnotowano w powiatach: ostrowieckim (**81%**), koneckim (**79%**), staszowskim (**78%**) oraz włoszczowskim (**75%**). Zdecydowanie najniższy wskaźnik odnotowano w mieście Kielce (**51%**), a w dalszej kolejności w powiatach: kazimierskim (**67%**), starachowickim (**69%**), jędrzejowskim (**70%**) oraz skarżyskim (**70%**).

Tabela 23. Udział rodzin otrzymujących w 2018 roku świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko w relacji do ogółu rodzin otrzymujących świadczenie według gmin regionu świętokrzyskiego.

Lp.	Gmina	Typ Gminy	Wartość wskaźnika (%) w 2018
powiat buski			
1.	Busko-Zdrój	miejsko-wiejska	61%
2.	Gnojno	wiejska	85%
3.	Nowy Korczyn	wiejska	78%
4.	Pacanów	wiejska	75%
5.	Solec-Zdrój	wiejska	75%
6.	Stopnica	wiejska	76%
7.	Tuczępy	wiejska	67%
8.	Wiślica	wiejska	67%
średnia powiatu buskiego:			73%
powiat jędrzejowski			
9.	Imielno	wiejska	84%
10.	Jędrzejów	miejsko-wiejska	68%
11.	Małogoszcz	miejsko-wiejska	73%

12.	Nagłowice	wiejska	76%
13.	Oksa	wiejska	79%
14.	Sędziszów	miejsko-wiejska	59%
15.	Słupia	wiejska	67%
16.	Sobków	wiejska	62%
17.	Wodzisław	wiejska	67%
średnia powiatu jędrzejowskiego:			70%
powiat kazimierski			
18.	Bejsce	wiejska	79%
19.	Czarnocin	wiejska	64%
20.	Kazimierza Wielka	miejsko-wiejska	73%
21.	Opatowiec	wiejska	63%
22.	Skalbmierz	miejsko-wiejska	58%
średnia powiatu kazimierskiego:			67%
miasto Kielce			
23.	Kielce	miejska	51%
powiat kielecki			
24.	Bieliny	wiejska	75%
25.	Bodzentyń	miejsko-wiejska	82%
26.	Chęciny	miejsko-wiejska	62%
27.	Chmielnik	miejsko-wiejska	84%
28.	Daleszyce	miejsko-wiejska	72%
29.	Górno	wiejska	75%
30.	Łagów	wiejska	82%
31.	Łopuszno	wiejska	72%
32.	Masłów	wiejska	72%
33.	Miedziana Góra	wiejska	57%
34.	Mniów	wiejska	89%
35.	Morawica	wiejska	58%
36.	Nowa Słupia	wiejska	79%
37.	Piekoszów	wiejska	67%
38.	Pierzchnica	wiejska	74%
39.	Raków	wiejska	91%
40.	Sitkówka-Nowiny	wiejska	62%
41.	Strawczyn	wiejska	69%
42.	Zagnańsk	wiejska	60%
Średnia powiatu kieleckiego:			73%
powiat konecki			
43.	Fałków	wiejska	85%
44.	Gowarczów	wiejska	93%
45.	Końskie	miejsko-wiejska	72%
46.	Radoszyce	wiejska	51%
47.	Ruda Maleniecka	wiejska	80%
48.	Słupia (konecka)	wiejska	89%
49.	Smyków	wiejska	76%
50.	Stąporków	miejsko-wiejska	83%
Średnia powiatu koneckiego:			79%
powiat opatowski			
51.	Baćkowice	wiejska	70%

52.	Iwaniska	wiejska	81%
53.	Lipnik	wiejska	74%
54.	Opatów	miejsko-wiejska	76%
55.	Ożarów	miejsko-wiejska	74%
56.	Sadowie	wiejska	64%
57.	Tartów	wiejska	82%
58.	Wojciechowice	wiejska	73%
Średnia powiatu opatowskiego:			74%
powiat ostrowiecki			
59.	Bałtów	wiejska	87%
60.	Bodzechów	wiejska	72%
61.	Ćmielów	miejsko-wiejska	78%
62.	Kunów	miejsko-wiejska	87%
63.	Ostrowiec Świętokrzyski	miejska	90%
64.	Waśniów	wiejska	70%
Średnia powiatu ostrowieckiego:			81%
powiat pińczowski			
65.	Działoszyce	miejsko-wiejska	77%
66.	Kije	wiejska	81%
67.	Michałów	wiejska	72%
68.	Pińczów	miejsko-wiejska	67%
69.	Złota	wiejska	73%
Średnia powiatu pińczowskiego:			74%
powiat sandomierski			
70.	Dwikozy	wiejska	75%
71.	Klimontów	wiejska	80%
72.	Koprzywnica	miejsko-wiejska	70%
73.	Łoniów	wiejska	69%
74.	Obrazów	wiejska	74%
75.	Samborzec	wiejska	72%
76.	Sandomierz	miejska	63%
77.	Wilczyce	wiejska	67%
78.	Zawichost	miejsko-wiejska	72%
Średnia powiatu sandomierskiego:			71%
powiat skarżyski			
79.	Bliżyn	wiejska	75%
80.	Łączna	wiejska	69%
81.	Skarżysko-Kościelne	wiejska	67%
82.	Skarżysko Kamienna	miejska	70%
83.	Suchedniów	miejsko-wiejska	69%
średnia powiatu skarżyskiego:			70%
powiat starachowicki			
84.	Brody	wiejska	69%
85.	Mirzec	wiejska	62%
86.	Pawłów	wiejska	77%
87.	Starachowice	miejska	66%
88.	Wąchock	miejsko-wiejska	70%
średnia powiatu starachowickiego:			69%

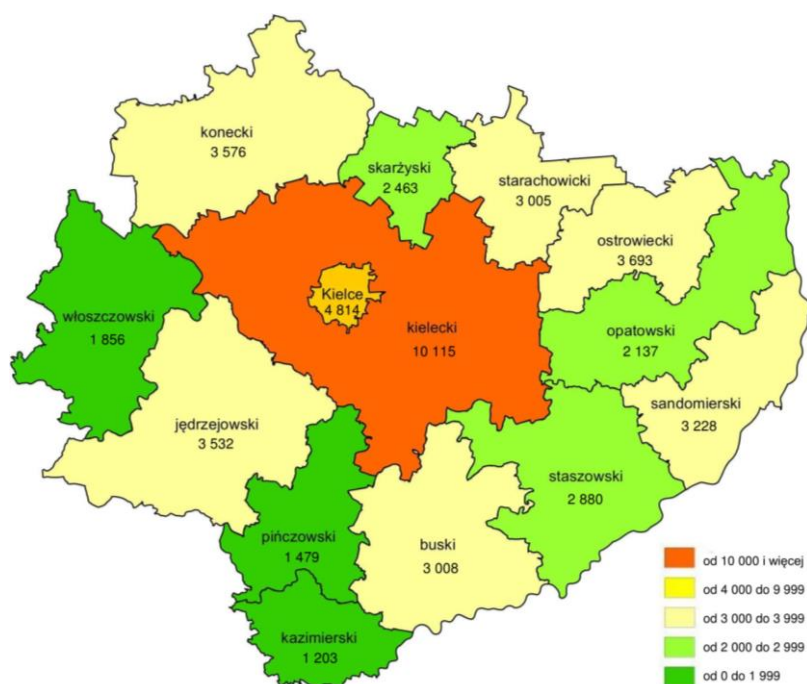
powiat staszowski			
89.	Bogoria	wiejska	88%
90.	Łubnice	wiejska	82%
91.	Oleśnica	wiejska	90%
92.	Osiek	miejsko-wiejska	84%
93.	Połaniec	miejsko-wiejska	72%
94.	Rytwiany	wiejska	73%
95.	Staszów	miejsko-wiejska	69%
96.	Szydłów	wiejska	77%
średnia powiatu staszowskiego:			78%
powiat włoszczowski			
97.	Kluczewsko	wiejska	78%
98.	Krasocin	wiejska	72%
99.	Moskorzew	wiejska	84%
100.	Radków	wiejska	76%
101.	Secemin	wiejska	78%
102.	Włoszczowa	miejsko-wiejska	65%
Średnia powiatu włoszczowskiego:			75%
województwo świętokrzyskie			72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego.

Mapa 21. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2018 roku według powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Mapa prezentuje średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2018 roku w poszczególnych powiatach regionu. W 2018 roku ogółem z powyższych zasiłków w województwie świętokrzyskim skorzystało **46 989** rodzin na ogólną kwotę **179 609 062 zł.** W roku oceny odnotowano spadek zarówno liczby rodzin jak i kwoty świadczeń odpowiednio o **3,0%** i **0,8%** w odniesieniu do 2017 roku.

W 2018 roku największą liczbę rodzin, którym przyznano tego rodzaju pomoc odnotowano w powiecie kieleckim (**10 115**), a najmniejszą w powiecie kazimierskim (**1 203**).

Kwoty przyznanych świadczeń w formie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych wypłaconych rodzinom w poszczególnych powiatach przedstawione zostały w tabeli.

Tabela 24. Kwoty przyznanych zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2016-2018.

Lp.	Powiat	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (zł)		
		2016	2017	2018
1	buski	11 946 939	11 816 690	10 458 902
2	jędrzejowski	14 603 927	14 700 795	13 634 039
3	kazimierski	5 053 973	5 033 100	4 465 434
4	miasto Kielce	16 027 395	17 100 140	17 552 578
5	kielecki	41 081 493	40 885 612	38 249 011
6	konecki	14 099 808	13 482 699	12 812 468
7	opatowski	9 350 104	9 247 217	8 432 391
8	ostrowiecki	14 729 718	14 532 889	13 753 756
9	pińczowski	6 548 622	6 256 005	5 467 952
10	sandomierski	13 156 065	13 206 065	12 031 390
11	skarżyski	9 166 719	9 240 305	8 883 575
12	starachowicki	13 614 638	13 666 938	12 992 421
13	staszowski	12 846 038	12 475 595	11 253 992
14	włoszczowski	8 135 259	8 196 528	7 589 798
	Razem	190 306 698	189 840 578	177 577 707

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Świadczenia opiekuńcze

Świadczeniami opiekuńczymi wymienionymi w *ustawie o świadczeniach rodzinnych* są:

- świadczenie pielęgnacyjne, przyznawane z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym,
- zasiłek pielęgnacyjny, przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela 25. Liczby świadczeń oraz wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia opiekuńcze w latach 2016-2018.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń			Kwota świadczeń (zł)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Rodzaj						
Świadczenie pielęgnacyjne	53 208	55 082	57 508	68 645 845	77 026 586	84 563 671
Zasiłek pielęgnacyjny	543 938	536 540	526 096	82 882 846	81 755 783	82 933 189

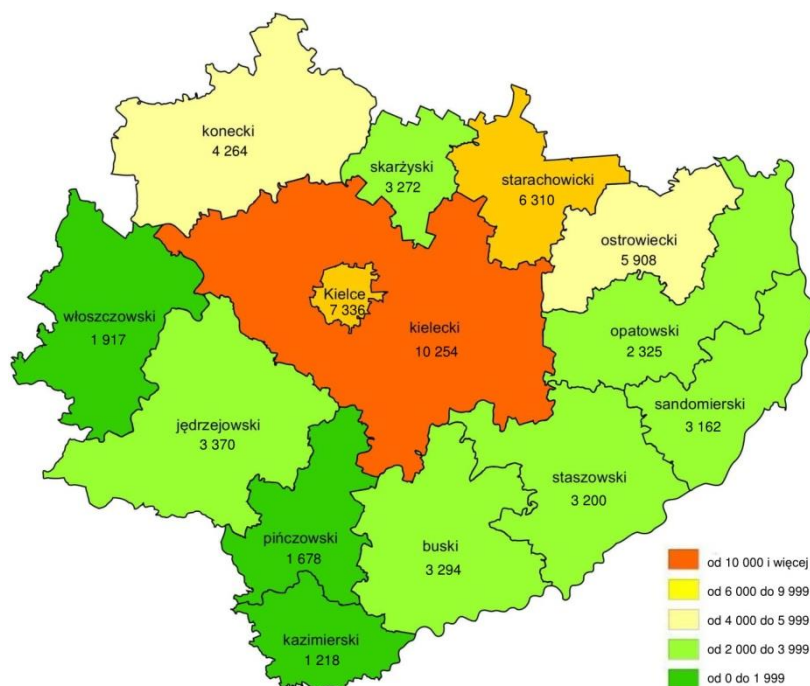
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje:

- 1) matce albo ojcu;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Mapa 22. Świadczenia pielęgnacyjne - liczba świadczeń w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku najwięcej świadczeń pielęgnacyjnych udzielono w powiecie kieleckim (10 254) i mieście Kielce (7 336), najmniej w powiatach: kazimierskim (1 218), pińczowskim (1 678) oraz włoszczowskim (1 917).

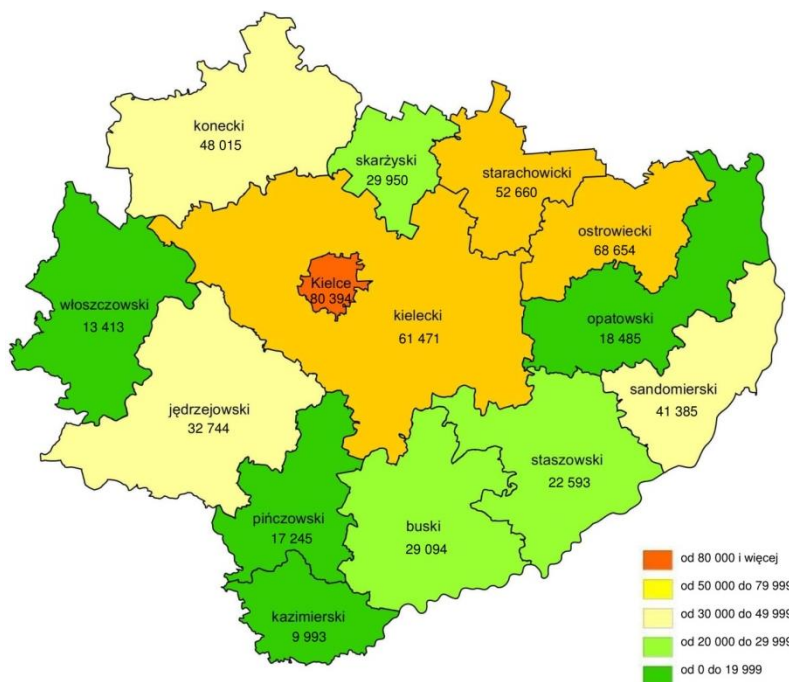
Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

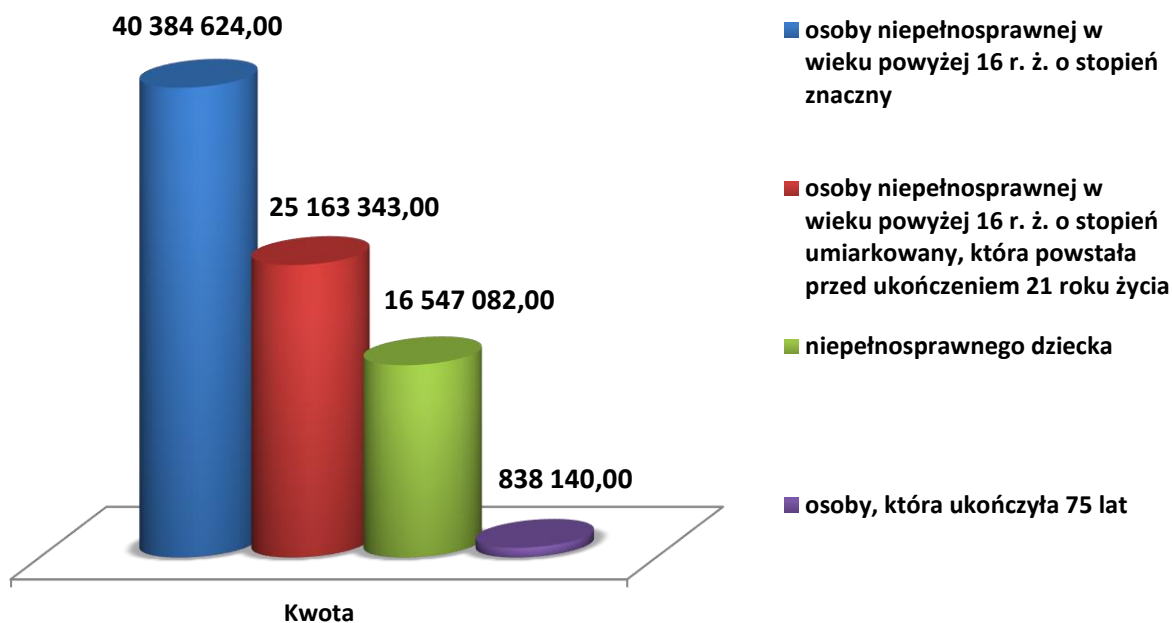
- dziecku z niepełnosprawnościami;
- osobie z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Mapa 23. Zasiłek pielęgnacyjny - liczba świadczeń wg powiatów w 2018 roku regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku największą liczbę przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych odnotowano w mieście Kielce (**80 394**), powiecie ostrowieckim (**68 654**) oraz powiecie kieleckim (**61 471**), zaś najmniejszą w powiatach: kazimierskim (**9 993**), włoszczowskim (**13 413**) i pińczowskim (**17 245**).

Wykres 28. Wysokość środków finansowych wydatkowanych w 2018 roku na zasiłki pielęgnacyjne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku ośrodki pomocy społecznej przyznały w sumie **526 096** zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę: **82 933 189 zł**. Z kwoty wydatkowanej na zasiłki pielęgnacyjne najwięcej **48,7%** zostało przeznaczonych osobom z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia, z wydatkowanych środków **30,3%** stanowiły zasiłki pielęgnacyjne dla osób w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia. **20%** środków przeznaczonych zostało na zasiłki pielęgnacyjne dla niepełnosprawnych dzieci. Wydatki na zasiłki pielęgnacyjne dla osób, które ukończyły 75 lat stanowiły **1%** ogólnej kwoty wydatkowanej na zasiłek pielęgnacyjny.

Katalog świadczeń wspierających rodzinę uzupełnia:

- specjalny zasiłek opiekuńczy;
- zasiłek dla opiekuna;
- świadczenie z funduszu alimentacyjnego;
- dodatki mieszkaniowe;
- dodatki energetyczne;
- opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego;
- opłacenie składki ubezpieczenia społecznego;
- świadczenie integracyjne (centrum integracji społecznej);
- świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych;
- stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W tej części opracowania opisane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz powiatowym, zlokalizowane na terenie województwa świętokrzyskiego.

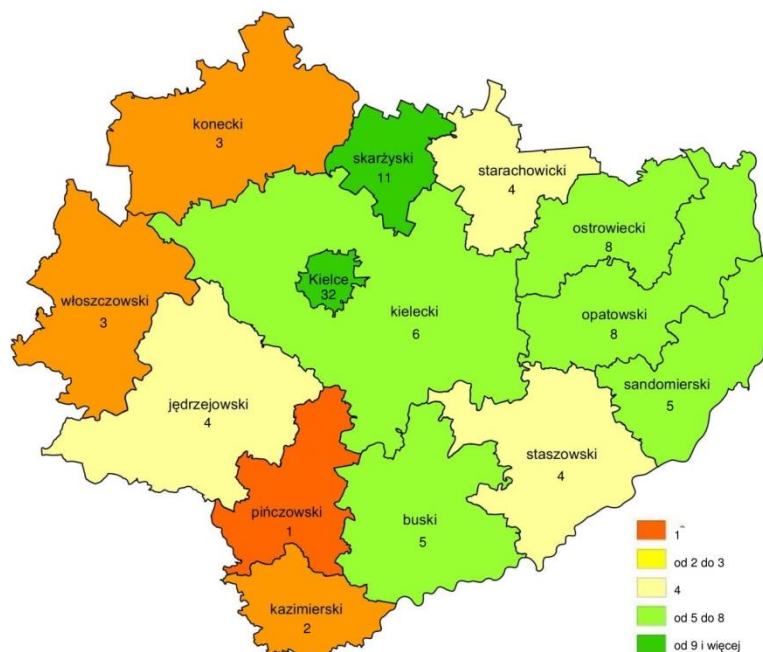
Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:

- domy pomocy społecznej;
- ośrodki wsparcia;
- środowiskowe domy samopomocy;
- dzienne domy pomocy;
- noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych;
- kluby samopomocy;
- mieszkania chronione;
- ośrodki interwencji kryzysowej;
- jednostki specjalistycznego poradnictwa;
- placówki wsparcia dziennego;
- placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- centra integracji społecznej;
- kluby integracji społecznej;
- warsztaty terapii zajęciowej;
- zakłady aktywności zawodowej.

Ośrodki wsparcia – ogółem

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w placówkach. Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.

Mapa 24. Ośrodki wsparcia w regionie świętokrzyskim wg powiatów w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

W 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało **96** różnego rodzaju ośrodków wsparcia. **79** z nich (**82,3%**) prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast **17** (**17,7%**) ośrodków wsparcia prowadzonych było przez inny podmiot.

Liczba miejsc w ww. placówkach w roku oceny wyniosła **4 168** i w odniesieniu do roku 2017 była większa o **25,7%** (w 2017 roku było **3 315** miejsc). Liczba osób korzystających ze wsparcia ośrodków wsparcia w 2018 roku ukształtowała się na poziomie **7 589**, tj. więcej o **8,2%** w odniesieniu do 2017 roku.

Najwięcej ośrodków wsparcia funkcjonuje na terenie miasta Kielce (**32**), najmniej w powiatach: pińczowskim (**1**), kazimierskim (**2**), koneckim (**3**) i włoszczowskim (**3**).

Środowiskowe domy samopomocy

Świadczone przez środowiskowe domy samopomocy usługi, to przede wszystkim: praca socjalna, psychoterapia, rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa, usprawnianie, organizacja czasu wolnego. Do zadań środowiskowych domów należy przygotowanie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie do funkcjonowania w społeczeństwie. Środowiskowe domy samopomocy zapewniają formy pomocy pół – stacjonarnej takie jak:

- trening umiejętności życia codziennego,
- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- terapia zajęciowa.

Tabela 26. Środowiskowe domy samopomocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

Lp.	Placówka	Organ prowadzący	Adres
powiat buski			
1.	ŚDS w Busku-Zdroju	gmina	ul. Rehabilitacyjna 5 28-100 Busko-Zdrój
2.	ŚDS w Świniarach	Caritas Diecezji Kieleckiej	Świniary 25 28-131 Solec Zdrój
powiat jędrzejowski			
3.	ŚDS w Jędrzejowie	gmina	ul. 11-go Listopada 113b 28-300 Jędrzejów
4.	ŚDS w Sędziszowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Kwiatowa 14 28-340 Sędziszów
powiat kazimierski			
5.	ŚDS w Kazimierzy W.	powiat	ul. Partyzantów 29 28-500 Kazimierza Wielka
miasto Kielce			
6.	ŚDS w Kielcach	Stowarzyszenie	ul. Mieszka I 79 25-624 Kielce
7.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Okrzei 8 25-525 Kielce
8.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Miodowa 7 25-544 Kielce
9.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Kołtąja 4 25-715 Kielce
10.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Krzemionkowa 1 25-705 Kielce
11.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Orzeszkowej 53 25-435 Kielce
12.	ŚDS w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Urzędnicza 16a 25-729 Kielce
13.	ŚDS w Kielcach	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	ul. Mielczarskiego 53 25-711 Kielce
powiat kielecki			
14.	ŚDS w Chmielniku	gmina	ul. Dygasińskiego 12 28-020 Chmielnik
15.	ŚDS w Woli Jachowej	gmina	Wola Jachowa 136 26-008 Górno
16.	ŚDS w Józefinie	Fundacja	Józefina 58 26-070 Łopuszno
17.	ŚDS w Mniowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Gajowa 3 26-080 Mniów
18.	ŚDS w Brudzowie	gmina	Brudzów ul. Starowiejska 60, 26-026 Morawica
19.	ŚDS w Piekoszowie	gmina	ul. Częstochowska 85 26-065 Piekoszów

powiat konecki			
20.	ŚDS w Stąporkowie	Powiat	ul. Staszica 6 26-220 Stąporków
powiat opatowski			
21.	ŚDS w Opatowie	gmina	ul. Sienkiewicza 5 27-500 Opatów
22.	ŚDS w Ożarowie	gmina	ul. Mazurkiewicza 25 27-530 Ożarów
23.	ŚDS w Tarłowie	gmina	ul. Rynek 2 27-515 Tarłów
powiat ostrowiecki			
24.	ŚDS "Przystań" w Ostrowcu Św.	gmina	os. Pułanki 10 27-400 Ostrowiec Św.
25.	ŚDS w Ostrowcu Św.	gmina	ul. Iłżecka 31 27-400 Ostrowiec Św.
26.	ŚDS w Ostrowcu Św.	powiat	ul. Focha 5 27-400 Ostrowiec Św.
powiat pińczowski			
27.	ŚDS w Pińczowie	powiat	ul. Polna 48 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
28.	ŚDS w Krzcinie	fundacja	Krzcin 7 27-660 Koprzywnica
29.	ŚDS w Kleczanowie	Stowarzyszenie	Kleczanów 91A 27-641 Obrazów
30.	ŚDS w Sandomierzu	gmina	ul. Katedralna 5 27-600 Sandomierz
31.	ŚDS w Zawichoście	gmina	ul. Szkolna 8 27-630 Zawichost
powiat skarżyski			
32.	ŚDS w Skarżysku Kam.	gmina	ul. Zielna 12 26-110 Skarżysko-Kam.
33.	ŚDS w Skarżysku Kam.	powiat	ul. 1000 - lecia 22 26-110 Skarżysko-Kam.
powiat starachowicki			
34.	ŚDS w Starachowicach	gmina	ul. Reja 10 27-200 Starachowice
35.	ŚDS w Starachowicach	powiat	ul. Batalionów Chłopskich 29 27-200 Starachowice
powiat staszowski			
36.	ŚDS w Staszowie	gmina	ul. Wschodnia 13 28-200 Staszów
37.	ŚDS w Połańcu	gmina	ul. Kościuszki 37 28-230 Połaniec
powiat włoszczowski			
38.	ŚDS we Włoszczowie	gmina	os. Broniewskiego 7a 29-100 Włoszczowa

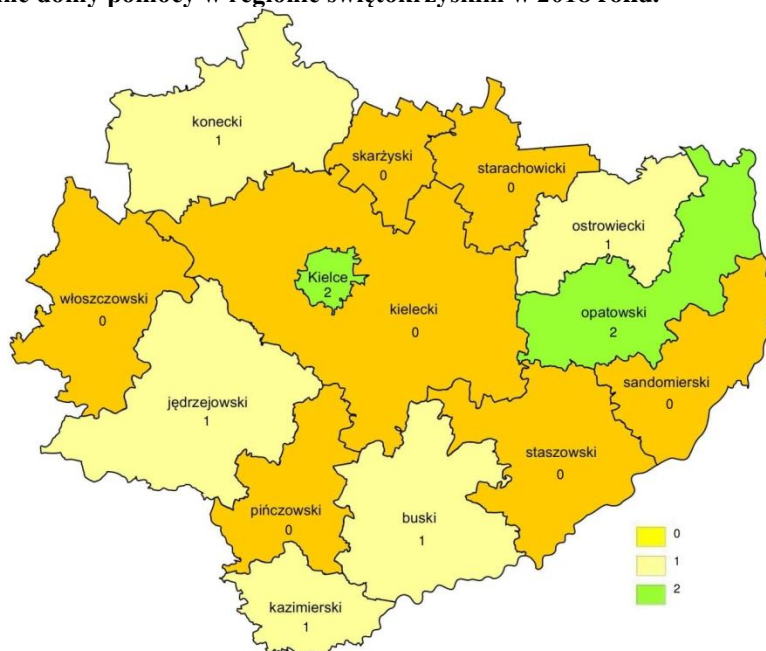
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

W województwie świętokrzyskim w roku 2018 funkcjonowało **38** środowiskowych domów samopomocy. Liczba miejsc w ww. placówkach w roku 2018 ukształtowała się na poziomie **1 082** (spadek o **6** miejsc w odniesieniu do 2017 roku), natomiast liczba osób korzystających w 2018 roku wyniosła **1 262** (wzrost o **41** osób w odniesieniu do 2017 roku).

Dzienne domy pomocy

Dzienne domy pomocy społecznej są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

Mapa 25. Dzienne domy pomocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

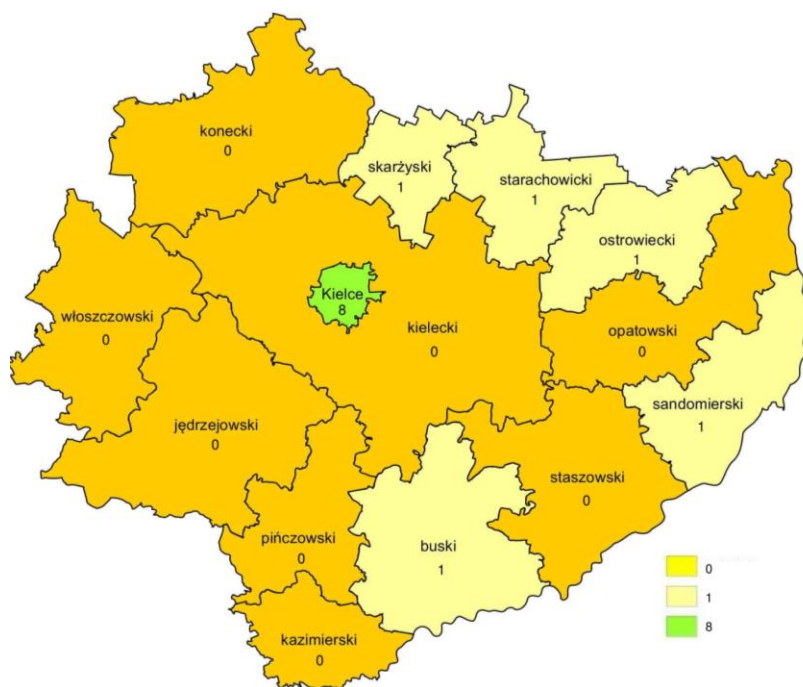
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

W województwie świętokrzyskim w 2018 roku funkcjonowało **9** dziennej domów pomocy, dla **8** z nich organem prowadzącym była jednostka samorządu terytorialnego. Liczba miejsc w tego typu placówkach w 2018 roku wyniosła **233** (w 2017 roku było to **143** miejsc), a liczba osób korzystających z pomocy wyniosła **254** (o **118** osób więcej w odniesieniu do 2017 roku).

Noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie oraz domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie oraz domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży przeznaczone są dla osób, które nie są nigdzie zameldowane, często nie posiadają dowodów tożsamości i stałych źródeł dochodu. Często podopieczni schronisk obciążeni są nałogami (alkoholizm, narkomania) oraz weszli w konflikt z prawem.

Mapa 26. Noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie oraz domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

W 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego pomoc osobom bezdomnym oferowało **13** placówek, z czego **4** z nich prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, a **10** przez inne podmioty. Liczba oferowanych miejsc przez noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych wyniosła **324** (mniej o **181** miejsc w stosunku do 2017 roku). Liczba korzystających wzrosła o **102%** w roku oceny i wyniosła **1923** osoby.

Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są tradycyjną formą instytucjonalnej pomocy społecznej w postaci opieki całodobowej nad osobami niezdolnymi do samodzielnej egzystencji, których mimo zastosowania wszystkich form pomocy, nie można przystosować w pełni do samodzielnego życia w miejscu ich zamieszkania z uwagi na wiek, schorzenia, sytuację życiową oraz warunki rodzinne, mieszkaniowe oraz materialne. Domy pomocy społecznej pełnią również formę ośrodków aktywizacji i rozwoju swoich mieszkańców.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2018 roku funkcjonowało **41** domów pomocy społecznej. W 2018 roku powstały trzy nowe DPS w gminach: Baćkowice, Daleszyce oraz Strawczyn. W **26** przypadkach domy pomocy społecznej prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba oferowanych miejsc w domach pomocy społecznej wyniosła **3 818**.

Tabela 27. Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

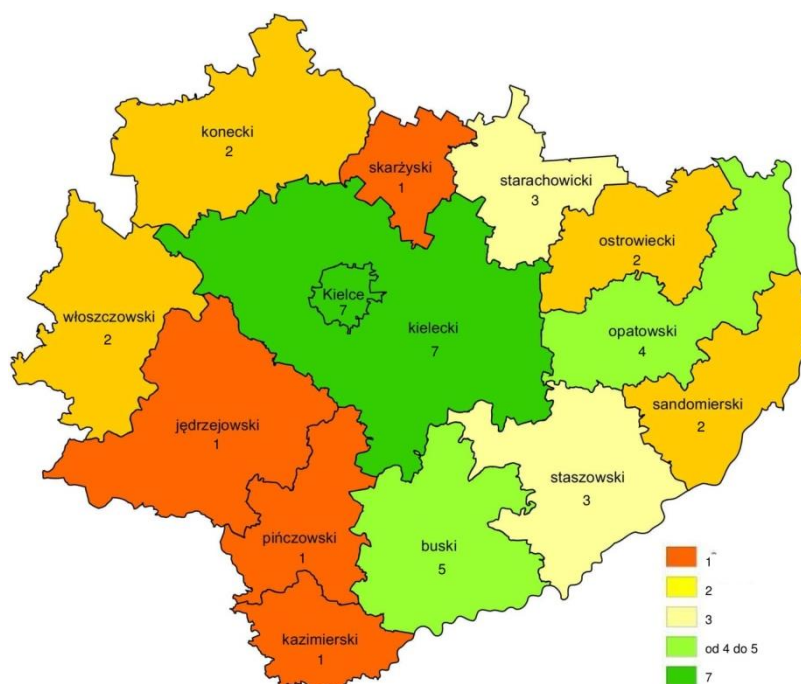
Lp.	Placówka		Adres
powiat buski			
1.	DPS w Ratajach	dla osób w podeszłym wieku	Rataje 39 b 28-133 Pacanów
2.	DPS w Słupi Pacanowskiej	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Słupia Pacanowska 91 28-133 Pacanów
3.	DPS w Świniarach	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Świniary 25 28-131 Solec - Zdrój
4.	DPS w Gnojnie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Gnojno 118 28-114 Gnojno
5.	DPS w Zborowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Zborów 112 28-131 Solec Zdrój
powiat jędrzejowski			
6.	DPS w Mnichowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Mnichów 135 28-300 Jędrzejów
powiat kazimierski			
7.	DPS w Bejskach	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Bejsce 230 28-512 Bejsce
miasto Kielce			
8.	DPS w Kielcach	dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Żeromskiego 4/6 25-369 Kielce
9.	DPS im. prof. Antoniego Kępińskiego w Kielcach	dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Jagiellońska 76 Kielce 25-734
10.	DPS w Kielcach	dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Tarnowska 10 25-394 Kielce
11.	DPS im. JP II w Kielcach	dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Jagiellońska 76 25-734 Kielce
12.	DPS im. Jana i Marysieńki Sobieskich w Kielcach	dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Króla Jana III Sobieskiego 30 25-124 Kielce
13.	Dom Seniora Aktywni Zawsze w Kielcach	dla osób w podeszłym wieku	ul. Peryferyjna 15 25-562 Kielce
14.	DPS Polskiego Związku Niewidomych w Kielcach	dla osób niepełnosprawnych fizycznie	ul. Złota 7 25-015 Kielce
powiat kielecki			
15.	DPS w Piekoszowie	dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Czarnowska 2a 26-065 Piekoszów
16.	DPS – Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy	dla osób w podeszłym wieku	ul. Szkolna 36 26-015 Pierzchnica

17.	DPS w Osinach	dla osób w podeszłym wieku	Osiny 54B 26-015 Pierzchnica
18.	DPS w Łagiewnikach	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Łagiewniki 73 26-020 Chmielnik
19.	DPS w Zgórsku	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Zgórsko ul. Szewska 28 26-052 Nowiny
20.	DPS - Dom Seniora Zielone Niwy” w Niwach	dla osób w podeszłym wieku	Niwy 20 J, 26-021 Daleszyce
21.	DPS w Rudzie Strawczyńskiej	dla osób w podeszłym wieku	Ruda Strawczyńska 80A 26-067 Strawczyn
powiat konecki			
22.	DPS w Końskich	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Warszawska 25 26-200 Końskie
23.	DPS w Słupi (koneckiej)	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Ruda Pilczycka 57 26-234 Słupia
powiat opatowski			
24.	DPS w Baćkowicach	dla osób przewlekłe somaticznie chorych	Baćkowice 101A 27-552 Baćkowice
25.	DPS w Czachowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Czachów 54 27-530 Ożarów
26.	DPS w Zochcinku	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Zochcinek 42 27-500 Opatów
27.	DPS w Sobowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Sobów 117 27-530 Ożarów
powiat ostrowiecki			
28.	DPS w Ostrowcu Świętokrzyskim	dla osób przewlekłe somaticznie chorych	ul. Grabowiecka 7 27-400 Ostrowiec Św.
29.	DPS w Ostrowcu Św.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Osiedle Słoneczne 49 27-400 Ostrowiec Św.
powiat pińczowski			
30.	DPS w Pińczowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Wesoła 5 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
31.	DPS „Sadyba” w Skwirzowie	dla osób w podeszłym wieku	Skwirzowa 38 27-670 Łonów
32.	DPS w Sandomierzu	dla osób w podeszłym wieku	ul. Czyżewskiego 1 27-600 Sandomierz
powiat skarżyski			
33.	DPS w Skarżysku - Kamiennej.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Sporna 6 26-110 Skarżysko-Kamiennej
powiat starachowicki			
34.	DPS w Starachowicach	dla osób przewlekłe somaticznie chorych	ul. Bema 26 27-200 Starachowice
35.	DPS w Kałkowie - Godowie	dla osób w podeszłym wieku	Kałów-Godów 88 27-225 Pawłów
36.	DPS w Brodach Iłżeckich	dla osób w podeszłym wieku	ul. Wójtowska 62 27-230 Brody Iłżeckie

powiat staszowski			
37.	DPS w Kurozwękach	dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Kościelna 4 28-200 Staszów
38.	DPS w Pęcławicach Górnych	dla osób w podeszłym wieku	Pęcławice Górne 23 28-210 Bogoria
39.	DPS w Rudkach	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Rudki 69 28-225 Szydłów
powiat włoszczowski			
40.	DPS w Woli Czaryjskiej	dla osób w podeszłym wieku	Wola Czaryska 92 29-145 Secemin
41.	DPS we Włoszczowie	dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Koniecpolska 20 29-100 Włoszczowa

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Mapa 27. Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

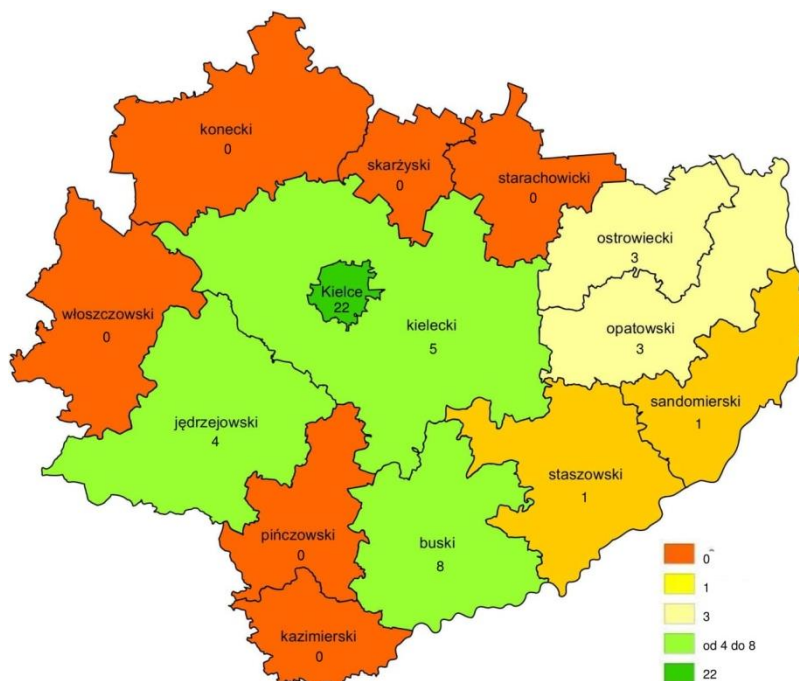

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

Mieszkania chronione

Mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę, potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo – wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mapa 28. Mieszkania chronione w 2018 roku wg powiatów w regionie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

Jak wynika z danych przekazanych przez samorzady gminne i powiatowe, w 2018 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało **47** mieszkań chronionych (o **9** mieszkań więcej w stosunku do 2017 roku), **32** z nich prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast **15** przez organizacje pozarządowe. Placówki łącznie oferowały **221** miejsc, skorzystało z nich **237** osób.

Ośrodek interwencji kryzysowej

Ośrodek interwencji kryzysowej (OIK) realizuje zadania w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Podstawowym celem ośrodka jest prowadzenie interdyscyplinarnych działań w zakresie interwencji kryzysowej, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemem przemocy, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W sytuacjach uzasadnionych ośrodek powinien udzielić pomocy w natychmiastowym zorganizowaniu schronienia dla osoby doznającej przemocy, bądź udzielenia, w przypadku placówek z miejscami całodobowymi, schronienia do 3 miesięcy. Ośrodek interwencji kryzysowej podejmuje także działania pomocowe w środowisku osób zagrożonych przemocą (poza placówką).

Tabela 28. Infrastruktura OIK w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

Nazwa	Liczba	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Podmiot
Ośrodek Interwencji Kryzysowej*	7	38	583	powiat
	1	10	0	gmina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

*Do zadań własnych samorządów powiatowych należy zapewnienie miejsc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ośrodkach interwencji kryzysowej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ani inny akt prawny nie podaje definicji OIK. Ze sprawozdania rocznego MRPiPS-03 wynika, iż w regionie funkcjonuje 8 OIK, z których 7 na poziomie powiatów oraz 1 na poziomie samorządu gminnego.

Wykazane ośrodki interwencji kryzysowej w regionie dysponują łącznie 48 miejscami. Ze wsparcia OIK w 2018 roku skorzystały 583 osoby.

Tabela 29. Rozmieszczenie infrastruktury OIK w obszarze przeciwdziałania przemocy w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

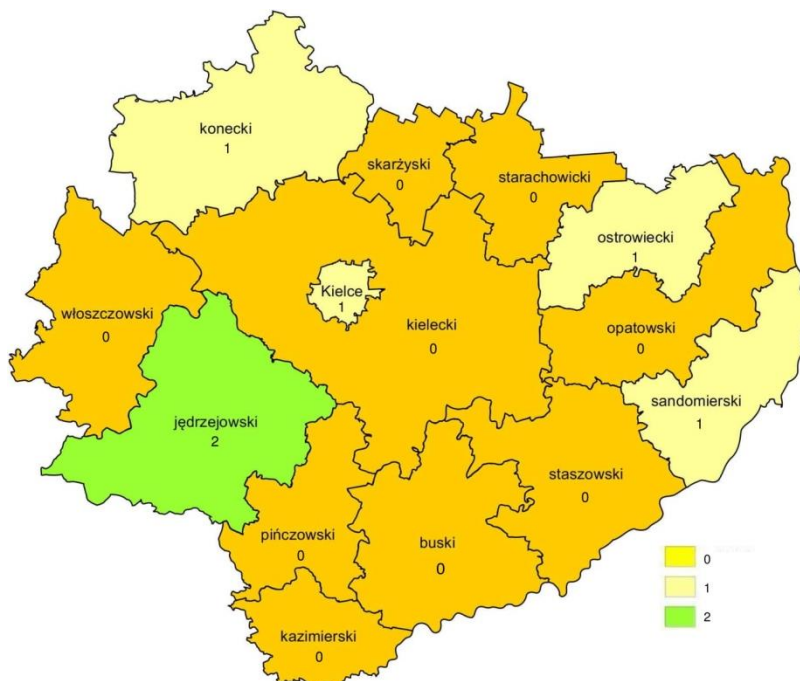
Lp.	Powiat	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej	
		PCPR	OPS
1.	buski	1	
2.	jędrzejowski	1	
3.	kazimierski	1	
4.	kielecki	1	
5.	konecki	1	
6.	opatowski		
7.	ostrowiecki		1
8.	pińczowski	1	
9.	sandomierski		
10.	skarżyski	1	
11.	starachowicki		
12.	staszowski		
13.	włoszczowski		
14.	miasto Kielce		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Mapa 29. Jednostki specjalistycznego poradnictwa w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

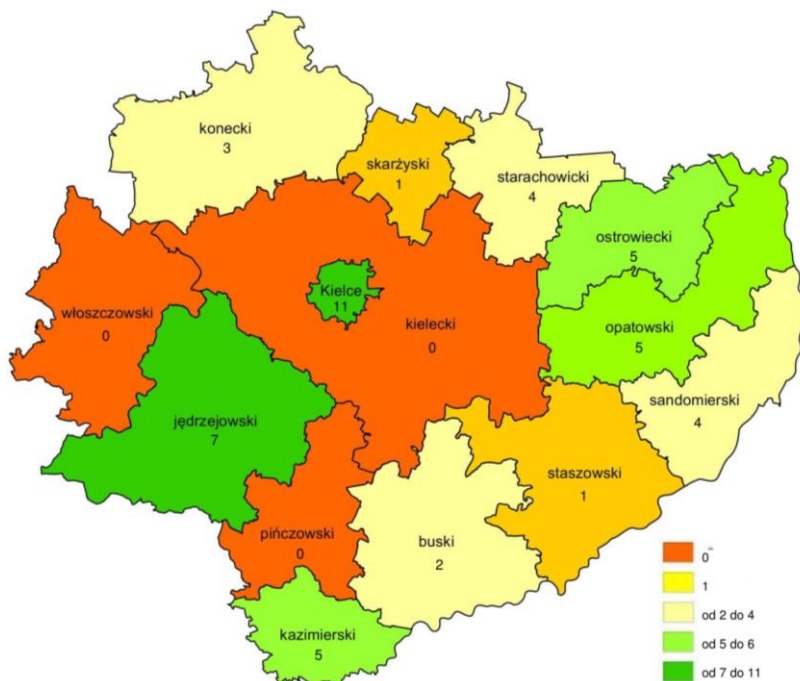
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRPiPS-03.

Według danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie, na terenie województwa świętokrzyskiego, w 2018 roku funkcjonowało **6** jednostek specjalistycznego poradnictwa. Wszystkie jednostki prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego. Z oferty ww. placówek skorzystało **1 724** beneficjentów.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze ogółem

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi (chyba że sąd postanowi inaczej).

Mapa 30. Placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu wojewody świętokrzyskiego placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

Według danych Wojewody Świętokrzyskiego na terenie województwa świętokrzyskiego zlokalizowanych jest **48** placówek opiekuńczo-wychowawczych. Placówki oferują **657** miejsc.

Centrum integracji społecznej

Centrum integracji społecznej (CIS) to jednostka organizacyjna tworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia.

Tabela 30. Centra integracji społecznej w regionie świętokrzyskim stan na 2018 rok.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres
powiat buski			
1.	CIS w Kostkach Dużych	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”	KostkiDuże 60 28-100 Busko-Zdrój
miasto Kielce			
2.	CIS w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Wesola 54 25-013 Kielce

powiat kielecki			
3.	CIS w Chmielniku	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”	ul. Furmańska 1a 26-020 Chmielnik Biuro Fundacji "Nadzieja Rodzinie" ul. Karczówkowska 36 25-711 Kielce
powiat ostrowiecki			
4.	CIS w Ostrowcu Św.	Fundacja „Pomocna Dłoń”	Aleja 3 Maja 73 27-400 Ostrowiec Św.
powiat skarżyski			
5.	CIS w Skarżysku- Kamiennej	gmina	ul. Bolesława Prusa 3a 26-110 Skarżysko-Kamienna
powiat staszowski			
6.	CIS w Staszowie	gmina	ul. Parkowa 6 28-200 Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru domów pomocy społecznej wojewody świętokrzyskiego.

W województwie świętokrzyskim w 2018 roku funkcjonowało **6** centrów integracji społecznej, **2** z nich prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego, **4** przez organizacje pozarządowe. W 2018 roku z oferowanej pomocy skorzystało **514** osób. Liczba CIS nie zmieniła się w odniesieniu do roku poprzedniego.

Kluby integracji społecznej

Klub integracji społecznej (KIS) to jednostka, której celem jest udzielanie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych jako wartości na rynku pracy. Klub działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. Klub integracji społecznej zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Tabela 31. Kluby integracji społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres
powiat buski			
1.	KIS w Busku-Zdroju	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Lipowa 1 28-100 Busko-Zdrój
powiat jędrzejowski			
2.	KIS w Sędziszowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Kwiatowa 14 28-340 Sędziszów
miasto Kielce			
3.	KIS w Kielcach	MOPR	ul. Chęcińska 1 25-020 Kielce

4.	KIS w Kielcach	Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj”	ul. Jagiellońska 42 a 25-606 Kielce
5.	KIS w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Wesola 54 25-363 Kielce
powiat kielecki			
6.	KIS w Morawicy	Stowarzyszenie „Arka Nadziei”	ul. Wapiennikowa 1 26-026 Morawica
powiat konecki			
7.	KIS w Końskich	M-GOPS	ul. Armii Krajowej 22 26-200 Końskie
powiat ostrowiecki			
8.	KIS w Ostrowcu Św.	Fundacja „Pomocna Dłoń”	Al. 3 Maja 73 27-400 Ostrowiec Św.
powiat sandomierski			
9.	KIS w Zawichoście	Stowarzyszenie „Spełnić marzenie”	ul. Żeromskiego 50, 27-630 Zawichost
powiat skarżyski			
10.	KIS w Skarżysku-Kam	MOPS w Skarżysku Kamiennej	ul. Sikorskiego 10 26-110 Skarżysko Kam.
powiat starachowicki			
11.	KIS w Starachowicach	MOPS w Starachowicach	ul. Majówka 21a 27-200 Starachowice

Źródło: Dane własne ROPS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje **11** klubów integracji społecznej, z tego **4** prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, a **7** przez organizacje pozarządowe.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Terapia realizowana jest poprzez terapię zajęciową.

Tabela 32. Warsztaty terapii zajęciowej w regionie świętokrzyskim stan w 2018 roku.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres
powiat buski			
1.	WTZ w Busku Zdroju	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	ul. Kościuszki 46 28-100 Busko-Zdrój
2.	WTZ w Gnojnie	Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie	Gnojno 118 28-114 Gnojno
3.	WTZ w Piasku Wielkim	Caritas Diecezji Kieleckiej	Piąsek Wielki 117 28-136 Nowy Korczyn

powiat jędrzejowski			
4.	WTZ w Jędrzejowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jędrzejowie	ul. Armii Krajowej 11 28-300 Jędrzejów
5.	WTZ w Mnichowie	Dom Pomocy Społecznej	Mnichów 135 28-300 Jędrzejów
powiat kazimierski			
6.	WTZ w Kazimierzy Wielkiej	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Promyk Nadziei"	ul. Kościuszki 15 28-500 Kazimierza Wielka
miasto Kielce			
7.	WTZ w Kielcach	Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta	ul. Kryształowa 6 25-705 Kielce
8.	WTZ w Kielcach	DPS Jana Pawła II w Kielcach	ul. Słoneczna 9 25-731 Kielce
powiat kielecki			
9.	WTZ w Zgórsku	Dom Pomocy Społecznej Zgórsko	Zgórsko ul. Szewska 28 26-052 Nowiny
10.	WTZ w Osinach	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym	Osiny 30 26-015 Pierzchnica
11.	WTZ w Belnie	Stowarzyszenie „Braterskie Serca”	Belno 143 26-050 Zagnańsk
12.	WTZ w Fanisławicach	Wiejskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie i Ruchowo	Fanisławice 22 26-070 Łopuszno
13.	WTZ w Sędku	gmina	Sędek 63 26-025 Łagów
powiat konecki			
14.	WTZ w Końskich	TWRP Wszechnica Konecka	ul. Gimnazjalna 41b 26-200 Końskie
powiat opatowski			
15.	WTZ w Zochcinku	powiat	Zochcinek 42 27-500 Opatów
16.	WTZ w Opatowie	Top Medicus Sp. z o. o.	ul. Szpitalna 4 27-500 Opatów
17.	WTZ w Czekarzewicach Drugich	Stowarzyszenie LGD Powiatu Opatowskiego	Czekarzewice Drugie 125 27-515 Tarłów
18.	WTZ w Bidzinach	Stowarzyszenie „Akademia Pomysłu” w Bidzinach	Bidziny 142, 27-532 Bidziny
19.	WTZ w Sobowie	Dom Pomocy Społecznej w Sobowie	Sobów 117 27-530 Ożarów
powiat ostrowiecki			
20.	WTZ w Ostrowcu Świętokrzyskim	Stowarzyszenie "RAZEM" Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo	ul. Rzeczeki 18 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
21.	WTZ w Ostrowcu Świętokrzyskim	Stowarzyszenie "Szansa"	ul. Żabia 31 27-400 Ostrowiec Św.

powiat pińczowski			
22.	WTZ w Pińczowie	Stowarzyszeniu Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego	ul. Polna 48 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
23.	WTZ w Śmiechowicach	gmina	Śmiechowice 99 27-650 Samborzec
24.	WTZ w Sandomierzu	Stowarzyszenie "Tratwa"	ul. Zawichojska 13 27-600 Sandomierz
25.	WTZ w Sandomierzu	Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Zatrudnieniu, Rehabilitacji i Rewalidacji oraz bezrobotnym i Poszukującym Pracy w Uaktywnieniu Zawodowym "Integracja"	ul. Jakubowskiego 5 27-600 Sandomierz
26.	WTZ w Piotrowicach	gmina	Piotrowice 18 27-630 Zawichost
powiat skarżyski			
27.	WTZ w Skarżysku Kamiennej	Stowarzyszenie Na Rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej "Tęcza"	ul. Równoległa 23 26-110 Skarżysko Kam.
28.	WTZ w Skarżysku Kamiennej	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych	ul. Kościuszki 38 26-110 Skarżysko Kam.
powiat starachowicki			
29.	WTZ w Starachowicach	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Judy Tadeusza	ul. Wiosenna 5 27-200 Starachowice
30.	WTZ w Kałkowie Godowie	Parafia Rzymsko-Katolicka w Kałkowie-Godowie	Kałków – Godów 84a 27-225 Pawłów
powiat staszowski			
31.	WTZ w Połańcu	powiat	ul. Lipowa 20 28-230 Połaniec
powiat włoszczowski			
32.	WTZ w Ostrowie	Caritas Kielecka	Ostrów 57 29-105 Krasocin

Źródło: Dane własne ROPS.

W 2018 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowały **32** warsztaty terapii zajęciowej, **5** z nich prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, a **27** przez inne podmioty.

Zakłady aktywności zawodowej

Zakłady Aktywności Zawodowej zatrudniają osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności poprzez prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej, przygotowywanie do samodzielnego i niezależnego życia, adekwatnego do możliwości psychomotorycznych oraz znalezienie odpowiedniego zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Tabela 33. Zakłady aktywności zawodowej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres	Liczba pracowników
powiat starachowicki				
1.	ZAZ Filia w Stykowie	jednostka organizacyjna Starostwa Powiatu Starachowickiego	Kałków Godów 84a 27-225 Pawłów	50
powiat konecki				
2.	ZAZ w Końskich	Polski Związek Niewidomych – Okręg Świętokrzyski w Kielcach	ul. Krzywa 1 26-200 Końskie	43
miasto Kielce				
3.	ZAZ w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Wesoła 52a 25-363 Kielce	47
4.	ZAZ w Kielcach	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie	ul. Olszewskiego 21 25-663 Kielce (Kielecki Park Technologiczny)	46

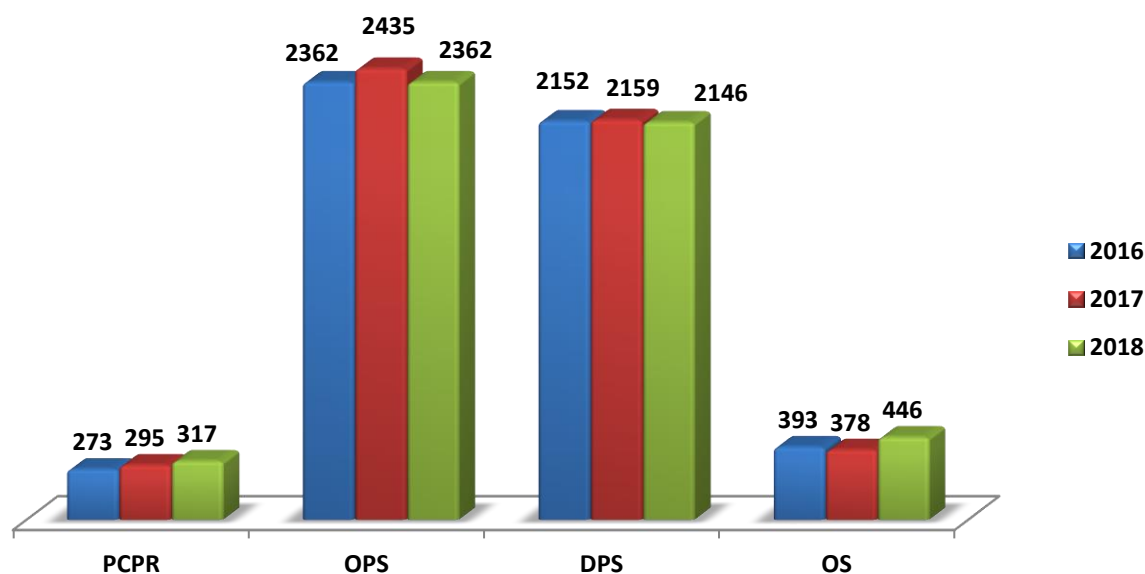
Źródło: Dane własne ROPS na podstawie CAS.

W województwie funkcjonują **4** zakłady aktywności zawodowej, w tym **1** prowadzony przez jednostkę samorządu terytorialnego, pozostałe **3** placówki przez organizacje pozarządowe. W zajęciach oferowanych przez placówki uczestniczyło **186** osób.

V. KADRA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

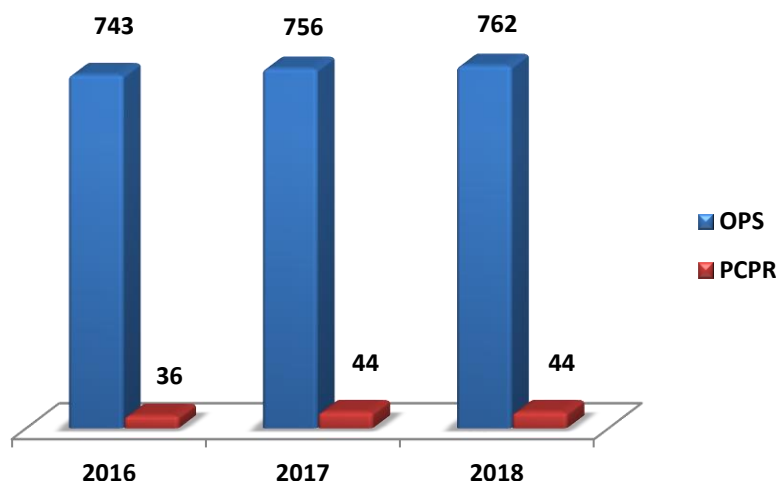
Kadrę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej stanowią pracownicy zatrudnieni w gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy rodzinie, powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz domach pomocy społecznej, placówkach specjalistycznego poradnictwa, ośrodkach interwencji kryzysowej, ośrodkach wsparcia.

Na przestrzeni lat 2016-2018 obserwujemy wzrost zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz ośrodkach wsparcia. Natomiast w przypadku ośrodków pomocy społecznej oraz domów pomocy społecznej liczba osób zatrudnionych ogółem spadła. Można przypuszczać, iż wpływ na tą sytuację może mieć fakt z jednej strony systematycznego spadku beneficjentów pomocy społecznej oraz braki kadrowe wynikające z trudności z pozyskaniem pracowników w zawodach wykonywanych w obszarze pomocy społecznej, chociażby z powodu niskich wynagrodzeń.

Wykres 29. Liczba pracowników - ogółem zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2018.

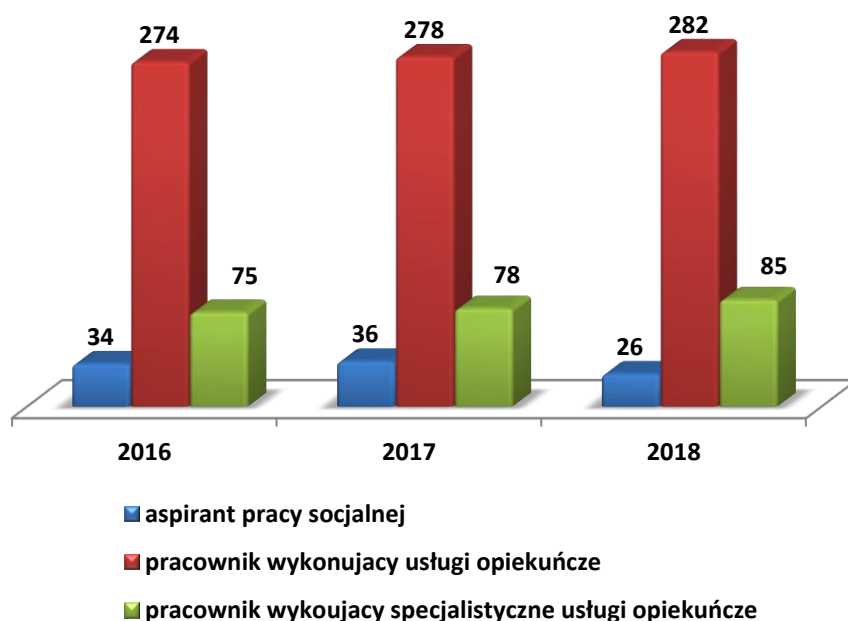
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań resortowych MRPiPS -03R.

Wykres 30. Liczba pracowników socjalnych - ogółem zatrudnionych w OPS i PCPR na przestrzeni lat 2016-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań resortowych MRPiPS -03R.

Kluczowym zawodem w systemie pomocy społecznej jest zawód pracownika socjalnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwujemy nieznaczny wzrost zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie.

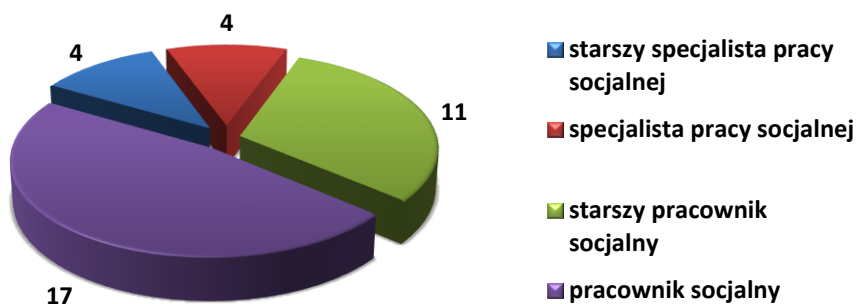

Wykres 31. Liczba aspirantów pracy socjalnej, pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze - ogółem zatrudnionych w OPS na w latach 2016- 2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań resortowych MRPiPS -03R.

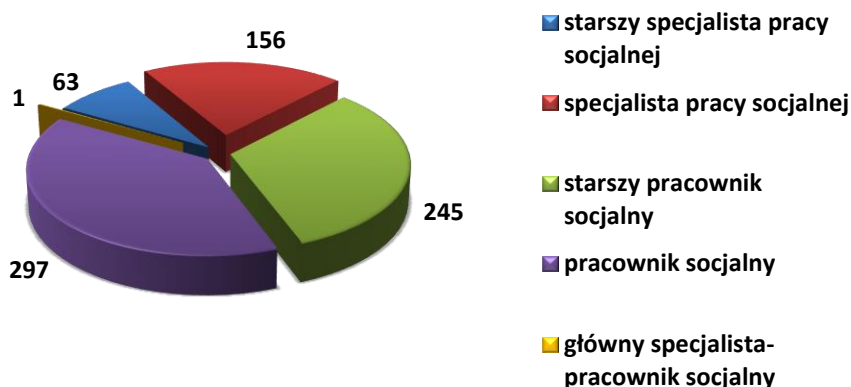
Obecnie odnotowuje się spadek liczby korzystających z pomocy społecznej, jednakże w strukturze beneficjentów można zaobserwować wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Obserwuje się też zmianę w zakresie powodów przyznawania pomocy społecznej tj. coraz

częściej są to niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba. W związku z powyższym rośnie zapotrzebowanie na świadczenie usług opiekuńczych. Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwuje się wzrost pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Na podstawie dostępnych danych nie można jednoznacznie stwierdzić w jakim stopniu zaspokojone jest zapotrzebowanie na pracowników świadczących tego typu usługi.

Wykres 32. Pracownicy socjalni w pcpr-ach według poszczególnych stopni - stan na 2018r.

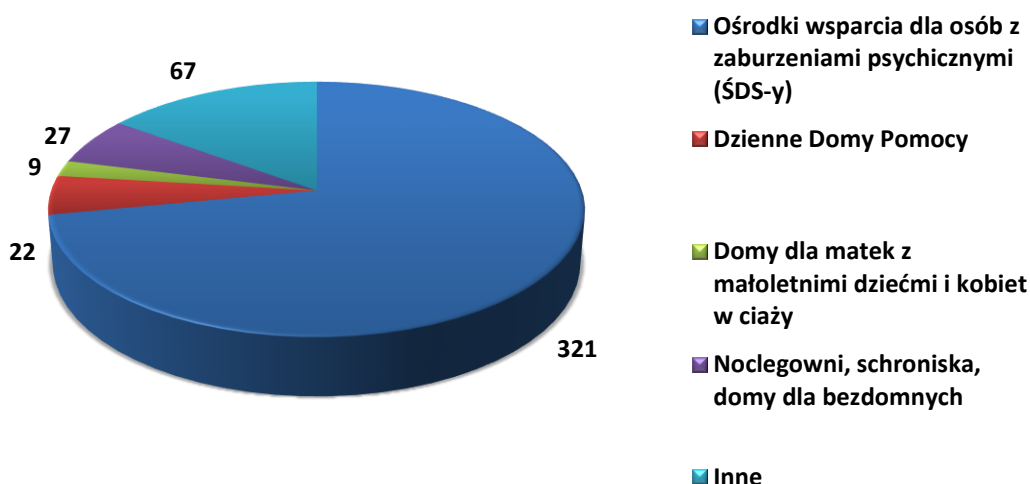
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań resortowych MRPiPS -03R.

Wykres 33. Pracownicy socjalni w ops-ach według poszczególnych stopni. - stan na 2018r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań resortowych MRPiPS -03R.

W strukturze pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie większość zaszeregowanych jest na najniższym stopniu tj. pracownika socjalnego. Najmniejsza liczba zajmuje stanowisko starszego specjalisty pracy socjalnej.

Wykres 34. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. poszczególnych typów placówek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań resortowych MRPiPS -03R.

W przypadku jednostek organizacyjnych pomocy społecznej jakim są ośrodki wsparcia w regionie świętokrzyskim najwięcej osób zatrudnionych jest w środowiskowych domach samopomocy.

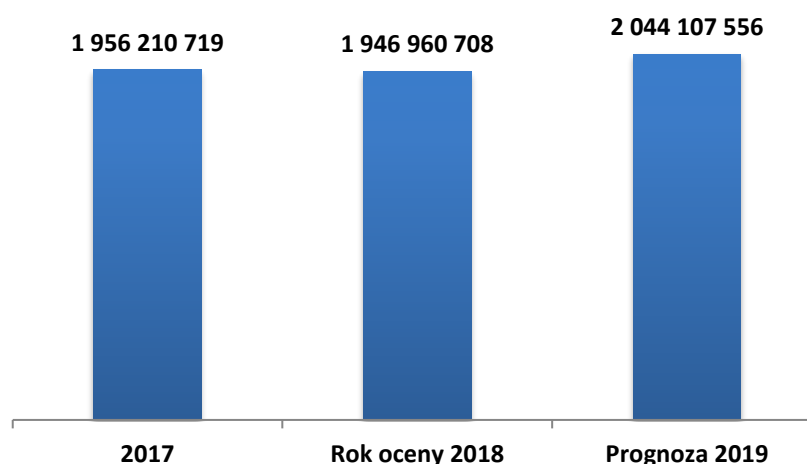
Ustawa o pomocy społecznej obliguje ośrodki pomocy społecznej do zatrudnienia nie mniej niż 3 pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

W 2018 roku, na terenie województwa świętokrzyskiego, **15 ośrodków pomocy społecznej nie spełniało** ustawowego wskaźnika zatrudnienia minimalnej liczby pracowników socjalnych.

VI. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I W INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wydatki ogółem poniesione przez samorządy powiatowe oraz gminne związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku, oszacowano na poziomie **1 946 960 708 zł** i jest to **mniej o 9 250 011 zł** w porównaniu do 2017 roku.

Zgodnie z przedstawionymi sprawozdaniami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w kolejnych latach prognozuje się, iż wydatki na politykę społeczną ulegną nieznacznemu zwiększeniu. W powyższych wydatkach zostały uwzględnione wszystkie środki bez względu na źródło pochodzenia.

Wykres 32. Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone (w zł).

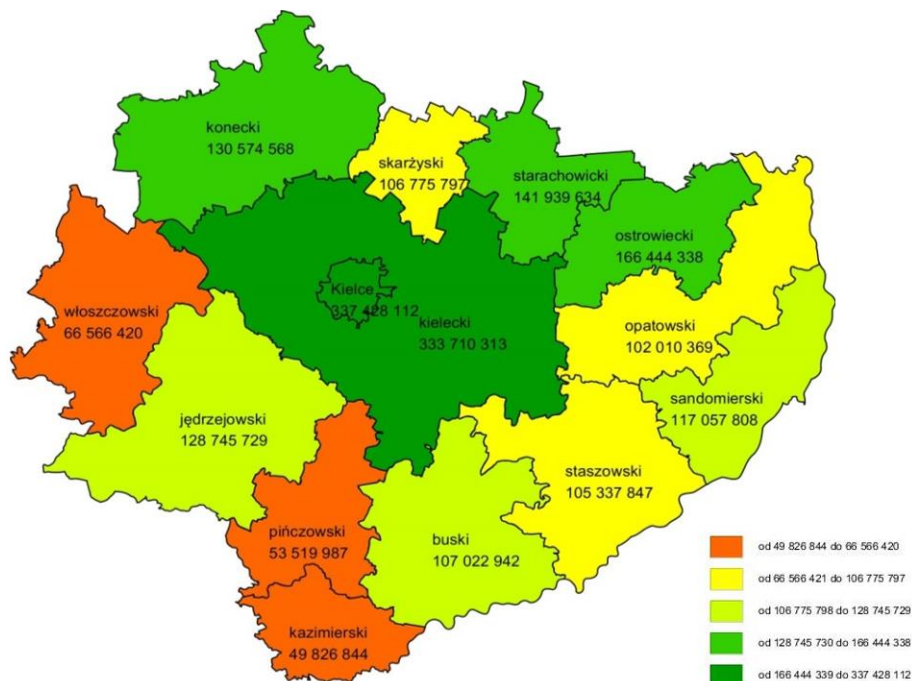
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Środki finansowe na realizację zadań własnych i zleconych pomocy społecznej wydatkowane w ramach następujących działów klasyfikacji budżetowej:

- ochrona zdrowia;
- pomoc społeczna;
- pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej;
- edukacyjna opieka wychowawcza;
- rodzina.

W 2018 roku **85%** kwoty wydatkowanej w zakresie wybranych zadań w obszarach pomocy społecznej i polityki społecznej znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

Mapa 33. Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w ujęciu powiatowym w 2018r.

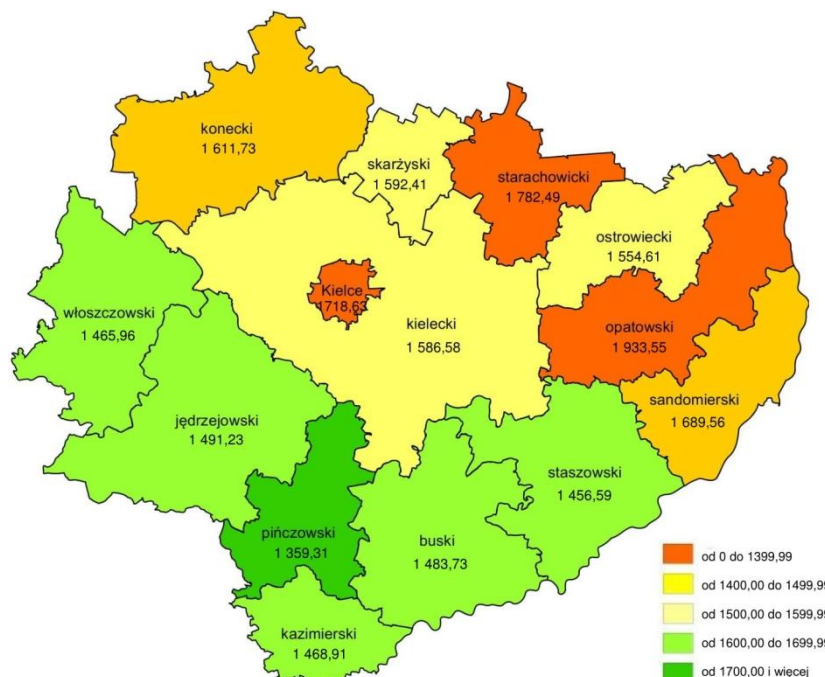

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

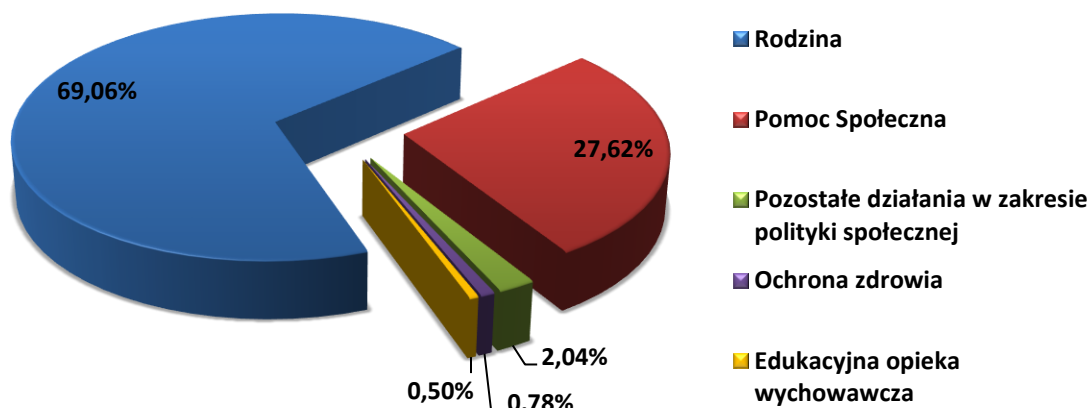
Mapa 41 przedstawia kwoty wydatkowanych środków pieniężnych przez samorządy (gminy oraz powiaty) na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i polityki społecznej zagregowane według powiatów. Wysokość środków przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze polityki społecznej w sposób naturalny koreluje z liczbą mieszkańców poszczególnych powiatów. Najwięcej środków przeznaczył powiat kielecki **337 428 112 zł**, na kolejnym miejscu uplasowało się miasto Kielce z kwotą **333 710 313 zł**. Najmniej na politykę społeczną wydatkowano w powiatach: kazimierskim **49 826 844 zł**, pińczowskim **53 519 987 zł** oraz włoszczowskim **66 566 420 zł**.

Na potrzeby niniejszej analizy dokonano przeliczenia wysokości środków przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze polityki społecznej na jednego mieszkańca. Największą kwotę odnotowano w powiecie opatowskim **1933,55 zł** na osobę natomiast najmniejszą w powiecie pińczowskim **1359,31 zł** na osobę. Średnia wartość dla województwa świętokrzyskiego przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła **1605,13 zł**.

Mapa 34. Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na jednego mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Wykres 35. Struktura wydatków w polityce społecznej regionu świętokrzyskiego w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Ochrona zdrowia

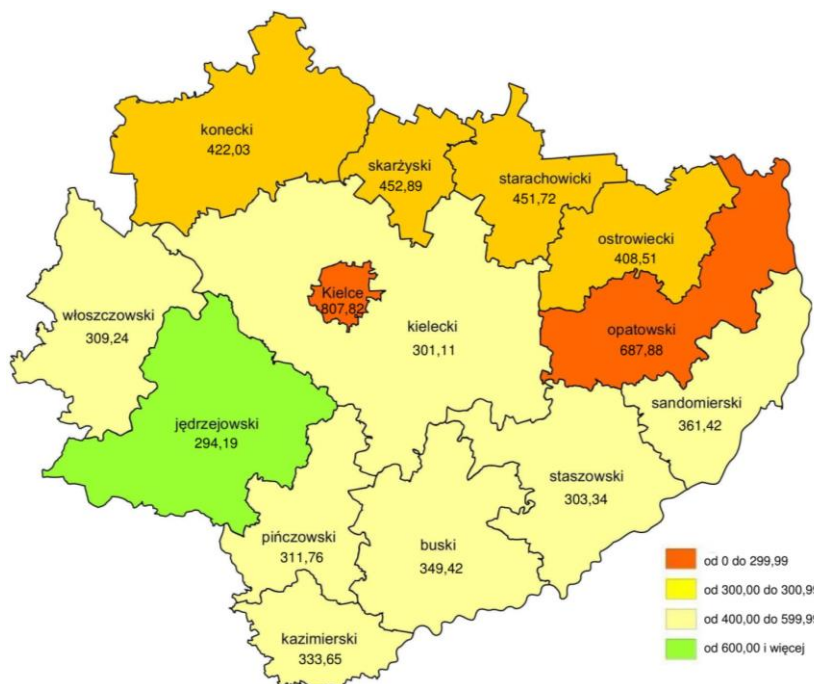
Środki finansowe na wydatki z pomocy społecznej w dziale „851 - Ochrona zdrowia” dotyczą przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania alkoholizmowi. W 2018 roku na realizację tych zadań samorządy wydatkowały **15 164 710 zł**, z czego **93%** stanowią koszty przeznaczone na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

W poprzednim okresie sprawozdawczości była to kwota **14 995 949 zł**, co w porównaniu do 2017 roku stanowi wzrost o **168 761 zł (1,13%)**. **23%** kwoty wydatkowanej w ramach działu „**851 - Ochrona zdrowia**” znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

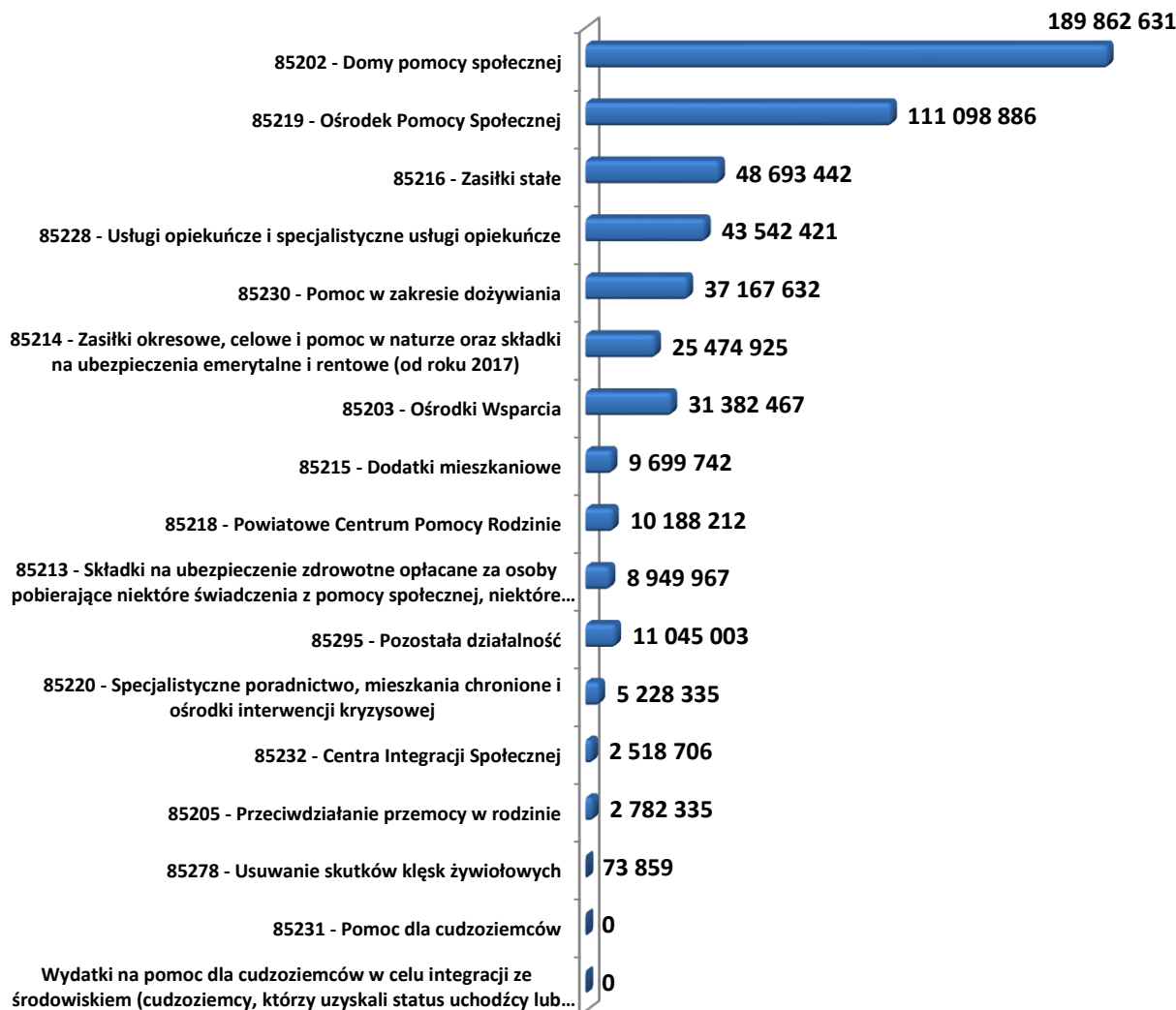
Pomoc społeczna

W ramach działu „**852 - Pomoc społeczna**” łącznie wydatkowano w 2018 roku **537 708 563 zł** - jest to więcej o **5,6%** w porównaniu do 2017 roku. Na potrzeby analizy dokonano porównania wydatków w ramach działu „**852 - Pomoc społeczna**” średnio na jednego mieszkańca w poszczególnych powiatach. Największą kwotę odnotowano w mieście Kielce **807,82 zł** na osobę oraz w powiecie opatowskim **687,88 zł**, natomiast najmniejszą kwotę wykazano w powiecie jędrzejowskim **294,19 zł** na osobę. Średnia wartość dla województwa świętokrzyskiego przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła **443,30 zł**.

Mapa 35. Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc Społeczna przypadająca na jednego mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Wykres 36. Wydatki w 2018 roku w ramach działu „852- Pomoc społeczna” (zł).

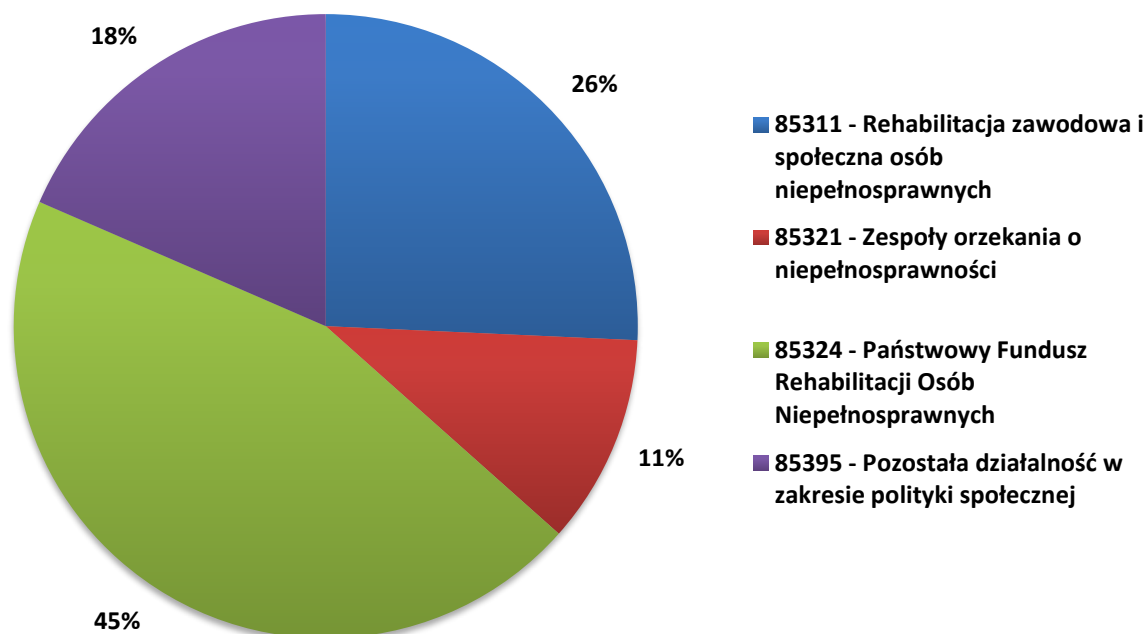
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W dziale „pomoc społeczna” największe wydatki w wysokości **189 862 631 zł** generowane są w ramach rozdziału 85202 – Domy pomocy społecznej. W tej grupie nastąpił wzrost o **12 994 317 zł** w porównaniu do roku ubiegłego. Najmniejsze środki finansowe w roku oceny, jak również w poprzednim okresie sprawozdawczym, wydatkowane były na usuwanie skutków klęsk żywiołowych **73 859 zł**. W 2018 roku **71 %** kwoty wydatkowanej w ramach działu „**852 – Pomoc społeczna**” znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Suma wydatków w dziale „**853 - Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej**” wyniosła **39 769 101 zł** w roku oceny co stanowi wzrost o **20%** w porównaniu do 2017 roku.

Struktura wszystkich wydatków na zadania w ramach tego działu przedstawiona została na wykresie 37.

Wykres 37. Wydatki w 2018 roku w ramach działu „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Poniesione wydatki w tym dziale stanowią **2%** ogółu środków finansowych przeznaczonych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego.

Najwięcej środków PFRON - **17 872 143 zł**, następnie rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami - **10 228 318 zł**, pozostała działalność w zakresie polityki społecznej **7 350 218 zł**, oraz zespoły orzekania o niepełnosprawności **4 318 422 zł**.

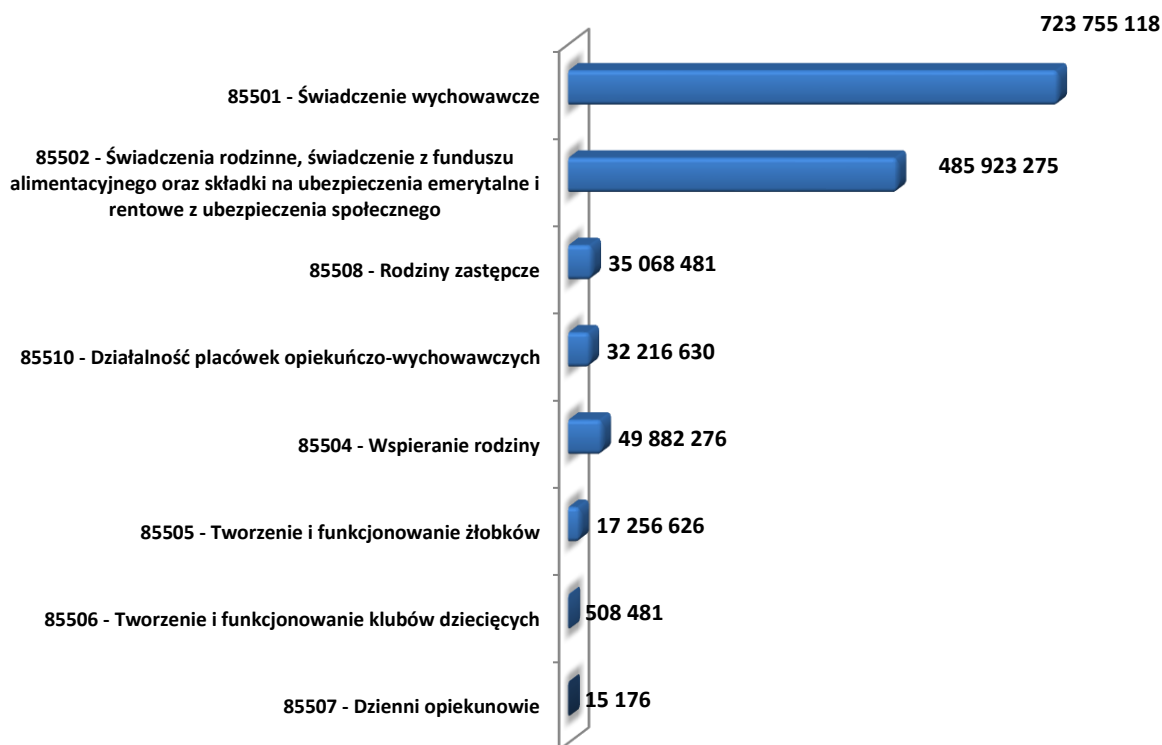
W 2018 roku **47%** kwoty wydatkowanej w ramach działu „**853 – Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej**” znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Na realizację zadań w dziale „**854 – Edukacyjna opieka wychowawcza**” w 2018 roku samorządy wydatkowały kwotę **9 692 271 zł**. Środki te przeznaczone zostały na pomoc materialną dla uczniów. W porównaniu do 2017 roku, wykazane koszty spadły o **42 517 616 zł**. W 2018 roku **30%** kwoty wydatkowanej w ramach działu „**854 – Edukacyjna opieka wychowawcza**” znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

Rodzina

W ramach działu „855 - Rodzina” łącznie wydatkowano w 2018 roku **1 344 626 063 zł**, w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego zanotowano spadek o **2 298 067 zł**. Wykres 40 przedstawia wszystkie wydatki na zadania w ramach działu Rodzina.

Wykres 38. Wydatki w 2018 roku w ramach działu „855- Rodzina” (zł).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W dziale „Rodzina” największe wydatki w wysokości **723 755 118 zł** wiążą się ze świadczeniem wychowawczym. W porównaniu do roku ubiegłego zanotowano spadek o **41 109 825 zł**. Następnie w rozdziale 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zanotowano wydatki w wysokości **485 923 275 zł**, co stanowi spadek w porównaniu do roku ubiegłego o **12 271 130 zł**. Najmniejsze środki finansowe w roku 2018 wydatkowane były na opiekunów dziennych w kwocie **15 176 zł**. Poniesione wydatki w tym dziale stanowią **69%** ogółu środków finansowych przeznaczonych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego w 2018 roku.

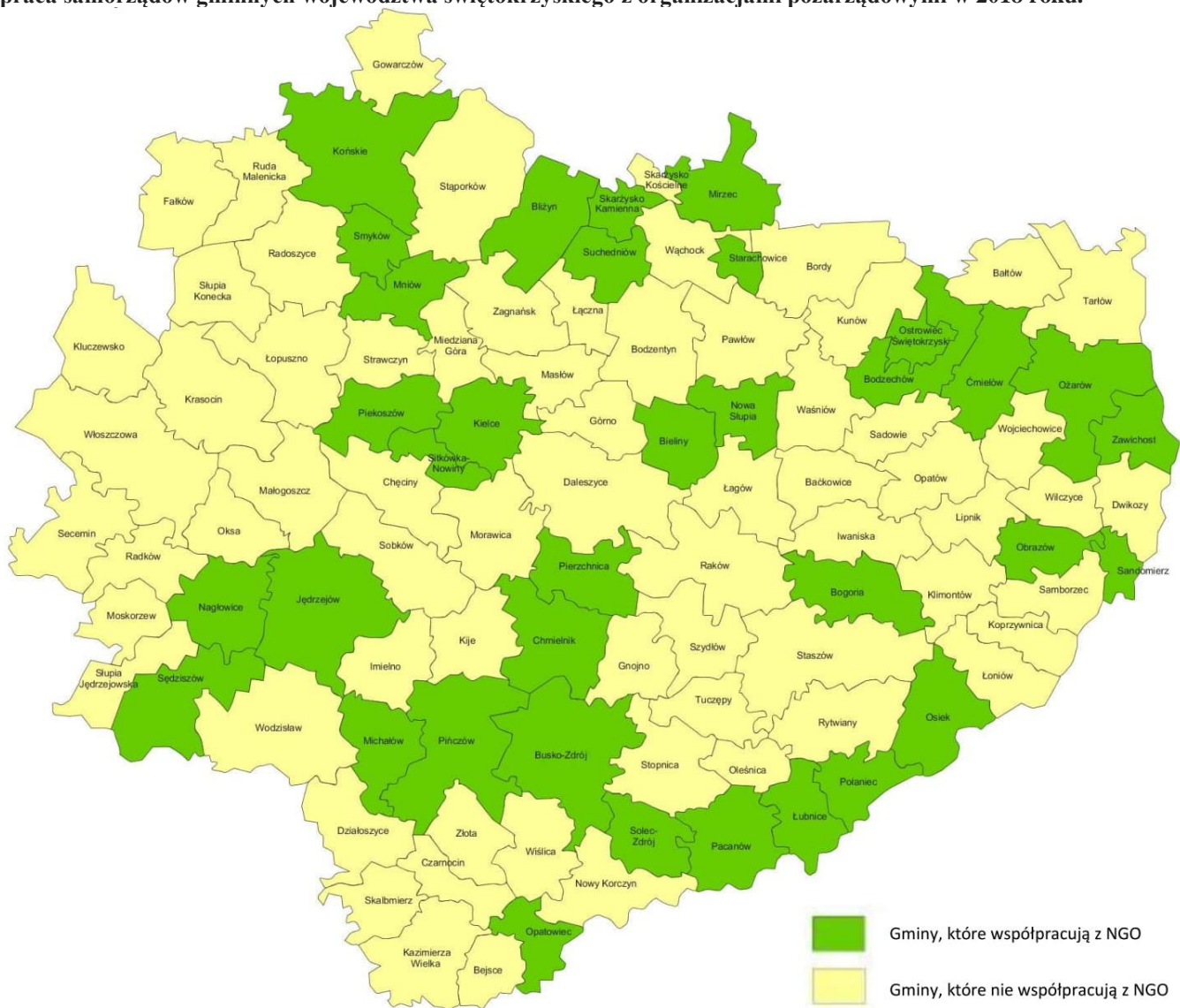
W 2018 roku **93,14%** kwoty wydatkowanej w ramach działu „855 - Rodzina” znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.

VII. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO - KONKURSOWA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Ustawa o pomocy społecznej w art. 16a ust. 2 określa, iż ocena zasobów pomocy społecznej winna zawierać informację dotyczące współpracy samorządów z organizacjami społecznymi. W tym kontekście często mamy do czynienia z realizacją różnego rodzaju projektów w partnerstwie samorządów czy też jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z sektorem pozarządowym.

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziale w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. Na podstawie danych oceny zasobów pomocy społecznej określono, które gminy oraz powiaty współpracowały z organizacjami pozarządowymi oraz wykazywały się aktywnością projektowo - konkursową. Za pomocą map zobrazowano, w których gminach oraz powiatach aktywność tego typu w 2018 roku była odnotowana. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż skala współpracy z organizacjami oraz aktywność projektowo - konkursowa może być na różnym poziomie. Niniejsze zestawienie odzwierciedla wyłącznie informację czy jakkolwiek aktywność w tych obszarach miała miejsce.

Mapa 36. Współpraca samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku w regionie świętokrzyskim 35 gmin deklaroowało współpracę z organizacjami pozarządowymi co stanowiło 34,31% gmin.

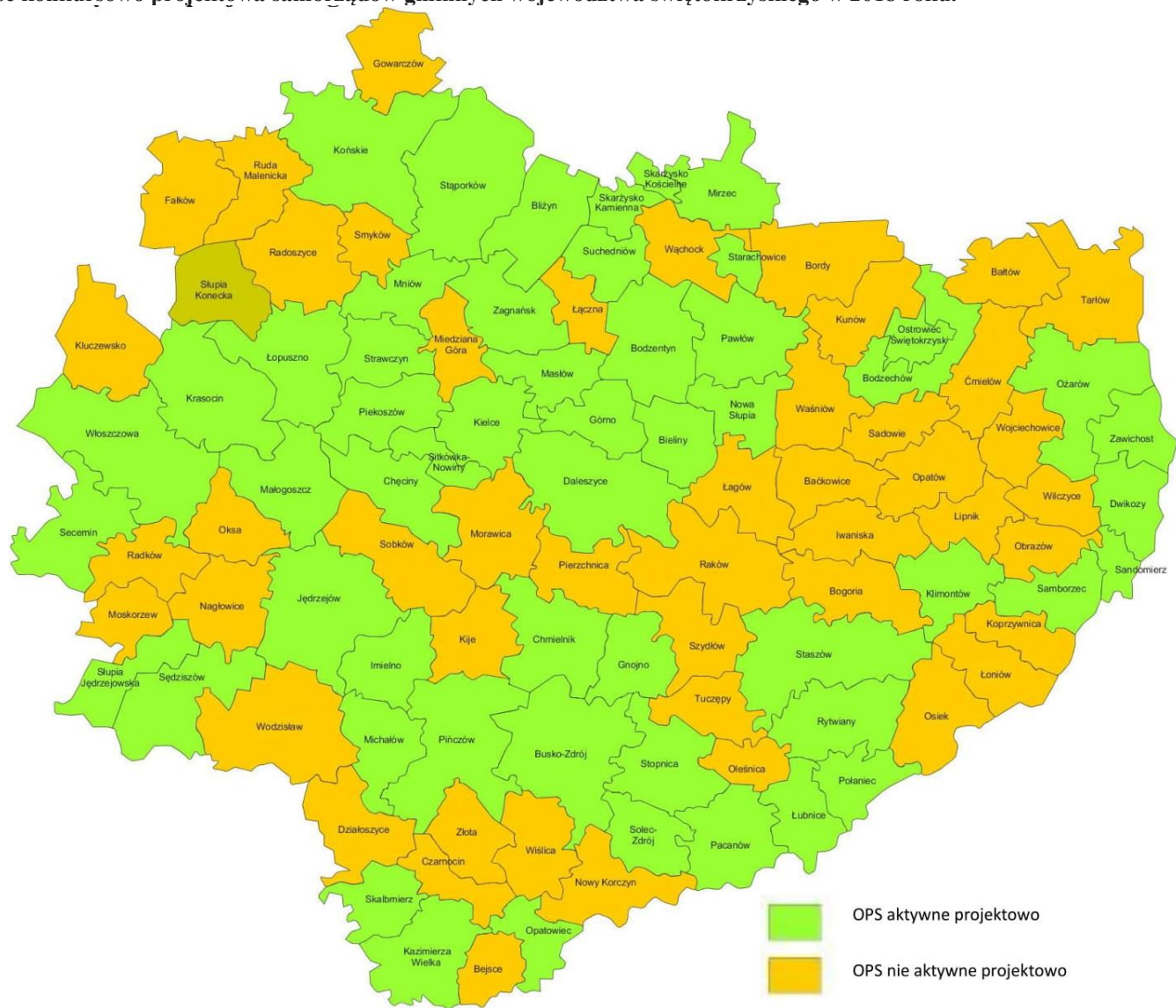
Mapa 37. Współpraca powiatów z województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku w regionie świętokrzyskim 8 powiatów deklaroowało współpracę z organizacjami pozarządowymi, co stanowiło 61,54% powiatów.

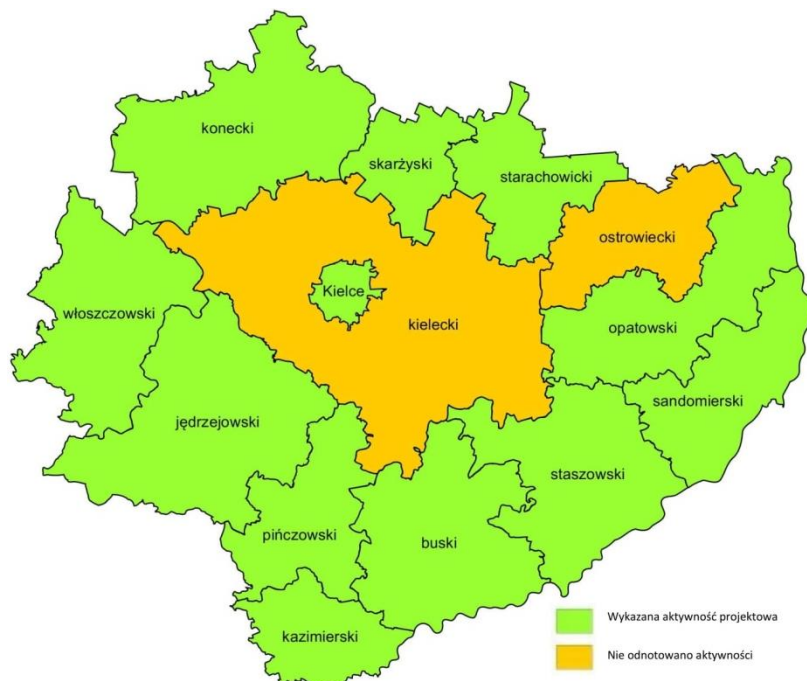
Mapa 38. Aktywność konkursowo projektowa samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku w regionie świętokrzyskim **54** gmin wykazała aktywność konkursowo - projektową co stanowiło **52,94%** gmin.

Mapa 39. Aktywność konkursowo projektowa samorządów powiatowych z województwa świętokrzyskiego w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

W 2018 roku **11** Powiatów wykazała aktywność konkursowo – projektową co stanowiło **84,62%** powiatów.

VIII. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

- W 2018 roku odnotowany został spadek ludności zamieszkującej województwo świętokrzyskie o **5 327** mieszkańców w odniesieniu do 2017 roku. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (**1 001**) oraz w powiecie ostrowieckim (**896**). Najmniejszy odpływ ludności odnotowano w powiatach: kazimierskim (**158**), włoszczowskim (**167**), staszowskim (**251**) oraz pińczowskim (**264**). Jedynym powiatem w którym odnotowano wzrost liczby ludności był powiat kielecki.
- Sytuacja demograficzna województwa świętokrzyskiego kształtuje się bardzo niekorzystnie. Świętokrzyskie jest regionem, gdzie udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji jest jednym z najwyższych w kraju. Jest to spowodowane głównie dwoma czynnikami: niską dzietnością i wydłużaniem się przeciętnej długości życia. Drastyczne pogłębienie niekorzystnych zmian w kolejnych dekadach przewiduje prognoza demograficzna do 2050 roku.
- W grupie osób w wieku poprodukcyjnym mamy do czynienia ze zjawiskiem feminizacji starości tj. zdecydowanej przewagi kobiet w populacji osób w wieku poprodukcyjnym.
- Kolejny rok z rzędu odnotowywana jest poprawa na rynku pracy. Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na 31.XII.2018 roku ukształtowała się na poziomie **8,3%**. Była wyższa o **2,5%** od stopy bezrobocia odnotowanej w tym okresie w Polsce (**5,8%**).
- W regionie utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia stopy bezrobocia. Relatywnie najlepszą sytuację na rynku pracy odnotowuje się na Ponidziu tj. w powiecie buskim, gdzie w szczególności mamy do czynienia z rozwojem sektora uzdrowiskowego oraz w stolicy województwa tj. w mieście Kielce, największej aglomeracji regionu. Najgorsza sytuacja na rynku pracy występuje w powiecie skarżyskim oraz opatowskim. Analiza danych jednoznacznie pokazuje, iż w powiatach położonych w północnej części regionu notowane są zdecydowanie wyższe wskaźniki bezrobocia, niż w przypadku powiatów południowych. W części północnej mamy

do czynienia z miastami tracącymi swoje funkcje społeczno-gospodarcze (Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski).

- W 2018 odnotowano mniej o **3,1%** mieszkań komunalnych w zasobach gmin.
- W 2018 roku odnotowano spadek liczby mieszkań socjalnych o **1,5%** w odniesieniu do 2017 roku. W przypadku liczby osób, które oczekują na najem lokalu socjalnego według stanu na 31 grudnia 2018 roku liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne wyniosła **2 381** osób i była mniejsza o **0,3%**.
- W 2018 roku odnotowano **101** wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, tj. o **18,5%** mniej w odniesieniu do 2017 roku.
- W 2018 roku łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, wynosiła **138** placówek. Odnotowano **11,3%** wzrost liczby placówek w odniesieniu do 2017 roku. Najwięcej klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów zlokalizowanych jest na terenie powiatu: starachowickiego (**20**), kieleckiego (**17**), opatowskiego (**15**), ostrowieckiego (**15**), buskiego (**14**) oraz na terenie miasta Kielce (**12**).
- Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2018 roku funkcjonowało **8** hospicjów w powiatach: buskim (**1**), jędrzejowskim (**1**), koneckim (**1**), ostrowieckim (**1**), starachowickim (**1**), staszowskim (**1**), włoszczowskim (**1**) oraz mieście Kielce (**1**).

KORZYSTAJĄCY Z POMOCY I WSPARCIA

- Kolejny rok z rzędu odnotowany został spadek liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia blisko o **7,5%** w stosunku do 2017 roku.
- Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim to nadal: bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność.
- W 2018 roku średnia wartość wskaźnika deprivacji lokalnej (liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców) wyniósł **70,96** i był mniejszy o **11,6%** w odniesieniu do 2017. Analiza trendu wskaźnika deprivacji lokalnej jednoznacznie wskazuje na poprawę sytuacji w obszarze ubóstwa i wykluczenia społecznego.

- Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej (na 1000 mieszkańców) odnotowano w powiatach: staszowskim (**96,32**), sandomierskim (**95,76**), i koneckim (**82,64**).
- Gminy, w których ww. wskaźnik osiąga najwyższe wartości powyżej 140,00 to: Gnojno (**217,80**), Imielno (**183,61**), Raków (**181,22**), Słupia (Konecka) (**171,33**), Łubnice (**165,77**), Samborzec (**164,25**), Gowarczów (**159,47**), Gowarczów (**202,47**), Łoniów (**158,47**), Klimontów (**157,86**), Bogoria (**152,21**) oraz Bieliny (**142,48**).
- Najniższe wartości wskaźnika deprivacji lokalnej odnotowano powiecie ostrowieckim (**53,54**) oraz w mieście Kielce (**53,71**).
- Pozytywnym aspektem jest odnotowany w 2018 roku spadek udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców - wyniósł on **56,0%** i był mniejszy o **4,8%** w odniesieniu do 2017 roku. Była to najmniejsza wartość w analizowanym okresie, tj. od 2015 r.
- Wskaźnik liczby osób, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców mówiący o skali osób, których dochód uprawnia ich do korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej tzw. próg interwencji socjalnej, wyniósł średnio dla województwa **47,6** i był niższy w stosunku do roku 2017. Powiaty w których odnotowano najwyższe wartości tego wskaźnika to: staszowski (**66,9**), konecki (**60,7**), sandomierski (**59,2**).

Wysokie wskaźniki liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców powyżej 80,0% odnotowano w 16 gminach: Łoniów (**139,39**), Bogoria (**127,61**), Gnojno (**120,26**), Kije (**106,83**), Bałtów (**92,86**), Łubnice (**90,56**), Radoszyce (**88,66**), Imielno (**87,84**), Skarżysko Kościelne (**87,23**), Połaniec (**86,17**), Samborzec (**84,70**), Iwaniska (**84,46**), Raków (**82,55**), Waśniów (**81,23**), Ruda Maleniecka (**80,40**), Ćmielów (**80,39**).

- Charakterystyczną cechą obecnej sytuacji społecznej regionu jest fakt, iż pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem to systematycznie odnotowywany jest wzrost beneficjentów w wieku poprodukcyjnym. Fakt ten sugeruje, iż to seniorzy są grupą, która boryka się z deprivacją różnego rodzaju potrzeb w tym również materialnych.

- Wzrost gospodarstw jednoosobowych emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej. Świadczy to o pogłębianiu się zjawiska tzw. singularyzacji starości oraz pogłębiającym się zjawisku deprivacji potrzeb seniorów.
- Na przestrzeni lat 2015-2018 obserwujemy trend rosnący w zakresie liczby osób objętych usługami opiekuńczymi. W 2018 roku z usług opiekuńczych ogółem skorzystało **4 226** osób, tj. o **5,8%** więcej niż w 2017 roku. Wysokość wolumenu kwoty na świadczenia opiekuńcze w 2018 roku wyniósł **35 777 711** zł, w odniesieniu do 2017 roku odnotowano wzrost o **10,5%**.
- Na przestrzeni lat 2015-2018 obserwuje się wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także wzrost liczby świadczeń i wolumenu kwoty świadczeń przeznaczonych na realizację tego typu usługi. W 2018 roku odnotowano **5,7%** wzrost liczby osób korzystających z tego typu świadczeń, **3,7%** wzrost liczby świadczeń, wzrost kwoty świadczeń w 2018 roku wyniósł **7,8%** w odniesieniu do 2017 roku.
- W 2018 roku odnotowano ponad dwukrotny wzrost liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
- Odnotowano spadek o **7,7%** liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do 2017 roku.
- Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2018 roku była mniejsza o **13,3%** w stosunku do 2017 roku.
- W 2018 roku w odniesieniu do 2017 roku poprzedzającego ocenę odnotowano mniejszą liczbę zawartych kontraktów socjalnych.
- W 2018 roku odnotowano wzrost liczby osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy o **10,3%** w odniesieniu do 2017 roku.

Wsparcie rodziny i piecza zastępcza

- Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła **677** i wzrosła o **17** rodzin w odniesieniu do 2017 roku.
- W 2018 roku (stan na 31 grudnia) funkcjonowało **277** rodzin zastępczych niezawodowych; w odniesieniu do 2017 roku jest to mniej o **8** rodzin.
- W 2018 roku w regionie funkcjonowało mniej rodzin zastępczych zawodowych niż w roku 2017. Wśród zawodowych rodzin zastępczych w 2018 roku funkcjonowało

5 rodzin zastępczych specjalistycznych, **10** rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i **14** rodzin prowadziło rodzinny dom dziecka. Niepokojący jest fakt, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymuje się trend spadkowy w zakresie rodzin zastępczych zawodowych.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

- Odnotowano wzrost liczby osób objętych wsparciem na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się o **6,5%**.
- W 2018 roku nastąpił spadek liczby osób, które uzyskały pomoc w zakresie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych o **11,1%** w odniesieniu do 2017 roku.
- W 2018 roku liczba osób, które uzyskały pomoc na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny wyniosła **5 417**, w stosunku do 2017 roku zmalała o **3,4%**.
- W roku 2018 odnotowano **9,2%** spadek liczby świadczeń w programie „AKTYWNY SAMORZĄD”,

INNE RODZAJE POMOCY I WSPARCIA

- W 2018 roku świadczeniem wychowawczym (500+) objętych było **79 836** rodzin na ogólną kwotę **713 837 593 zł**. W roku oceny, w stosunku do 2017 roku odnotowano spadek zarówno liczby rodzin jak i kwoty świadczeń odpowiednio o **4,4%** (w 2017 roku ze świadczenia wychowawczego skorzystało **83 490** rodzin) i **6%** (w 2017 roku była to kwota **759 538 628 zł**).
- W 2018 roku w województwie świętokrzyskim średnio **72%** rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze pobierało je także na pierwsze dziecko. Najwyższy wskaźnik tego typu rodzin odnotowano w powiatach: ostrowieckim (**81%**), koneckim (**79%**), staszowskim (**78%**) oraz włoszczowskim (**75%**). Zdecydowanie najniższy wskaźnik odnotowano w mieście Kielce (**51%**), a w dalszej kolejności w powiatach: kazimierskim (**67%**), starachowickim (**69%**), jędrzejowskim (**70%**) oraz skarżyskim (**70%**).
- W 2018 roku ogółem z zasiłków rodzinnych w województwie świętokrzyskim skorzystało **46 989** rodzinna ogólną kwotę **179 609 062 zł**. W roku oceny odnotowano spadek zarówno liczby rodzin jak i kwoty świadczeń odpowiednio o **3,0%** i **0,8%** w odniesieniu do 2017 roku.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

- Ośrodki wsparcia – **96** w tym: **38** ŚDS;
- Dzielne domy pomocy – **9**;
- Noclegownie – **13**;
- Domy pomocy społecznej – **41**;
- Mieszkania chronione – **47**;
- Ośrodki interwencji kryzysowej – **8**;
- Jednostki specjalistycznego poradnictwa – **6**;
- Placówki opiekuńczo - wychowawcze – **48**;
- Centra Integracji Społecznej – **6**;
- Kluby Integracji Społecznej – **11**;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej – **32**;
- Zakłady Aktywności Zawodowej – **4**.

Nowe zasoby infrastruktury pomocy i wsparcia (tj. utworzone w 2018 r.) to:

- Mieszkania chronione – **9**;
- Domy Pomocy Społecznej – **3**.

KADRA JEDNOSTEK

ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

- Na przestrzeni lat 2016-2018 obserwujemy wzrost zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz ośrodkach wsparcia. Natomiast w przypadku ośrodków pomocy społecznej oraz domów pomocy społecznej liczba osób zatrudnionych ogółem spadła.
- Nieznacznie wzrosło zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie.
- Wzrosła liczba pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze.
- **15** ośrodków pomocy społecznej nie spełniało w 2018 ustawowego wskaźnika zatrudnienia minimalnej liczby pracowników socjalnych.

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I W INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

- Wydatki ogółem poniesione przez samorządy powiatowe oraz gminne związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku, oszacowano na poziomie **1 946 960 708 zł** i jest to mniej o **9 250 011 zł** w porównaniu do 2017 roku.
- **85%** kwoty wydatkowanej w zakresie wybranych zadań w obszarach pomocy społecznej i polityki społecznej znajdowało się w budżetach OPS i PCPR.
- Średnia kwota przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze polityki społecznej na jednego mieszkańca w regionie wyniosła **1 605,13 zł**. Największą kwotę odnotowano w powiecie opatowskim **1 933,55 zł** na osobę natomiast najmniejszą w powiecie pińczowskim **1 359,31 zł** na osobę.
- Średnia kwota przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze pomocy społecznej (działu „852 - Pomoc społeczna”) na jednego mieszkańca w regionie wynosi **443,30 zł**. Największą kwotę odnotowano w mieście Kielce - **807,82 zł** na osobę oraz w powiecie opatowskim - **687,88 zł**, natomiast najmniejszą kwotę wykazano w powiecie jędrzejowskim: **294,19 zł** na osobę.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO - KONKURSOWA

- W 2018 roku w regionie świętokrzyskim **54** gmin wykazała aktywność konkursowo - projektową co stanowiło **52,94%** gmin oraz **11** powiatów, co stanowiło **84,62%** powiatów regionu.

WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

- W 2018 roku w regionie świętokrzyskim **35** gmin deklarowało współpracę z organizacjami pozarządowymi co stanowiło **34,31%** gmin oraz **8** powiatów (**61,54%**).

REKOMENDACJE:

- Opracowanie i wdrożenie programu przeciwdziałania depopulacji regionu. Wypracowanie i wdrożenie odpowiednich działań jest szczególnie istotne dla województwa świętokrzyskiego w związku z tym, iż jest jednym z regionów najbardziej wyludniających się.
- Zdynamizowanie działań mających na celu przygotowanie do skutków zachodzących procesów i prognoz demograficznych. Poprzez m.in.:
 - ✓ Utrzymanie seniorów w dobrej kondycji i aktywności społecznej:
 - Rozwianie sieci Klubów Seniora;
 - Tworzenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku;
 - Tworzenie Rad Seniorów;
 - Organizowanie przedsięwzięć (eventów), mających na celu podnoszenie aktywności seniorów i integracje międzypokoleniową;
 - Podejmowanie działań mających na celu kształtowanie pozytywnego postrzegania starości.
 - ✓ Tworzenie warunków do rozwoju usług zdrowotnych dla seniorów.
 - Szczególny priorytet należy nadać zwiększeniu liczby poradni geriatrycznych w regionie;
 - Zwiększenie liczby zakładów opiekuńczo-leczniczych;
 - Rozwój usług teleopiekuńczych.
 - ✓ Rozwój dziennych form opieki nad seniorami (Dzienne Domy Seniora itp.).
 - ✓ Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.
 - ✓ Tworzenie mieszkań chronionych/aktywizujących dla seniorów.
 - ✓ Tworzenie domów pomocy społecznej w nurcie tzw. „deinstytucjonalizacji”.
 - ✓ Organizowanie szkoleń dla opiekunów rodzinnych osób starszych i zależnych.
 - ✓ Organizowanie opieki „wytchnieniowej” dla opiekunów rodzinnych osób starszych/zależnych.
- Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów poprzez m.in. likwidację barier architektonicznych, szkolenia kadr administracji w tym zakresie, dostosowywanie stron internetowych do standardu WCAG 2.0

- Wsparcie rodzin w łączeniu funkcji rodzicielskich i zawodowych poprzez zwiększanie dostępu do opieki żłobkowej, przedszkolnej, klubów dziecięcych itp.
- W kontekście poprawy sytuacji na rynku pracy należy podejmować działania mające na celu aktywizację osób nieaktywnych zawodowo, poprzez m.in. działania reintegracji społeczno-zawodowej (rozwój Klubów Integracji Społecznej/Centrów Integracji Społecznej).
- Rozwój sektora ekonomii społecznej w kierunku realizacji usług społecznych.
- Zintensyfikowanie działań na obszarach szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym tj. m.in. północne powiaty regionu (miasta tracące funkcje społeczno - gospodarcze).
- Profesjonalizacja kadr pomocy i integracji społecznej poprzez m.in.:
 - ✓ Organizację szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji branżowych;
 - ✓ Wzmocnienie współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej z Kolegium Pracowników Służb Społecznych;
 - ✓ Realizacja projektów innowacyjnych, promujących nowe rozwiązania w pomocy społecznej oraz współpracy interdyscyplinarną.
- Podjęcie działań w kierunku zwiększenia zatrudnienia przez samorzady, które nie spełniają wskaźnika pracowników socjalnych, celem wzrostu zatrudnienia do wymaganego minimum.
- Podjęcie działań na rzecz pozyskiwania kandydatów do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych.
- Upowszechnienie tworzenia rodzin wspierających jako ważnego narzędzia wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Rozwój usług oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez m.in. tworzenie zespołów psychiatrii środowiskowej, tworzenie mieszkań wspomaganych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szkolenie kadr pomocy i integracji społecznej w zakresie pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.
- Aktywizowanie samorządów do współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, w tym organizacjami pozarządowymi w duchu konstytucyjnej zasady subsydiarności.

- Aktywizowanie i zachęcanie samorządów do aktywności w pozyskiwaniu środków na realizację zadań w obszarze pomocy i integracji społecznej w ramach projektów EFS, konkursów rządowych oraz programów osłonowych.

SPIS

SCHEMATÓW:

- Schemat 1. Liczba i odsetek kobiet i mężczyzn zamieszkujących województwo świętokrzyskie..... 7
- Schemat 2. Piramida płci i wieku dla województwa świętokrzyskiego na 2018 rok 8

MAP:

- Mapa 1. Liczba mieszkańców regionu świętokrzyskiego wg powiatów w 2018 roku..... 6
- Mapa 2. Przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2018 roku 10
- Mapa 3. Żłobki i oddziały żłobkowe wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2018 roku 14
- Mapa 4. Liczba miejsc w żłobkach wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2018 roku 14
- Mapa 5. Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów ogółem wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2018 roku 16
- Mapa 6. Liczba hospicjów w województwie świętokrzyskim w 2018 roku..... 16
- Mapa 7. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2018 roku 18
- Mapa 8. Gminy, w których odnotowano najwyższe wartości wskaźnika deprivacji lokalnej w 2018 roku..... 24
- Mapa 9. Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) wg gmin regionu świętokrzyskiego w 2018r 25
- Mapa 10. Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie ustawy o pomocy społecznej wg świętokrzyskich powiatów w 2018 roku..... 27
- Mapa 11. Liczba osób, które w 2018 roku otrzymały świadczenie pieniężne wg powiatów w regionie świętokrzyskim 30
- Mapa 12. Gminy, w których odnotowano najwyższe wartości wskaźnika liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku 34
- Mapa 13. Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego..... 36
- Mapa 14. Liczba osób, które korzystają ze świadczeń opiekuńczych ogółem w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego..... 40

Mapa 15.	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.....	42
Mapa 16.	Poradnictwo specjalistyczne w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.....	43
Mapa 17.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2018 roku wg powiatów świętokrzyskiego.....	45
Mapa 18.	Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2018 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego	46
Mapa 19.	Liczba asystentów rodziny w 2018 roku wg powiatów z województwa świętokrzyskiego.....	51
Mapa 20.	Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w 2018 roku według powiatów regionu świętokrzyskiego.....	64
Mapa 21.	Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2018 roku według powiatów regionu świętokrzyskiego	69
Mapa 22.	Świadczenia pielęgnacyjne - liczba świadczeń w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	71
Mapa 23.	Zasiłek pielęgnacyjny - liczba świadczeń wg powiatów w 2018 roku regionu świętokrzyskiego.....	72
Mapa 24.	Ośrodki wsparcia w regionie świętokrzyskim wg powiatów w 2018 roku	75
Mapa 25.	Dzienne domy pomocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.....	78
Mapa 26.	Noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie oraz domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w 2018 roku	79
Mapa 27.	Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku	82
Mapa 28.	Mieszkania chronione w 2018 roku wg powiatów w regionie świętokrzyskim .	83
Mapa 29.	Jednostki specjalistycznego poradnictwa w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	85
Mapa 30.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	86
Mapa 31.	OPS, które w 2018 roku nie spełniają ustawowego wskaźnika I - 1 pracownik na 2000 mieszkańców lub wskaźnika II - 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.....	96
Mapa 32.	Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone (w zł).....	97

Mapa 33.	Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w ujęciu powiatowym w 2018r.....	98
Mapa 34.	Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na jednego mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2018 roku.....	99
Mapa 35.	Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc Społeczna przypadająca na jednego mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2018 roku.....	100
Mapa 36.	Współpraca samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku.	105
Mapa 37.	Współpraca powiatów z województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku.....	106
Mapa 38.	Aktywność konkursowo projektowa samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego w 2018 roku	107
Mapa 39.	Aktywność konkursowo projektowa samorządów powiatowych z województwa świętokrzyskiego w 2018 r	108

TABEL:

Tabela 1.	Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w latach 2014-2018	7
Tabela 2.	Wskaźnik deprywacji lokalnej w 2018 r. - gmina i miasto na prawach powiatu	20
Tabela 3.	Wskaźnik deprywacji lokalnej >140 w gminach województwa świętokrzyskiego w 2018 roku	23
Tabela 4.	Wskaźnik deprywacji lokalnej <50 w świętokrzyskich gminach w 2018 roku..	23
Tabela 5.	Wartość wskaźnika liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców w gminach województwa świętokrzyskiego..	31
Tabela 6.	Powody przyznawania pomocy społecznej na przestrzeni lat 2015-2018.....	38
Tabela 7.	Liczba zawartych kontraktów/projektów socjalnych oraz liczba osób objęta kontraktem/projektem socjalnym w latach 2017-2018 w województwie świętokrzyskim	47
Tabela 8.	Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2018 roku w województwie świętokrzyskim	47
Tabela 9.	Zasiłek okresowy wg powodów przyznawania w 2018 roku	49
Tabela 10.	Zasiłek celowy ogółem w latach 2016-2018 wraz z prognozą	49

Tabela 11.	Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w latach 2016-2018 w regionie świętokrzyskim	52
Tabela 12.	Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	53
Tabela 13.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego (stan na 31 grudnia danego roku).....	54
Tabela 14.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w latach 2016-2018 (stan na 31 XII danego roku)	55
Tabela 15.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego (stan na 31.XII.)	57
Tabela 16.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	59
Tabela 17.	Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w regionie świętokrzyskim w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	59
Tabela 18.	Turnusy rehabilitacyjne w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	60
Tabela 19.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	60
Tabela 20.	Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	61
Tabela 21.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2017-2018 z prognozą rok po ocenie	61
Tabela 22.	Kwoty świadczeń wychowawczych przyznanych w latach 2017-2018 według powiatów regionu świętokrzyskiego.....	65
Tabela 23.	Udział rodzin otrzymujących w 2018 roku świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko w relacji do ogółu rodzin otrzymujących świadczenie według gmin regionu świętokrzyskiego	65
Tabela 24.	Kwoty przyznanych zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2016-2018.....	70
Tabela 25.	Liczby świadczeń oraz wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia opiekuńcze w latach 2016-2018	70
Tabela 26.	Środowiskowe domy samopomocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku... 76	
Tabela 27.	Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku	80
Tabela 28.	Infrastruktura OIK w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.....	84

Tabela 29.	Rozmieszczenie infrastruktury OIK w obszarze przeciwdziałania przemocy w 2018 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego	84
Tabela 30.	Centra integracji społecznej w regionie świętokrzyskim stan na 2018 rok	86
Tabela 31.	Kluby integracji społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku	87
Tabela 32.	Warsztaty terapii zajęciowej w regionie świętokrzyskim stan w 2018 roku	88
Tabela 33.	Zakłady aktywności zawodowej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.....	91

WYKRESÓW:

Wykres 1.	Struktura populacji kobiet w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2018 roku	9
Wykres 2.	Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2018 roku	9
Wykres 3.	Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w XII 2018 roku	10
Wykres 4.	Liczba osób bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2018	11
Wykres 5.	Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w zasobie gminy na przestrzeni lat 2015-2018 w województwie świętokrzyskim	12
Wykres 6.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2015-2018 w województwie świętokrzyskim	13
Wykres 7.	Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów ogółem w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie	15
Wykres 8.	Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą rok po ocenie...	18
Wykres 9.	Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2015-2018.....	19
Wykres 10.	Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) w latach 2015-2018 wraz z prognozą rok po ocenie	19
Wykres 11.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie w województwie świętokrzyskim.....	26

Wykres 12. Struktura beneficjentów świadczeń pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim według ekonomicznych grup wieku w 2018 roku.....	27
Wykres 13. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.....	29
Wykres 14. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2015-2018.....	36
Wykres 15. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2018 roku w województwie świętokrzyskim	37
Wykres 16. Usługi opiekuńcze ogółem na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.....	39
Wykres 17. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi lat 2015-2018 wraz z prognozą.....	41
Wykres 18. Poradnictwo specjalistyczne na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.....	43
Wykres 19. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2015-2018.....	44
Wykres 20. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową na przestrzeni lat 2015-2018 wraz z prognozą.....	46
Wykres 21. Zasiłek stały w latach 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie	48
Wykres 22. Zasiłek okresowy w latach 2016-2018 wraz z prognozą rok po ocenie	49
Wykres 23. Świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2018 roku	50
Wykres 24. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w latach 2016-2018 (stan na 31 grudnia danego roku)	55
Wykres 25. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w latach 2016-2018 (stan na 31 XII danego roku)	57
Wykres 26. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2016-2018 (stan na 31 XII danego roku)	56
Wykres 27. Liczba osób pełnoletnich opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w latach 2017-2018 wraz z prognozą rok po ocenie	58
Wykres 28. Wysokość środków finansowych wydatkowanych w 2018 roku na zasiłki pielęgnacyjne	73
Wykres 29. Liczba pracowników -ogółem zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2018	92
Wykres 30. Liczba pracowników socjalnych - ogółem zatrudnionych w OPS i PCPR na przestrzeni lat 2016-2018.....	93

Wykres 31. Liczba aspirantów pracy socjalnej, pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze - ogółem zatrudnionych w OPS na w latach 2016- 2018.....	93
Wykres 32. Pracownicy socjalni w pcp-rach według poszczególnych stopni. - stan na 2018r.	94
Wykres 33. Pracownicy socjalni w ops-ach według poszczególnych stopni. - stan na 2018r.	94
Wykres 34. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. poszczególnych typów placówek.....	95
Wykres 35. Struktura wydatków w polityce społecznej regionu świętokrzyskiego w 2018 r.	99
Wykres 36. Wydatki w 2018 roku w ramach działu „852- Pomoc społeczna” (zł).....	101
Wykres 37. Wydatki w 2018 roku w ramach działu „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej”	102
Wykres 38. Wydatki w 2018 roku w ramach działu „855- Rodzina” (zł)	103

UZASADNIENIE

**do Uchwały Nr X/127/19
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 19 czerwca 2019r.**

w sprawie przyjęcia przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2018.

Zgodnie z art. 14 ust 1 pkt. 4 oraz art. 41 pkt.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 512, z późn. zm.), art. 21 pkt. 8 i art. 16a ust.1, 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.); Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjmuje corocznie *Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej*. Ocena zaś przekazywana jest właściwemu wojewodzie do dnia 31 lipca 2019 roku. Dane zawarte w ocenie winny przyczyniać się do planowania budżetu oraz efektywnych działań w zakresie pomocy społecznej w regionie.